

Bilge Bağcı' nın Türkçe Öğretmenliği Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Yeterlilik Düzeyleri başlıklı tezi tarihinde, jürimiz tarafından Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı):

Gıyasettin Aytaş

Üye :

Fahri Temizyürek

Üye :

İsmet Cemiloğlu

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN
MESLEKİ YETERLİLİK DÜZEYLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
BİLGE BAĞCI

Danışman
Yard.Doç.Dr.Gıyasettin AYTAŞ

ANKARA-2007

ÖN SÖZ

Öğretmen eğitimi ve yetiştirilmesine bütün ülkelerde önem verilmektedir. Çünkü, öğretmen eğitimin vazgeçilmez asli unsurudur. Ülkelerin geleceğini kuran öğretmenlerin her bakımdan donanımlı ve iyi yetiştirilmesi, eğitim sürecinin sağlıklı yürütülmesine bağlıdır. Öğretmen, yeterli olduğu sürece eğitim-öğretim etkinliğinde daha başarılı olacak, eğitim ise bu süreç içerisinde tam olarak gerçekleşecektir.

Öğretmen yeterliliği bilgi bakımından, mesleki bakımdan ve kültürel bakımdan olmak üzere üç başlık altında değerlendirilmektedir. Her üç başlık kendi içinde farklı yeterlilikler ortaya koysa bile, bir öğretmende mutlaka üçünün bir arada olması gerekmektedir. Bilgi bakımından yeterli olan öğretmen, mesleki bakımdan yeterli olmadığı takdirde, bu yeterliliği nasıl ki tek başına bir şey ifade etmezse öğretmenlik kültürüne sahip olmayan bir kişi için de diğer yeterlilikler bir işe yaramaz.

Öğretmen tüm bu yeterliliklere sahip olmakla birlikte çeşitli beklentileri de karşılamak zorundadır. Bu beklentiler, ülkeye, okula, aileye ve öğrencilere yönelik beklentilerdir. Öğretmen yeterliliği araştırmalarında bu beklentilerin göz önünde bulundurulması kaçınılmazdır.

Yaptığımız bu çalışma dört ana bölümden oluşmaktadır. Giriş'te çalışmamızın öncesiyle ilgili genel bir değerlendirme yapıldı. I.Bölüm'de tezimizin problem cümlesi, amacımız, çalışmamızın önemi, varsayımlar ve buna bağlı olarak çalışmamızın kapsamı ve sınırlılıkları üzerinde duruldu ve II. Bölüm'de konumuzla ilgili araştırmalar, Türk Eğitim Sistemi'nin tarihi, öğretmen yetiştirme süreci, bu süreç içerisinde Türkçe Öğretmeni'nin yetiştirilmesi ve öğretmen yeterliliğini belirleyen ölçütler ortaya konuldu. III. Bölüm'de çalışmamızın yöntemi açıklandı. IV. Bölümde ise yeterliliğe esas olan ve beklenti sonuçlarını göstermeyi hedefleyen bulgulara yer verilmiştir. V. Bölüm'de elde edilen bulgular değerlendirilerek önerilerde bulunulmuştur. Çalışmamızın Ekler kısmında ise yaptığımız bütün uygulamalar ve uygulamaların resmi başvuruları verilmiştir.

Bu alışmamızda doğrudan ve dolaylı olarak burada isimlerini sayamayacağımız birçok kişinin katkısı olmuştur. Başta hocalarım olmak üzere, hepsine en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca bu çalışmamın konu olarak belirlenmesi ve tezin her türlü aşamasındaki yol göstericiliği ile bana desteklerini esirgemeyen, hafta sonlarında dahi bu çalışma için emek sarf eden hocam, Yrd. Doç. Dr. Gıyasettin Aytaş’a çok teşekkür ederim.

BİLGE BAĞCI

ÖZET

TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ YETERLİLİK DÜZEYLERİ

Bağcı, Bilge
Yüksek Lisans, Türkçe Eğitimi
Danışmanı: Yard. Doç. Dr. Gıyasettin AYTAŞ
Mart - 2007

Bu araştırmanın amacı Türkçe Öğretmenliği bölümü dördüncü sınıf öğrencilerinin mesleki, kültürel ve bilgi bakımından yeterliliklerini tespit etmektir.

Türkçe Öğretmenlerinden beklentileri belirlemek amacıyla 20 okul müdürüne, 100 ilköğretim ikinci kademe öğrencisine, 100 veliye anket uygulanmıştır. Eğitim fakültelerinin ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın beklentileri kaynaklardan tespit edilmiştir. Türkçe Öğretmeni adayının yeterlilik düzeylerini belirlemek için 200 adet Türkçe Öğretmenliği son sınıf öğrencisine bilgi bakımından 40, mesleki bakımdan 45 sorudan oluşan iki sınav ve kültürel bakımdan 29 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır.

Araştırma sonucunda;

- 1) Eğitim fakültelerinin ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türkçe öğretmeninden beklentilerinin yeterli araştırmalara dayanmadığı,
- 2) Türkçe öğretmeni adaylarının mesleki, kültürel ve bilgi düzeyinin yetersizliği,
- 3) Öğrenci, veli ve okul müdürlerinin kendilerinden beklentilerinden Türkçe öğretmeni adayının bihaber olduğu,
- 4) Türkçe öğretmeni adaylarının isteklerinin fakültelerce ve bakanlıkça dikkate alınmadığı, ortaya çıkmıştır.

Bu tespit neticesinde ortaya konulan çözüm önerilerine yer verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beklenti, Türkçe, Öğretmen, Yeterlilik, Eğitim.

ABSTRACT

THE PROFESSIONAL COMPETENCE LEVELS OF THE TURKISH TEACHING FOURTH CLASS STUDENTS

BAĞCI, BİLGE

MASTER'S DEGREE, TURKISH EDUCATION

COUNSELOR: ASSISTANT ASSOCIATE DR. GIYASETTİN AYTAŞ

MARCH, 2007

The purpose of the study determine is to find out the Turkish teaching fourth class students' competence in terms of profession, culture and knowledge.

To find out the expectations from the Turkish teachers, a survey is applied to 20 school hedmasters, 100 secondary school students and 100 guardians of the children. The expectations of the Faculties of Education and the Ministry of Education are found from the sources. To determine the Turkish teacher candidate's competence level, two exams one of which; consisting of 40 questions in the field of knowledge, the other; consisting of 45 questions in the field of profession and a survey involving 29 cultural questions are applied to 200 Turkish teaching last class students.

At the end of the study it is found that;

1. The expectations of the Faculties of Education and the Ministry of Education from the Turkish teachers, aren't based on adequate investigations,

2. The inadequacy Professional, cultural and knowledge levels of the Turkish teacher candidates,

3. Turkish teacher candidates are unaware of the students' , parents' and the headmaster' expectations,

4. Turkish teacher candidates' wishes aren't taken into consideration by the faculties and the ministry.

In the light of this determination, the suggestions are put forward against the emerging problems.

Keywords: Expectation, Turkish, Teacher, Competence, Education.

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	I
Özet	III
Abstrack	IV
İçindekiler.....	V
Grafikler Listesi.....	VIII
Tablolar Listesi.....	XI

I.BÖLÜM

GİRİŞ.....	1
1.1.Problem Durum.....	2
1.2.Araştırmanın Amacı.....	3
1.3.Araştırmanın Önemi.....	3
1.4.Varsayımlar.....	4
1.5.Kapsam.....	4
1.6.Sınırlılıklar.....	4
1.7. Terimlerin ve Kısaltmaların Tanımlanması.....	5

II.BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	6
2.1. Türk Eğitim Sisteminin Kısa Tarihçesi.....	7
2.2.Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme ve Atama Süreci.....	12
2.2.1.Cumhuriyet’e kadar Türk Eğitim Sistemi’nde öğretmen yetiştirme ve atama Süreci.....	12
2.2.1.1. Sıbyan Mektebi öğretmenlerinin yetiştirilme ve atanma süreci.....	13
2.2.1.2. “Müderris” denen medrese öğretmenlerinin yetiştirilme ve atanma süreci.....	14

2.2.1.3. Enderun Mektebi öğretmenlerinin yetiştirilme ve atanması süreci.....	14
2.2.1.4. Askerî -teknik okul öğretmenlerinin yetiştirilme ve atanma süreci.....	15
2.2.1.5. Azınlık ve yabancı okulları öğretmenlerinin yetiştirilme ve atanma süreci.....	16
2.2.1.6. Şehzade öğretmenlerinin yetiştirilmesi ve atanma süreci.....	16
2.2.1.7. Memur yetiştiren kurumların öğretmenlerinin yetiştirilme ve atanma süreci.....	17
2.2.1.8. Halk Eğitimi Merkezlerinin öğretmenlerinin yetiştirilme ve atanma süreci.....	21
2.2.2.Cumhuriyet'ten Sonra Türk Eğitim Sistemi'nde Öğretmen Yetiştirme ve Atama Süreci.....	22
2.3. Türkçe Öğretmeni Yetiştirme Süreci.....	24
2.4. Öğretmen Yeterliliğini Belirleyen Ölçütler.....	25
2.4.1.Genel beklentiler.....	25
2.4.2. Türkçe öğretmeninden beklentiler.....	26
2.4.2.1.Eğitim fakültelerinin Türkçe Öğretmenliği mezunundan beklentileri.....	27
2.4.2.2. Milli Eğitim Bakanlığı'nın öğretmenden beklentileri.....	28
2.4.2.3.Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türkçe öğretmeninden beklentileri.....	30
2.4.2.4.Öğrencilerin Türkçe öğretmeninden beklentileri.....	30
2.4.2.5.Velilerin Türkçe öğretmeninden beklentileri.....	36
2.4.2.6.Okul idarecilerinin Türkçe öğretmeninden beklentileri.....	41
2.5.Türkçe Öğretmeni Adayının Eğitim Süreci.....	49

III. BÖLÜM

YÖNTEM.....	51
3.1Araştırma Modeli.....	51
3.2.Araştırmanın Evreni.....	51
3.3.Araştırmanın Örneklemi.....	51

3.4. Verileri Toplama Teknikleri.....	52
3.5. Verilerin Analizi.....	53

IV. BÖLÜM

BULGULAR ve YORUMLAR.....	54
4.1.Anket Değerlendirme Ölçütleri.....	54
4.2.Türkçe Öğretmenliği IV. Sınıf Öğrencilerinin Yeterlilik Düzeyi Analizi.....	56
4.2.1. Kişisel bilgiler ve kültürel düzey belirleme sorularına verilen cevapların analizi.....	56
4.2.2.Alan bilgisi ve eğitim bilimleri sorularına verilen cevapların analizi.....	65

V. BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER.....	69
5.1.Sonuç.....	69
5.2.Öneriler.....	71

KAYNAKÇA.....	74
----------------------	-----------

EKLER.....	83
-------------------	-----------

GRAFİKLER CETVELİ

Grafik 1. İlköğretim öğrencilerinin yaş grupları.....	31
Grafik 2. Öğrencilerin cinsiyetleri.....	31
Grafik 3. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflar.....	31
Grafik 4. Öğrencilerin Türkçe dersinden başarı durumları.....	32
Grafik 5. Öğrencilerin Türkçe dersinden başarılı olma sebepleri.....	32
Grafik 6. Öğrencilerin Türkçe öğretmenlerinin beğendikleri yanları.....	33
Grafik 7. Öğrencilerin Türkçe öğretmenlerini yetersiz buldukları yanları.....	34
Grafik 8. Öğrencilerin Türkçe öğretmeni olduklarını hayal ettiklerinde kendilerini tanımlamaları.....	34
Grafik 9. Öğrencilerin Türkçe öğretmeninden bekledikleri iletişim şekli.....	35
Grafik 10. Öğrencilerin Türkçe öğretmenlerinin aileleriyle iletişimi konusundaki istekleri.....	35
Grafik 11. Öğrencilerin Türkçe öğretmenin kültürü konusundaki düşünceleri.....	36
Grafik 12. Velilerin yaş grupları.....	37
Grafik 13. Velilerin cinsiyetleri.....	37
Grafik 14. Velilerin çocuk sayıları.....	37
Grafik 15. Velilerin gelir düzeyleri.....	38
Grafik 16. Velilerin okulda çocuklarına kazandırılmasını istedikleri davranışlar.....	38
Grafik 17. Velilerin Türkçe dersinden beklentileri.....	39
Grafik 18. Velilerin Türkçe öğretmeninden beklentileri.....	39
Grafik 19. Velilerin Türkçe öğretmeninden bekledikleri deneyim yılı.....	40
Grafik 20. Velilerin Türkçe dersinin işlenişiyle ilgili tercihleri.....	40
Grafik 21. Öğretmen oranları.....	41
Grafik 22. Elindeki imkanları kullanabilme becerisi.....	42
Grafik 23. Plan yürütme becerisi.....	42

Grafik 24. Planın sonuçlarını değerlendirme becerisi.....	42
Grafik 25. Eğitim teknolojilerini kullanabilme becerisi.....	43
Grafik 26. Öğretmenlik bilgisini uygulayabilme.....	43
Grafik 27. Türkçe konusundaki bilgisinin yeterliliği.....	43
Grafik 28. Sözlü sunum becerisi.....	44
Grafik 29. Yazılı rapor hazırlama becerisi.....	44
Grafik 30. Mesleki olarak kendini geliştirebilme becerisi.....	45
Grafik 31. Öğrencileri değerlendirme becerisi.....	45
Grafik 32. Etik ve sorumluluk bilinci.....	45
Grafik 33. Değişik düzeyde öğrencilerle çalışabilme yeteneği.....	46
Grafik 34. Yeni yöntemler öğrenme yetisi.....	46
Grafik 35. Yaratıcılık.....	47
Grafik 36. Pedagojik bilgiyi uygun alanlarda gösterme becerisi.....	47
Grafik 37. Değişimlere uyabilme yetisi.....	47
Grafik 38. Lise türleri grafiği.....	49
Grafik 39. Program dersleri ağırlıkları.....	50
Grafik 40. Adayların cinsiyetleri.....	56
Grafik 41. Adayların tercih sıraları.....	56
Grafik 42. -43. Adayların bölümlerini değerlendirmeleri.....	57
Grafik 44. Adayların dersleri değerlendirmeleri.....	58
Grafik 45. Adayların staj çalışmaları hakkında düşünceleri.....	58
Grafik 46. Adayların staj çalışmalarını değerlendirmeleri.....	59
Grafik 47. Adayların stajda eksik gördüğü yanlar.....	60
Grafik 48. Adayların öz değerlendirmeleri.....	60
Grafik 49. Adayların eğitim teknolojilerini yeteri kadar kullanamama sebepleri.....	61
Grafik 50. Adayların meslek hakkındaki düşünceleri.....	61
Grafik 51. Adayların farklı branşta çalışmakla ilgili düşünceleri.....	62
Grafik 52. Adayların meslekle ilgili duyguları.....	62
Grafik 53. Adayların kendilerinden beklentilerin farkındalık düzeyleri.....	63
Grafik 54. “Fakültede bir kulübe üye misiniz?” sorusuna verilen cevapların analizi.....	63

Grafik 55. Adayların boş zamanlarını değerlendirme şekilleri.....	64
Grafik 56. Öğretmen adaylarının okudukları yayın çeşitleri.....	64
Grafik 57. Alan bilgisi sınav sonucu grafiği.....	70
Grafik 58. Eğitim bilimleri sınav sonucu grafiği.....	70

TABL0LAR CETVELİ

Tablo 1. Adayların Eğitim Bilimleri ve Alan Bilgisi Test Notları.....	66
Tablo 2. Ölçümlerin ortalama ve sapma değerleri.....	68
Tablo 3. Eğitim Bilimleri Sınav Sonuçlarının Analizi.....	68
Tablo 4. Alan Bilgisi Sınav Sonuçlarının Analizi.....	68
Tablo 5. Alan Bilgisi Testi Puan Aralıkları.....	70
Tablo 6. Eğitim Bilimleri Testi Puan Aralıkları.....	70

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Öğretmen yeterliliği ile ilgili yapılan araştırmaların sayısı bir hayli fazla olmakla birlikte bu araştırmalarda somut veriler yerine, daha çok öznel değerlendirmelerin yapıldığı görülmektedir. Kimi araştırmacıların, kendince belirlediği yeterlilik anlayışını benimsetme çabası içine girdiği, kimilerinin de yurt dışında yapılan araştırmalara dayanarak yeterlilik ölçütleri ortaya koyduğu bir gerçektir. Öğretmen yeterliliğinin ne olduğunu ortaya koymadan önce, yeterlilik ve öğretmen kavramından ne anlaşıldığının bilinmesi gerekmektedir.

Genellikle ‘yeterlilik’ bir işi yapma gücünü sağlayan özel bilgi ve görevini yerine getirme gücü, olarak tanımlanmaktadır. Öğretmen ise, mesleği bilgi öğretmek olan kimse şeklinde ifade edilmektedir.

Öğretmen, eğitim ve öğretim faaliyetini bir arada yürüten kimsedir.

Eğitim, genellikle istendik davranış değişikliği, öğretim ise bir amaç için gereken bilgileri verme, öğrenme işi olarak tarif edilmektedir. Günümüzde bu iki kavram sürekli olarak birbirine karıştırılmakta, kimi zaman eğitim yerine öğretim; kimi zamanda öğretim yerine eğitim kavramının kullanıldığı görülmektedir (Aytaş, 1999, s.10).

Dolayısıyla, öğretmenin eğitimi mi öğretimi mi yoksa her ikisini birden mi yerine getirmesi gerektiği konusunda görüş birliği olmadığı görülmektedir.

Öğretmen yetiştirilen kurumlarda öğretmen yeterliliği ile ilgili yapılan uygulama ve araştırmaların özellikle ülkemiz için tamamen gerçekleştirilmediğini görüyoruz. Özellikle öğretmen yeterliliğinden ne anlaşıldığı ya da bu yeterliliğin ölçütlerinin nasıl olması gerektiği ile ilgili elimizde somut, nesnel bulgular mevcut değildir. Yapılan bireysel değerlendirmeler ve yorumlar ise dar çerçevede kalmış etkileyici ve yönlendirici bir role sahip olamamıştır. Özellikle Türkçe

öğretmenin yeterlilik seviyesini belirleme ve yeterlilikten ne anlaşıldığının ortaya konulması bu konunun önemine dikkat çekecektir.

1.1. Problem Durum

Yüksek Öğretim Kurumu bünyesi içerisinde değişik üniversitelerimizde toplam 76 Türkçe Öğretmenliği bölümü vardır. Bu bölümlerden her yıl yaklaşık 3600 öğrenci mezun olmaktadır. Bu öğrenciler Milli Eğitim Bakanlığı'nın açmış olduğu, ÖSYM'nin düzenlediği KPSS'ye girmektedirler. Sınavdan aldıkları puanlarla Milli Eğitim Bakanlığı'ndaki boş kadrolara müracaat ederek atanmaktadırlar.

Yapılan sınavın yeterlilikten çok atanma sırasını belirlediği de dikkate alınacak olursa üniversitelerimizin Türkçe Öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin, göreve atanmadan önce, mesleki yeterliklerinin hangi düzeyde olduğu ve bu düzeyin somutlaştırılmasında kullanılan ölçütlerin ne kadar nesnel olarak uygulandığı belirlenmelidir.

Özellikle öğretmen adaylarının göreve başlamadan önce ve göreve başladıktan sonraki durumları göz önünde bulundurulduğunda bu durum daha iyi anlaşılmaktadır. Öğretmen yeterliliği çoktan seçmeli testlerle ölçülebilecek, değerlendirilecek bir yeterlilik değildir. Bu yüzden şu anda Türk Eğitim Sistemi'ne öğretmen atamalarında ileri sürülen yeterlilik düzeyleri nesnel verilerle ortaya konulmadığı takdirde istenen sonuçlar elde edilmeyecek, yeterliliği geliştirmek için sürekli olarak öğretmenler hizmet içi eğitim kurslarına tabi tutulacaklardır. Bu durumun öncesini tespit etmeden sonucuyla ilgili vereceğimiz hükümler bizi doğru sonuçlara ulaştırmayacaktır. Özellikle öğretmen adaylarının atanma öncesi durumları ve düzeyleri mutlaka dikkate alınmalı, bunların yeterli olup olmadıkları tespit edilmelidir ki ileriki zamanlarda göreve başlamaları için gerekli olan yeterlilik donanımları daha nesnel olarak ortaya konsun.

Acaba biz son sınıftaki öğrencileri mesleğe yeterince hazırlıyor muyuz? Öğretmenlik yeterliliğine bu öğrenciler sahipler mi değil mi? Bu çalışmamızda sahip olmaları varsayımı üzerinden hareket edeceğiz.

1.2. Araştırmanın Amacı

Türkçe öğretmeni olarak atanmak üzere eğitim gören eğitim fakültelerinin Türkçe Öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin yeterlilik düzeylerini belirlemek onlardan beklentilerin ne ölçüde karşılanıp karşılanmadığını bu adayların kendilerinden beklentilere cevap verebilecek bir eğitim sürecini tamamlayıp tamamlamadıklarını tespit etmek elde edilen bulgulardan yola çıkarak öneriler getirmektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Öğretmenlik mesleği birden fazla alanda yeterli olmayı gerektirir. Bir öğretmen alanında yeterli bilgiye sahip, öğrenci psikolojisinden anlayan, toplumun kültürünü kavrayan ve toplumu aydınlatan, bilgisini başarılı bir şekilde insanlara aktaran kişidir. Türkçe dersi öğretmenliği ise başlı başına bir önem ve özen ister. Bu sebeple Türkçe eğitim programı bize “Türkçe dersi bilgi değil, bir ifade ve beceri dersidir” der.

Türkçe öğretmeni adayı fakültesinden mezun olduğunda belirli bir yeterliliğe ulaşmış olmak ister. Ayrıca Milli Eğitim’in, velilerin, öğrencilerin, eğitim fakültelerinin ve gelecekteki idarecilerinin de kendisinden yeterlilik konusunda beklentileri olacaktır. Peki, her Türkçe Öğretmenliği bölümünden mezun olan bu beklentileri karşılayabilecek seviyede midir? Ya da kendilerine verilen diploma onların ne kadar yeterli olduklarını gösterir? Yeterliliklerin neler olduğunu, ne kadarının karşılandığını hiçbir çalışma nesnel ölçütlerle ortaya koymamıştır. Bu bağlamda çalışmamız ülkede bir ilk olacaktır. Bu çalışmanın hem eğitim fakültelerine hem Milli Eğitim Bakanlığı’na hem de öğretmenin kendisine yeterlilik konusunda ışık tutacağı kuşkusuzdur. Eğitim fakülteleri sadece süreç tamamlama yeri değildir. Burada kazanılanların süreç sonrasına yansması gerekir. Son sınıfa gelmiş öğrencinin yeterliliğinin tespiti bu bakımdan büyük önem arz etmektedir. Ne yazık ki bu bağlamda da ülkemizde bu çalışmaya dek hiçbir nesnel veri ortaya konulmamıştır.

1.4. Varsayımlar

- 1.Türkçe Öğretmenliği son sınıf öğrencileri mesleki bakımdan yeterlidir.
- 2.Türkçe öğretmeni adayları bilgi bakımından yeterlidir.
- 3.Türkçe Öğretmenliği son sınıf öğrencileri kültürel bakımdan yeterlidir.
- 4.Türkçe öğretmeni adayları beklentilere cevap verecek düzeydedir.

1.5. Kapsam

“Türkçe Öğretmenliği Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Yeterlilik Düzeyleri” konusunda öğretmenin genel görevlerine, Türkçe öğretmenin görevlerine, öğretmenlik mesleğinin tarihçesine, öğretmen adayının öğretmenlikten beklentilerine, Milli Eğitim’in öğretmenden beklentilerine, Eğitim Fakülteleri’nin mezunlarından beklentilerine, öğrencilerin ve velilerin öğretmenlerden beklentilerine, şu anda Türkçe Öğretmenliği son sınıftaki öğrencilerin yeterliliklerine, yetersizliklerin çözümlerine değinilmiştir.

1.6. Sınırlılıklar

“Öğretmen Yeterliliği” ile ilgili kaynak taraması yapılmıştır, ulaşılan kaynaklar inceleme ve tahlil metotları kullanılarak değerlendirilmiştir. Uzman görüşlerinden yararlanılarak anketler hazırlanmıştır. Türkçe öğretmeni adayları üzerinde üç basamaklı (Bilgi, mesleki, kültürel düzey ölçümü) bir yeterlilik anketi uygulanmıştır (Üç farklı fakültede tesadüfi yöntemle seçilmiş toplam 200 öğrenciye). İlköğretim öğrencileri üzerinde bir beklenti anketi uygulanmıştır (100 öğrenciye).Veliler (100 veliye anket uygulaması), idareciler (20 ilköğretim okulu müdürüne anket uygulaması) ve eğitim fakültesi yetkililerinden internet aracılığıyla görüş alınmıştır. Yeterlilikteki eksikliklerin giderilmesi için öneriler öne sürülmüştür.

1.7. Terimlerin ve Kısaltmaların Tanımlanması

BİL: Bilimleri,

EĞT: Eğitim,

ENST: Enstitü,

FAK: Fakülte

KPSS: Kamu Personeli Seçme Sınavı

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

Müdür: İlköğretim okul müdürü

Öğrenci: İlköğretim 6,7,8. sınıf öğrencileri

Öğretmen Adayı: Türkçe Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencisi

TDK: Türk Dil Kurumu

ÜNV: Üniversite

Veliler: İlköğretim öğrenci velileri

YAY: Yayınları

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

II. BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu çalışmadan önce konumuzla ilgili yapılan araştırmalardan başlıcaları şunlardır:

DOĞAN, Yusuf. (2002). Türkçe Öğretmenliği Birinci Sınıfta Okuyan Öğrencilerin Okuma ve Yazma Becerileri ile Genel Kültür Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).

ÖZBAY, Murat. (1992). Türkçe Öğretiminde Yeni Bir Hamle: Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Ana Bilim Dalı. Araştırma.4.

ÖZBAY, Murat. (2004). Yeniden Yapılandırma Çerçevesinde Türkçe Eğitimi Programı ve Bazı Öneriler. XII. Eğitim Bilimleri Kongresi -Bildiriler- IV, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

ÖZBAY, Murat.(2005a). Türkçe Eğitimi Bölümleri İçin Lisans Programı Önerisi. Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılandırmanın Sonuçları ve Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu (22-23-24 Eylül 2005). Ankara: Gazi Üniv. Yayınları.

ÖZBAY, Murat.(2005b). Türkçe Eğitimi Bölümü Programları Üzerine. II. Türk Dili Etkinlikleri (7-15 Nisan 2005) Konferans ve Panel Metinleri.Editör: Erdoğan Boz. Afyonkarahisar.

SARAÇ, Cemal. (2002). Türk Dili ve Edebiyatı/Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yeterlilikleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bil. Enst.

TEMİZYÜREK, Fahri. (1994). Atatürk Döneminde Türkçe'nin Öğretimi ile İlgili Olarak Geliştirilen Devlet Politikaları (1920-1938). Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

UÇGUN, Duygu. (2006). Cumhuriyet Döneminde Türkçe Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi. Ankara: Gazi Üniv. Eğitim Bil. Enst. (Doktora Tezi).

Çalışmamıza temel teşkil edecek araştırmalarımızı ise şu başlıklar altında özetleyebiliriz:

2.1. Türk Eğitim Sisteminin Kısa Tarihçesi

Öğretmen yeterlilik düzeylerini belirlerken, yeterliliğin geçmişte nasıl anlaşıldığını, bu konuya nasıl önem verildiğini değerlendirmek gerekmektedir. Bunun için de Türk eğitim tarihimize kısaca bakmanın yararlı olacağını düşünmekteyiz. Bu durum, eğitim sistemimizin tarihsel süreci, geçmişte yapılan uygulamalar, bu uygulamaların sebep ve sonuçlarını günümüzden bakarak değerlendirmede bize fırsat tanıyacaktır.

Her ülkenin tarihsel süreci içerisinde yaşadığı siyasal ve sosyal değişimler olmuştur. Türk eğitim sistemi bütünüyle ele alındığında onun da çeşitli siyasal ve sosyal değişimlerden etkilendiği görülecektir.

İslamiyet'in kabulünden önce Türklerin eğitim ve öğretimde gelenekçi bir anlayışa sahip olduğu görülmektedir. Eğitimde töre önemli bir belirleyici durumundadır. Bütün uygulamalar ve her türlü öğretim şeklinin sınırlarını töre belirlemektedir. Müslüman olmadan önce Türk toplumunun yaşama biçimi eğitim uygulamalarında da etkisini gösterir. Bu sebeple töre bu dönemde eğitimde önemli bir rol oynamıştır. Müslüman olmadan önce Türklerin eğitimdeki ulaşmak istedikleri amaç alp ve bilge insan tipini yetiştirmektir. Mesleki eğitimin henüz İslamiyet ile tanışmamış olan Türklerde önemi büyüktür. Bu dönem içerisinde eğitimde Çin'in etkisi olduğu söylenilebilir.

Hunlarda eğitim askeri, mesleki, dini ve ailevi eğitim şeklinde idi. Çin ile mücadelenin bir sonucu olarak savaşçılık eğitimi büyük bir önem kazanmıştı. Hayvancılık ve madencilikğin önde olduğu bu toplumda eğitimin öne çıkan bir diğer kolu ise mesleki eğitimdi. Aile içinde çocuklara verilen eğitimin yanında Şamanların verdiği bir din eğitimi de vardı.

Göktürklerde dil ve yazı eğitimi önemli bir yer tutmaktadır. Bunu bıraktıkları yazıtlardan ve otuz sekiz harfli gelişmiş alfabelerinden rahatça anlayabiliyoruz. Bu sebeple Göktürklerle birlikte eğitimde sözlü geleneğe

dayanan bir eğitim anlayışının yanında yazıyla da eğitim yapıldığı anlaşılır. Anıtlarda verilen siyasi öğütleri siyasal eğitim kapsamında saymak mümkündür. Göktürklerden kalma her eser üzerindeki yazılar da onlarda okur-yazarlığın ne kadar önemli olduğunun bir göstergesidir.

Uygurlar, yerleşik hayata geçen bir toplumdur. Eğitimde savaşçılık yerine dinin belirleyiciliği buna bağlı olarak Maniheizmin etkinliği ön plana çıkmıştır. Bulunan eserlerden Uygurlarda edebiyata çok önem verildiği anlaşılmaktadır.

Türkler, Müslüman olmalarından sonra sistemli bir eğitime geçmişlerdir. Ayrıca Türklerin eğitim sistemi Müslüman olmaları sebebiyle İslam dünyasının etkisinde kalmıştır. Müslüman olduktan sonra Türkler alp ve bilge insan tipi yerine gazi ve veli insan tipini yetiştirmeyi eğitimin amacı olarak görmüşlerdir. Bu bağlamda Arapçanın eğitimdeki etkisi yadsınamaz. İslamiyet'in bilimi önemsemesi Türklerin eğitim sistemini olumlu yönde etkilemiştir.

Karahanlılarda medreseler geliştirilerek ülkenin her tarafına yayılmıştır. Farabi, İbn-i Sina gibi önemli bilim adamları bu dönemde yetişmiştir. Eğitim tarihimizde eğitimle ilgili ilk görüşler bu dönemde ortaya konulmuştur.

Karahanlı Dönemi'nin tartışmasız diğer büyük eğitimcilerinden biri de şüphesiz ki Kutadgu Bilig isimli eseriyle günümüzde de yaşayan Balasagunlu Yusuf 'tur. Bu eserinde Balasagunlu Yusuf, devlet yönetimi ve ahlaki davranış üzerine temsili bir hikâye anlatır.

Dönemin diğer büyük eğitimcilerinden biri olan Kaşgarlı Mahmut ise Divan-ü Lugat-it Türk adlı eserinde ailede çocuğun bakımı ve yetiştirilmesi, çocuk oyunları, Türk bilgi geleneği, Türkçe öğretim yöntemi, üzerine bilgiler verir.

Ahmet Yesevi ve Edip Ahmet bin Mahmut Yükeki'nin eserlerinde ise daha çok ahlaki öğretiler yer almaktadır.

Selçuklularda devlet adamları eğitime ve bilimin gelişmesine büyük önem vermiştir. Medreselerin gelişerek ülkenin her tarafına yayıldığı bu dönemde Ahilik ve atabeglik kurumları ortaya çıkmıştır. Farsça ve Arapça diğer dönemlere göre daha fazla yaygın hale gelmiştir. Bu dönemin büyük eğitimcileri arasında Nizamülmülk, Mevlana Celalettin Rumi, Yunus Emre, Hacı Bektaş Veli, Âşık Paşa ve Nasrettin Hoca sayılabilir.

XIX. yüzyılın ikinci yarısında Osmanlı eğitim kurumları ilk, orta ve yüksek olmak üzere üç dereceli idi.

İlk Öğretim:

Sıbyan Mektepleri, Mekteb-i İbtidaiyeler (ilkokul)'den oluşuyordu.

Orta öğretim:

İdadiler ve Sultaniler (lise) tarafından yaptırılıyordu.

Yüksek öğretim:

Darü'l-Fünun'dan ibaretti (Aytaş, 1999, s.1).

Osmanlılarda medreseler büyük önem taşımaktaydı. Enderun adında azınlık çocuklarından devlet adamı yetiştiren bir kurum ortaya çıkmıştı. İlköğretimin basit bir düzeyde kaldığı bu dönemde Osmanlıların son yıllarına kadar ilkokul üstü eğitim kurumlarında yalnızca erkekler okumuştur. Osmanlılarda eğitim-öğretimin temel amacı dini idi ve Tanzimat dönemine kadar eğitim ücretsiz olarak verilmişti. Azınlık ve yabancılara eğitim-öğretim serbestîsi tanınmış ancak yeterli denetlemeler yapılmadığı için bu düzenleme zararlı sonuçlar doğurmuştur. Osmanlıca denilen Arapça-Farsça-Türkçe karışımı suni bir dil yüzünden bilginin yayılması engellenmiştir. Osmanlılarda yaygın eğitim çoğunlukla din adamları, ahlakçılar vs. tarafından yapılmıştır. Eğitimde yenileşme hareketleri 1776 'da ilk olarak askeri okullarda başlatılmıştır. Medrese, yenileşme hareketleri içerisinde de etkisini sürdürmüştür. Bu dönemin önemli eğitimcileri arasında şunlar sayılabilir: Kâtip Çelebi, Koçi Bey, Naima, Nabi, İbrahim Müteferrika, Sümbülzade Vehbi vs.

Yaygın eğitim faaliyetlerini ise Selçuklu ve Osmanlı Türklerinde görmek mümkündür. Çeşitli kurum ve vakıflar sayesinde, geniş kitlelerin eğitim faaliyeti gerçekleşir, toplumun sosyal düzenine katkıda da bulunulurdu. Bunlara Loncalar ve Devşirme Ocakları örnektir. Osmanlılarda Loncalar ticaret erbabının eğitimini üstlenirken Devşirme ocakları ise Gayri Müslim çocukların toplanarak Türk-İslâm geleneklerine göre yetiştirilmesini ve hizmete hazır hale getirilmesini üstlenirdi.

Osmanlılar döneminin eğitim sistemi içerisinde Tanzimat dönemini ayrı bir başlık altında incelemek gerekir zira Tanzimat döneminde eğitim artık bir bilim olarak ele alınmaya başlanmış ve eğitim bilimi kitapları yazılmıştır. Okul ve sınıf ortamı ile ders araç-gereçleri yenilenmiş, falaka kaldırılmış, kızlar için ve öğretmen yetiştirmek için okullar açılmış, mesleki-teknik öğretime önem verilmiş,

kılık kıyafetler bir düzene bağlanmış, halk eğitimi önem kazanmaya başlamıştır.

Tanzimat döneminde Namık Kemal, Ali Suavi ve Selim Sabit Efendi'nin yeri yadsınamaz. Özellikle Selim Sabit Efendi'nin Türk eğitim tarihinde önemli yer tutmasının başlıca üç sebebi vardır:

1. İlköğretimde yenileştirme çabaları,
2. Rehber bir pedagoji kitabı yazması,
3. Öğretmen adayı öğrencilerini medrese zihniyetinden kurtarmaya çalışması.

1. Meşrutiyet döneminde ise Kanun-ı Esasi'ye eğitimle ilgili önemli maddeler girmiş olsa dahi savaş nedeniyle eğitime ilişkin çalışmalar yapılamamıştır.

Mutlakiyet (13 Şubat 1878–23 Temmuz 1908) döneminde ise ilk kez sağır, dilsiz ve körler için bir okul açılmıştır. Bu dönem içerisinde halkı okutmayı tek hedef olarak kabul eden Ahmet Mithat Efendi'yi anmak gerekir.

2. Meşrutiyet dönemindeki aşırı hürriyetçi hava okullara da yansımıştır. Kızlar için ilk kez bir yüksek öğretim kurumu açılmıştır. Sıbyan mekteplerinin çoğu kapatılmıştır. Yerine çağa uygun okullar açılmıştır. Okul öncesi eğitime büyük önem verilmiştir. Öğretmenler ilk kez bu dönemde mesleki örgütler kurmuşlardır. Eğitim bakanlığı ilk kez ülkenin renkli haritalarını yayınlanmıştır. Yöntem ve tekniklere dair çeşitli yenilikler oluşturulmuştur. Ancak bu dönemde Balkan ve birinci dünya savaşları eğitimde gelişmelere engel olmuştur. Bayanlar öğretmenlik haricinde diğer mesleklerde de kendilerini göstermeye başlamıştır. Emrullah Efendi, Satı Bey, Tevfik Fikret, Mehmet Akif, Ziya Gökalp, Ömer Seyfettin, İsmail Hakkı Baltacıoğlu, bu dönemin önemli eğitimcilerindendir.

Kurtuluş Savaşı döneminde eğitim de Kurtuluş Savaşı mücadelesine katkıda bulunmuştur. Ankara'da yapılan eğitim kongresinde Atatürk'ün belirttiği milli varlığını korumayı en temel değer sayan insan tipini yetiştirmek eğitimin temel amacı olmuştur. Halkın milli dava bilincini kazanması için halk eğitimine büyük önem verilmiştir. Bu dönemin en önemli eğitimcisinin Kazım Karabekir olduğunu söyleyebiliriz.

Cumhuriyet döneminde değişimlerin topluma aktarılması için eğitimin önemi benimsenmiştir. Başöğretmen sıfatıyla Atatürk'ün manevi desteği

büyüktür. Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile eğitimde birlik sağlanmıştır. Laik ve demokratik bir eğitim anlayışı hâkimdir. Tarih ve dil konularında milli bir görüş bulunmaktadır. Latin harfleri kabul edilmiştir. Kadının eğitime, halk eğitime ve köy için eğitime büyük önem verilmiştir. Batılı eğitimcilerden eğitimin geliştirilmesi için yardım alınmıştır. Eğitim sorunlarının tartışıldığı şuralar toplanmıştır. Bu dönemde öğrencileri ülkenin ihtiyacı olan mesleklere yöneltme ve teknik eğitim ön plandadır.

Cumhuriyet Hükümeti'nin ilk Millî Eğitim Bakanı İsmail Safa Bey, valilere gönderdiği bir genelge ile yaygın eğitim çalışmalarına başlanılmasını istemiştir. İlk halk eğitim birimi 1926'da "Halk Terbiyesi Şubesi" adıyla İlköğretim Genel Müdürlüğünde, Talim ve Terbiye Dairesi'ne bağlı olarak kurulmuştur. Bu şube 1960 yılından itibaren Genel Müdürlük durumuna getirilmiştir.

1930'lardan itibaren köylerde yetişkinlere okuma yazma öğretmek için Halk Okuma Odaları açılmıştır. 1940'lardan itibaren ise klasik eserlerin Türkçeye çevirisine büyük önem verilmiştir. 12 Eylül 1980 Askeri harekâtından sonra 1981'de Atatürk'ün doğumunun 100. yılı olması sebebiyle okuma-yazma seferberliğine gidilmiştir. 12 Eylül harekâtını gerçekleştiren liderler tarafından hazırlanan yeni Anayasa 1982'de halkoyu ile kabul edilmiştir. Bu anayasadaki eğitimle ilgili maddeler şu şekilde özetlenebilir:

1. İlköğretim zorunlu ve parasızdır.
2. Türkçeden başka hiçbir dil anadil olarak okutulamaz.
3. Devlet, gençlerin ülkenin bütünlüğünü koruyacak bilinçte yetişmesini sağlar.

20 Temmuz 1982'de Milli Eğitim Bakanlığı, öğretmen yetiştirme görevini üniversitelere vermiştir. Nisan 1986'da ise orta öğrenim görerek yetişmiş ilköğretim öğretmenlerinin ön lisans eğitimi programı başlamıştır. Haziran 1989'da öğretmen ve uzman yetiştiren okullarda parasız ve burslu eğitim verilmesi kararı alınmıştır. 1989–1990 Yılları arasında ise Eğitim Yüksek Okulları'nın süresi iki yıldan dört yıla çıkartılmıştır. 1991–1992 Eğitim-öğretim yılında sınıf geçme sistemi yerini kredili sisteme bırakmıştır ancak bu karar 1995'te tekrar değişikliğe uğramıştır. 1997'de kesintisiz sekiz yıllık İlköğretim Kanunu kabul edilmiştir. Yine 1997'de

YÖK'ün yeniden yapılandırılması söz konusudur. Üniversite sınavı 1998'de tek basamaklı bir sınav haline getirilmiştir.1999 Yılında Norm Kadro Yönetmeliği kabul edilmiştir.

Bu dönemin önemli eğitimcileri: Mustafa Necati Bey ve Hasan Ali Yücel'dir.

Tüm Türk Cumhuriyetleri'nin Milli Eğitim Bakanları, Mayıs 1992'de Ankara'da, Eylül-Ekim 1992 'de Bişkek'te toplanmışlardır. Bu görüşmelerde eğitim tecrübeleri açısından yardımlaşmanın önemi, öğretmen ve öğrenci mübadelelerinin sürdürülmesi gerektiği, ortak bir bilim ve kültür Türkçe'si geliştirilmesi lüzumu, ortak tarih ve edebiyat programlarına gereksinim duyulduğu, diğer Türk Cumhuriyetleri'nin de Latin alfabesine geçmesinin yararlı olacağı kararları alınmıştır. Ancak günümüzde görüldüğü gibi bu toplantıda alınan kararların uygulamaya geçirilebildiği söylenemez.

Türk Cumhuriyetleri eğitim sistemi içerisinde İsmail Gasıralı'dan bahsetmek yerinde olur. O, yeni okullar açmış ve bu okullara yeni eğitim-öğretim yöntemleri bilen öğretmenler yetiştirmiştir.

2.2. Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme ve Atama Süreci

2.2.1. Cumhuriyet'e kadar Türk Eğitim Sistemi'nde öğretmen yetiştirme ve atama Süreci: Öğretmenlik mesleği, insanlık kadar eski olmasına rağmen, eğitim bilimleri tarihine bakıldığında, örgün olarak bir eğitim kurumuna rastlanamamış ve eğitim usta-çırak ilişkisinden öteye gidilememiştir. Öğretmen okulları batıda genellikle 18. yüzyıl sonu ve 19. yüzyıl başlarında açılmıştır. Osmanlı 'da ise Tanzimat yenilikçiliğinin uzantısı olarak 16 Mart 1848 'de batı ile aynı dönemde öğretmen okulları açılmış; ancak kurucuların ileri görüşlülüğüne rağmen, İkinci Meşrutiyet Dönemi'ne kadar yeni açılmış olan bu okullar medrese geleneğinin etkisinden kurtulamamışlardır. Osmanlı İmparatorluğu'nda gerçekleştirilmiş olan Islahat Hareketlerinde eğitim ve öğretim kuruluşlarının da önemli bir yeri vardır.

Mektep-medrese şeklindeki okul kuruluş sistemi Osmanlı Devleti'ne, Selçuklulardan kalmıştır. Osmanlı Devleti de bu sistemi kuruluş ve yükseliş dönemlerinde geliştirmişlerdir.

10–12. yüzyılda İslam dünyası ve Türkler bilim ve sanatta parlak bir çağ yaşamıştır. Avrupalılar, 12. yüzyılda savaşlar ve ticaret dışında, İslam dünyası ile eğitim ve bilim alanında üçlü bir ilişkiye geçmişlerdir. Avrupa'nın her yanından çok sayıda öğrenci özellikle İspanya ve Sicilya'dan Müslümanların medreselerine gelip eğitim görmüşlerdir. Medreselerde yetişen bu öğrenciler, kendi ülkelerinde üniversite denen yüksek öğretim kurumlarını(Paris Üniversitesi (1200), Oxford Üniversitesi (1206); Napoli Üniversitesi (1229)) açtılar. Eğitimin temel kurumu olan medreseler padişahlar, vezirler ve varlıklı kişiler tarafından yaptırılmıştır. Osmanlı Devleti'nin sınırlarını hızla genişletmesine paralel olarak, medreseler hızla çoğalmaya başlamıştır. İlk Osmanlı medresesi İznik'te Orhan Gazi tarafından 1331'de kurulmuştur. Osmanlılarda eğitim sadece medreselerde değil, cami, tekke, dergâh, saray okulları ve konaklarda da verilmekteydi. Medreselerde din ve hayata yönelik bazı bilgilerin öğretiminde 15 yüzyıla kadar usta-çırak metodu ile taklit ve ezber yöntemini benimseyen bir anlayış sürdürülmüştür.

Osmanlı döneminde ilk kez medreselerde ders verecek olan öğretmenlere 15. yüzyılda Fatih Sultan Mehmet döneminde rastlanılır. Ayrı bir program uygulanarak ilkokul öğretmeni yetiştirilmiştir. Bu programın uyguladığı medreseler üniversite niteliğinde öğretime açılmıştır.

Osmanlı döneminde örgün eğitimde başlıca sekiz çeşit öğretmen yetiştirilmiş ve atanmıştır.

2.2.1.1. Sıbyan Mektebi öğretmenlerinin yetiştirilme ve atanma süreci:

Fatih Sultan Mehmet, Eyüp ve Ayasofya Medreselerinde, Sıbyan Mektebi öğretmeni olmak isteyen medrese öğrencilerine genel medrese dersi olan Fıkıh (İslâm Hukuku) dersini gerekli bulmayarak okutmamış, onlar için programa Tartışma Kuralları ve Öğretim Yöntemi adında bir ders koydurmuştu. Bu çok ileri bir pedagojik görüştü. Ancak, Fatih'ten sonra bu uygulama nedense kaldırıldı ve geleneksel yöntemler sürdü gitti.

Bu geleneksel yöntemlere göre sıbyan mektebi öğretmeni olarak atanabilenler şunlardı:

1. Cami imam ve müezzinleri,
2. Biraz okuryazar olan, orta yaşlı, ağır başlı kişiler,
3. Ölen bir öğretmenin uygun nitelikleri taşıyan oğlu,
4. Bazı hafız ve okumuş kadınlar.

2.2.1.2. “Müderriş” denen medrese öğretmenlerinin yetiştirilme ve atanma süreci: Haşide-i Tecrid düzeyinde bir medreseden başlayıp ötekileri ve nihayet Sahn Düzeyinde bir medreseyi bitirene müderriş (Medrese öğretmeni) deniyordu. Müderrişlerin yetiştikleri medreselerde hem müspet hem dini bilimler okutuluyordu.

Medreselerin düzenli çalıştığı kabul edilen dönemlerde (16. yüzyılın ortalarına kadar) atamalarda mülâzemet yöntemi uygulanıyordu. Buna göre, medrese öğretmeni olarak atanmada gerekli ilkeler şunlardır:

1. Atanma sırasını beklerken bir müderrişin yanında ve danışmanlığında çalışmak,
2. Atanma sırası geldiğinde başka adaylar varsa yapılacak sınavı başarmak.

Medreselerin bozulduğu dönemlerde (16. yüzyılın ikinci yarısından sonra) ise, medrese öğretmeni olarak atanabilenler şunlardı:

1. Kayırma yoluyla bilgisiz ve yeteneksiz kişiler,
2. Devlet adamları ve nüfuzlu kişilerin daha yeni doğan çocukları.

2.2.1.3. Enderun Mektebi öğretmenlerinin yetiştirilme ve atanması süreci: Enderun Mektepleri, Gayri Müslim kesimden alınan yetenekli çocukların devlet adamı ve asker olarak yetiştirilmesi amacını güdüyordu. Bu bakımdan Enderun Mektepleri’ni Türk Eğitim Tarihi’nin Dünya Eğitim Tarihi’ne yaptığı olumlu bir etki olarak anabiliriz. Ancak bu sistemin kesinlikle bir asimilasyon çalışması olduğu söylenemez. Çünkü devşirilen çocukların aralarında anadillerini

konuşmalarına dahi müsaade edilmiştir. Gayri Müslimlerden yapılan devşirmenin yanında Türklerden de devşirme yapılıyordu.

Enderun Mektepleri'nde hizmet eğitimi (Çamaşır, yemek vs.), kuramsal eğitim-öğretim (Türkçe, İslami bilimler, Matematik vs.) ve beden-sanat eğitimi verilirdi.

Hizmet eğitimi ağı denilen ustalardan alınırken, kuramsal eğitim müderrisler tarafından veriliyordu. Beden ve sanat eğitimi ise sanatçılar, cirit ve ok ustaları gibi kişiler tarafından veriliyordu.

2.2.1.4. Askerî -teknik okul öğretmenlerinin yetiştirilme ve atanma süreci: Osmanlılarda askeri ve teknik okullar 18.yüzyılda açılmaya başlanmıştır. Tanzimat'tan önce ise Askeri Tıp Mektebi gibi kurumlar mevcuttu. Ancak bu kurumlara öğretmen yetiştiren bir okul önceleri yoktu. Bu kurumlara öğretmen olarak genelde yurt dışından öğretmenler alınır ya da yurt içinden askeri ve teknik konularda bilgili ustalar, uzmanlar ya da askerler görevlendirilirdi.

Tanzimat Dönemi'nde açılan askerî ve sivil orta öğretim kurumları olan Rüştiyelere öğretmen olarak atanabilenler şunlardı:

1. Bazı bilgili, yeniliklere açık medrese öğretmenleri,
2. Askerî okul öğretmenleri, subaylar .

16 Mart 1848'de Darümuallimîn (Erkek Öğretmen Okulu) adında bir kurum açılmıştır.

İlk Müdürü Ahmet Cevdet Efendi (sonra Paşa), 1 Mayıs 1851 tarihli bir Darümuallimîn Nizamnamesi hazırlamış ve uygulamıştır. Bu, Türkiye'de çağdaş anlamda öğretmen yetiştirme tarihinde son derece önemli ve birçok ilkeleriyle günümüzde bile bizi aydınlatan, düşündüren bir belgedir.

Fatih Sultan Mehmet'in girişimi dışında, çağdaş anlamda ilk kez öğretmen yetiştirmek ve sağlamak amacıyla açılan kurum budur. Okulun iki amacı vardı:

1. Rüştiyelere öğretmen yetiştirmek,
2. Genel olarak ilk ve orta öğretime öğretmen yetiştirmek.

Bu kuruma başlangıçta, başka kaynak bulunmadığı için medreselerden pek başarılı olamayan öğrenciler alınmıştır.

Bu kurumun Nizamname'sine göre, öğretmen yetiştirme ve atanmasında uygulanan ilkeler özetle şunlardı:

1. Öğretmenler yalnızca Darülmuaallimîn'de yetiştirilir ve bu okulun mezunlarından atanır,
2. Öğretmen adayları sınavla seçilir,
3. Öğretmen yetiştirmede nitelik önde gelmelidir. Bu nedenle öğrenci sayısı az olmalıdır.

2.2.1.5. Azınlık ve yabancı okulları öğretmenlerinin yetiştirilme ve atanma süreci: Osmanlılar sınırları üç kıtaya yayılan çok geniş bir devlet olarak içinde birçok ulusu barındırmıştı. Bu uluslar ayrı dillere ,mezheplere bağlıydılar. Diledikleri gibi dinsel etkinlikte bulunan insanlar, eğitim konusunda da bir o kadar özgürdüler. Kendi seçenekleri doğrultusunda, sistemlerini ve okullarını belirleyebiliyorlardı.

Osmanlı Devleti, 1869'da öğretmen yetiştirmek için okullar açmıştı. Bu okullara Müslüman olmayanların da girmesi uygun görülmüştü. Burayı bitiren öğretmenlerin, kendi uluslarına ait okullarda öğretmenlik yapmaları istenmişti.

1.Rumlara Ait Okullar: Bu okulların başlıcaları Fener Rum ve Heybeliada papaz mektepleri idi.

2.Ermenilere Ait Okullar: Bağımsız ilk Ermeni okulu 1790'da Kumkapı'da açıldı. 1824'ten sonra Ermeni Patrikhanesi'nin çalışmaları ile bu okullar Anadolu'nun her yerine yayıldı.

3.Yahudilere Ait Okullar : 1854'de modern anlamda ilk okulları Musevi Asri Mektebi'dir. 1874'den sonra Alliyans Israilit adlı Yahudi kuruluşu Yahudilerin yaşadığı yerlerde okullar açtı.

2.2.1.6. Şehzade öğretmenlerinin yetiştirilmesi ve atanma süreci: Selçuklular zamanında, yaşı küçük şehzadelerin eğitimini ve onlara verilen bölgenin idaresini şehzade adına üstlenen, sultan tarafından seçilerek vazifelendirilmiş olan beylere atabeg denirdi. Atabeglerin yetiştirilmesi için

herhangi bir eğitim kurumu bulunmamakta, atabegler zaten eğitimlerini değişik kurumlarda tamamlayıp toplumda saygın konuma geldikten sonra sultan tarafından seçilmekteydiler.

Osmanlılarda ise şehzade eğitimi için vazifelendirilen kişilere “lala” denmekteydi. Lalaların idarî bir görevleri yoktu.

Lala, Şehzadenin idare ettiği sancağın vezir-i azamı derecesinde olup, bölgesinin durumunu ve terbiyesiyle vazifeli olduğu şehzadenin ahlâk ve hareketlerini kontrol etmekle görevliydi. Şehzadenin devlet idaresini öğrenmesinde ve devlet reisi olarak yetişmesinde en önemli rol oynayan kişi olup; tecrübeli ve güvenilir kimselerden seçilirdi. Şehzadenin sancaktaki idarî kadrosunun başı olan lalalardan bazıları, şehzade padişah olduktan sonra güvenilir ve tecrübeli olmalarından dolayı sadrazamlık görevlerine dahi getirilmişlerdir. Bunlardan Lala Mustafa Paşa III. Murat'a, Lala Mehmet Paşa da III. Mehmed' e sadrazamlık yapmışlardır.

2.2.1.7. Memur yetiştiren kurumların öğretmenlerinin yetiştirilme ve atanma süreci: Osmanlı Devletinde memuriyet devletin kuruluş ve gelişme dönemlerinde bir meslek olmaktan çok, devlet için bir görev ve insanlara bir hizmet anlayışı içerisinde görülmüştür. Klasik dönemde memurlarda aranan nitelikler: hizmet, hamiyet, mesuliyet duygusu, ahlak, adalet gibi kavramlardı.

Osmanlı İmparatorluğu reform dönemi boyunca, kalemiye diye tanınan dal, 1930'lardan sonra mülkiye diye bilinen oluşuma dönüşmüştür. Osmanlı İmparatorluğu'nda ve eski İslam devletlerinde, kalemiye hükümet yazışmalarını yürüten, mali kayıtları ve toprak mülkiyeti kayıtlarını tutan görevlilerdir. 18.yüzyıla gelindiğinde kalemiye, askerler, din görevlileri ve saray görevlileriyle birlikte yönetici sınıfın bir dalını oluşturuyordu. Bu dönemde katipler, 19. yüzyılın mülki yönetiminin biçimlenmesini sağlayacak bir farklılaşmayla daha çeşitli bir dizi role doğru yükselmeye başlamışlardır.

Dönemin kalemiye memurlarının çoğunu barındıran Osmanlı başkentinde göz alıcı bir eğitim kurumları bolluğu vardı, ama bunlar verimli kullanılacak biçimde örgütlenmemiştir.

Varlıklı ailelerden gelen memurların eğitimi genellikle bir köle lala gözetiminde başlardı. Lalalar genelde çocuğa göz kulak olurken popüler kültürün belirli yönlerini tanıtmanın ötesinde bir şey veremeyecek kadar cahil ve niteliksizdi.

Çocukların eğitim gördüğü kurum Kuran'ın öğretildiği mekteplerdi. Bunlar genelde bir caminin bitişiğinde, alt düzey ulemadan bir hocanın yönettiği tek odalı bir okul binasıydı. Hocaların çoğu yetersizdi. Ezberci bir eğitim anlayışı vardı. Dersler hep bir ağızdan çocuklar tarafından tekrarlanmaktaydı. Sıkı bir disiplin vardı. Eğitim yalnız rasyonel bilginin öğretilmesini değil, aynı zamanda karakter gelişimini de içermektedir.

En büyük sorun müfredattı. En kapsamlı tanımlamalara göre müfredat alfabe, yazı, din esasları, hesap, bir parça tarih ve coğrafya ile Kuran okumayı içeriyordu. Mektep eğitiminin hedefi sistematik bir Arapça öğretmeden Kuran'ı ezberletmekti.

Böylelikle alfabenin tek harfini tanımadan sadece ezberleyen cahiller yetişiyordu. Mektebi bitiren erkek çocukların çoğu mektepten sonra çıraklığa ya da şakirdliğe giriyorlardı. Kalemîye memuriyetlerine girmenin normal yolu buydu. Bir katip şakirdi yalnız kıdemli bir memurun talimatları doğrultusunda çalışmaz, aynı zamanda Arapça, Farsça ve çeşitli yazı üsluplarını öğrenmek üzere Bab-ı Ali ve Bab-ı defteri kalemlerindeki hocalardan ders alırdı. Bu 18. yüzyıl sonlarına kadar sürdü. Katip çıraklarının gerekli becerileri bildiği fiilen benimsenmiş bir durumdu.

İşgünü sabahın geç saatlerinde başladığından genç katiplerin medreselerde verilen dersleri izleme olanakları vardı.

Erken yaşlarda memuriyete giriş başta şakirdlerin babaları olmak üzere, bizzat kendileri de kalemîye mensubu olan daha yaşlı hamilerin bu süreçteki rollerinin önemini ortaya çıkarmaktır.

Çırak olarak yetişme ve şakird, kalfa hoca gibi, personel unvanları kalemîye ortamının lonca benzeri birçok özelliğinden biriydi. Kalemîye işlemleri de evrak hazırlamada ayrıntılara bir zanaatkâr kadar özen göstermeyi gerektirmekteydi. Burada ilgilenilen dilekçelerin kapsadığı konular hakkında karar verme ya da verilen kararları uygulama değil, bir şakirdin kaleme girmesi

dilekçelere derkenar düşüp harç alınması gibi işlemlerin kırtasiyecilik ayrıntılarına gösterilen meraktır. Kâtiplere hazırladıkları evraklar için alınan harçlardan pay verilmesi tahsilât gelirinin yalnızca bir türüydü. Şakird zamanla yetişmiş bir kâtip konumuna ardından kalemde denetimle ilgili bir dizi mevkiye yükselecekti. Sonra ilk dairesi dışındaki makamlara geçecekti. Kendisini kanıtladıktan sonra hızlı bir yükselişle kalemiye seçkinleri arasına girecekti. Mevkilerin talibinin çok olması nedeniyle atanan kişiler görevde en çok bir yıl kalıyor ve atama için bir yıl ya da daha fazla bekliyordu. Atamalar için bazen rüşvetle birlikte belirli bir harç ödenmesi gerektiğinden, yozlaşmaya yönelten etkenler çok fazlaydı.

Osmanlı Devletinin klasik döneminde bürokratik memuriyetler için Hristiyan devşirme çocukları Enderun'da yetiştirilerek kabiliyetlerine göre askeri ve idari görevlere tayinleri yapılırdı. Aşiret ve ailelerine bağlılıkları olmayan, tamamen padişaha ve devlete bağlı bir bürokrat sınıf yetiştirmek amaçlanıyordu. Çünkü küçük yaşlarda padişahın hizmetine verilen bu çocuklar için padişah, hem ana hem babadır. Elde ettikleri her şey padişahları sayesindeydi. Padişaha ve devlete minnet borçları vardı. İhaneti akıllarından geçirmezlerdi. Kul psikolojisi, görevlileri padişaha daha bağlı ve sadık yapıyordu.

Osmanlı Devletinde devlet dairelerinin ihtiyacı olan memurlar otodidaktik olarak yetişmekteydi. Bundan dolayı kurumların her şubesi aynı zamanda birer memur mektebi durumundaydı. Dairelere daha çok memur çocukları on iki yaşlarındayken devam etmeye başlar, her türlü okuyup yazmayı, usul ve adabı öğrenirdi. Sonra kendilerine soyadı anlamında bir “mahlas” verilir bununla çağrılırdı. Hiçbir şey bilmeden başlayan genç memurlara mülazım ya da şakird denirdi.

Genel idare elemanları ise, İstanbul'un fethine kadar medreselerden genel veya özel öğrenim görmüş kişilerden oluşuyordu. 1453 yılından itibaren devlet yönetimindeki değişiklikler yeni personele ihtiyacı arttırmıştır. Bunun için Enderun mektebi genel idare elemanı kaynağı olarak açıldı. Enderunlular bilhassa devlet ve millet işlerinde istihdam edilmek üzere yetiştirilmiştir. Hükümdarlar bunlara çok kıymet verip yakından ilgilenmişler ve en yüksek rütbeye kadar yükselme yolunu açmışlardır. Enderunluların eğitimlerinin dışında idare elemanı

olabilmeleri için uzun süre tecrübe kazanmaları sağlanarak kabiliyetlerine göre önemli devlet hizmetlerinde istihdam edilmişlerdir. Enderun mezunlarından askerlik bilgisi iyi olanlar Yeniçeri ocağı, siyasette ileri olanları reisül küttap, vezir, vali gibi önemli mevkilere yükselebilmişlerdir.

Katip olabilmek için yedi-sekiz yıl çıraklık gerekiyordu. Memurların hizmet öncesi ve hizmet içerisinde mutlaka gerekli eğitimi almaları sağlanıyordu.

Osmanlı reformcuları hedefleri olan merkezîyetçilik ile eğitim arasındaki bağlantıyı daha başta fark ettiler. 1770'lerde ilk modern askeri okulların ve 1830'larda ilk sivil okulların kurulması bu gerçeği yansıtır. Modern askeri akademiler olarak kabul edilen okulları kurma çabalarının geçmişi 18.yüzyıla değin inmekteydi. Buna karşılık mülkiye memurlarına yeni bir tür eğitim vermeyi amaçlayan ilk kurum 1821'de oluşturuldu. Bab-ı Ali Tercüme Odası adlı bu kurum bir okul değil eski tarz bir devlet dairesiydi. Mülkiye memurlarını yetiştirmeye yönelik ilk gerçek okullar 1838-1839 yıllarında kurulmuş olan Mekteb-i Ulum-i Edebiyye ve Mekteb-i Maarif-i Adliye'dir.

Eğitim reformunda en önemli aşama tek tek kurumlar oluşturmaktan genel bir okullar sistemi kurmaya geçiş oldu. İlk laik sivil okulların kurulmasında dile getirilen saiklerden biri merkezdeki devlet dairelerinin eğitim ve idare işlevlerini birbirinden ayırmak ve böylece memurların eğitiminde çıraklıktan daha verimli bir sistem oluşturmaktır.

Geleceğin memurlarını yetiştiren ve okuryazarlıkta bir artışa katkıda bulunan kuruluşlar yalnız Osmanlı Devlet okulları ve geleneksel dinsel okullar değildi. 1880'lerde Müslüman Türkler özel okullar kurmaya başlamışlardı. Kasvetli okullar ve yetersiz hocaların tersine, özel okullar en azından bunların en iyileri son derece heyecanlı ve enerjik insanların çabalarının ürünüydü. Ahmet Mithat Efendi ve Ahmet Rasim bu okullarda ders vermişlerdir. İkinci meşrutiyetten sonra özel okullar arttı. Gayrimüslimlerin okulları da açılmaktaydı. Ermeni, Yahudi ve Rum okullarına rastlanmaktaydı.

Memurların mesleğe girişinde eskiden Osmanlıca yazma becerisi asgari ön koşuldu.19.yüzyılda ise bunu yanında Fransızca yazma becerisi aranan özellik oldu. Bu özelliğe sahip memurlar için Fransızca'yı akıcı kullanmak kültürel

modernliğin yalnız simgesi değil neredeyse özü haline geldi. Hariciye personeli için bu dilin bilinmesinin taşıdığı önem son derece açıktır.

Osmanlıların genellikle Kur-an okulları ve sıbyan mekteplerine gittikleri görülmüştür. Duyarlı Osmanlılar bu okulların yetersiz olduğunu görerek “Rüşdiye” denilen okullara çocuklarını göndermişlerdir. Hariciye memurlarından Rüşdiyelere gidenler vardır. Öteki memur adaylarının Rüşdiye’nin ötesinde bir eğitim görmemelerine karşı Hariciye’ye girenler arasında resmi okullara giderek ya da özel hocalardan alarak eğitimlerini sürdürenler çoğunlukta idi. Hariciye memurları İdadilerin geç tarihlerde kurulmasından dolayı buralarda öğrenim görme fırsatı bulamamışlardır. İdadiler yüksek okullara hazırlayıcı okullardı. İdadi öğrenim görenler ancak genç kuşaktan olan memurlardı. Daha genç kuşağa mensup Hariciye memurlarının bile ikinci Meşrutiyetin ilanında çoğunlukla memuriyette epey ilerlemiş oldukları göz önüne alındığında daha yüksek bir statüye yükseldiğini kabul etmekle birlikte Mekteb-i Mülkiye’nin bu memurların eğitime katkısının hala lise düzeyinde olduğunu söylemek yanlış değildir. Hariciye memurlarının öğrenim gördüğü yüksek ve meslek okulları arasında en çok öne çıkan Galatasaray Lisesi’ ydi.

Mülkiye mektebi de Osmanlı eğitimine yeni standartlar getirmesi açısından Galatasaray’a benzemektedir.

2.2.1.8. Halk Eğitimi Merkezlerinin öğretmenlerinin yetiştirilme ve atanma süreci: Ders-i amm denilen bilgili imamlar ve hocalar tarafından verilen cami dersleri, yaran sohbetleri, sıra geceleri, kütüphaneler, sahaflar, kitapçılar, devlet adamlarının ve zenginlerin toplantıları, bilginlerin ve sanatçıların evleri, kıraathaneler, usta-çırak ilişkisi halk eğitim merkezi konumunu üstlenmişlerdi.

2.2.2. Cumhuriyet'ten Sonra Türk Eğitim Sistemi'nde Öğretmen Yetiştirme ve Atama Süreci

Cumhuriyet döneminde 10.102 ilkokul öğretmeni vardı. Ancak bunların hiçbirisi yeterli birikime sahip insanlar değillerdi. Bu sebeple illerde bulunan Erkek ve Kız İlk Muallim Mektepleri 1 Eylül 1923'te Eğitim Bakanlığı'na bağlanıp genel bütçe içine alınmıştır. Öğrencileri sayıca ve yeterlilik bakımından yetersiz olan bu okulların geliştirilmesi konusunda çaba gösterilmeye çalışılmıştır. Bu okullarda verilen dersler şunlardır: Din dersleri, Türkçe ve edebiyat, Tarih, İhtimaiyat, Malumat-ı Vataniye, Ruhیات, Terbiye, Terbiye Tarihi, Usul-i Tedris ve Tatbikat, Hesap, Hendese ve Resm-i Hattı, Cebir, Hikmet, Kimya, Hayvanat, Nebatat, Ziraat, Teşrih ve Fizyoloji, Umumi Hıfzıssıha ve Mektep Hıfzıssıhhası, Tabakat, Coğrafya, Resim, El İşleri, Yazı, Musiki, Terbiye-i Bedeniye, Ecnebi Lisanı, Dikiş-Biçki, İdare-i Beytiye, Çamaşır, Ütü, Tathir, Nakış ve Beyaz İşleri, Tabahat, Çocuk Bakımı.1932- 1933 Ders yılı başında bu okulların süresi altı yıla çıkarılmıştır.

1937-1938 Ders yılı sonunda Erkek ve Kız İlk Muallim Mektepleri programlarında şu dersler vardır: Edebiyat, pedagoji, psikoloji, terbiye tarihi, tedris usulü ve tatbikat, sosyoloji, tarih, coğrafya, riyaziye, fizik, kimya, tabii ilimler ve sağlık bilgisi, okul sağlığı ve bilgisi, yabancı dil, jimnastik, resim, eliş, müzik, askerlik veya kız öğretmen okullarında biçki, dikiş, çocuk bakımı, ev idaresi. O yıllardaki öğretmen okulları meslek derslerini yeterli titizlikle ele almadıkları gerekçesiyle pek çok eleştiri almışlardır.

1948 Yılına kadar öğretmenler maaşlarını il özel idarelerinin sınırlı bütçelerinden aldıkları için öğretmenlik, ekonomik bakımdan güven vermeyen bir meslek pozisyonuna düşmüştür.

Köy Enstitüleri ise Hasan Ali Yücel tarafından kurulmuş olup halkı aydınlatan aydın insanı, halkın öğretmenini yetiştirmeye yönelik kuruluşlardır. Bu köy enstitüsü öğrencileri gerek tarım gerek mimari gerekse aşçılık yani insan aklına ne gelirse hepsini yapabilecek yeteneğe sahip insanlar olarak yetiştiriliyorlardı.1954'te Köy Enstitüleri kapatıldı. Bunun sebebi olarak çok yönlü öğretmen yetiştirmenin devlete getireceği mali yük gösterildi.

1970–1971 Yıllarına kadar 3 yıllık olan öğretmen okulları 1971’de 4 yıla çıkartılmıştır.

1973 Tarihli ve 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, “Öğretmenlik, devletin, eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir” hükmünü getirmiş ve öğretmenlerin yüksek öğrenim görmelerini şart koşturmuştur. Bu hükümle birlikte öğretmen okullarının çoğunda 2 yıllık Eğitim Enstitüleri açılmış, enstitüsü olmayan öğretmen okulları ise öğretmen liselerine dönüştürülmüştür. 1982’den itibaren ise bu okullar Eğitim Yüksekokulları haline dönüştürülerek üniversiteler kapsamına alınmıştır. 1990’da bu kurumlar dört yıla çıkartılarak 1992’de Eğitim Fakülteleri haline gelmiştir.

1986 Tarihinden itibaren önceki yıllarda orta öğrenim düzeyinde yetişmiş ilkokul öğretmenlerine Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi tarafından iki yıl süreli Eğitim Ön Lisans Programı başlatılmıştır.

Ortaokullara öğretmen yetiştirmek için 1926’da önce Konya’ da daha sonra Ankara’da Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü kurulmuştur.

Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarına öğretmen yetiştiren ve kuruluşları 30’lu yıllara dayanan Yüksek Öğretmen Okulları da vardır.

4 Kasım 1997 Tarihli kararıyla Yüksek Öğretim Kurumu, Eğitim Fakültelerinde yeniden yapılanmaya gitmiştir. Fakültelerde her okul düzeyine uygun bölüm ve programlar açılması; orta öğretimde sosyal, fen ve matematik alanları öğretmenlerinin tezsiz yüksek lisans düzeyinde yetiştirilmesi; Türkçe Öğretmenliği’ne önem verilmesi; özel eğitim yöntemlerine özen gösterilmesi için alınan kararlar bu yeniden yapılanma süreci içerisinde ortaya çıkmıştır.

Bunlar olumlu gelişmeler olduğu halde bazı önemli derslerin ve eğitim bilimleri bölümünün kaldırılması olumsuz gelişmelerdir.

Milli Eğitim Bakanlığı ise 1989’dan itibaren Milli Eğitim Akademisi, 1992’den itibaren Öğretmen Akademileri adı altında öğretmen ve eğitim yöneticisi yetiştirmek amacı içerisinde. Ancak 1992’den bu yana bu konuda bir gelişme kaydedildiği söylenemez.

Öğretmen sağlanmasında çeşitli uygulamalara da başvurulmuştur:

1. Yedek subay öğretmenler,
2. Vekil öğretmenler,

3. Barış gönüllüleri (yabancı),
4. Öğretmenlik formasyonu alanlar,
5. Mektupla öğretmen yetiştirme,
6. Hızlandırılmış programla öğretmen yetiştirme,
7. Askerliğini öğretmen olarak yapanlar,
8. Fakülte mezunlarından öğretmen atanması, bunlardan bazılarıdır.

2.3. Türkçe Öğretmeni Yetiştirme Süreci

Cumhuriyet'in ilk yıllarında ortaokula öğretmen yetiştiren bir kurum mevcut değildi. Bu eksikliği Cumhuriyet öncesi dönemden devralınan İlk Öğretmen Okulları ve üniversitelerin ilgili bölümleri gidermeye çalışıyorlardı. 1926–27 öğretim yılında “Ortaokul Türkçe Öğretmeni” yetiştirmek amacıyla Konya’da kurulan iki yıllık “Orta Muallim Mektebi”, daha sonra Ankara’ya taşınmış; yeni bölümler eklenerek adı 1929’da “Gazi Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü”, 1935’lerde “Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsü” olmuş ve neticede, “Gazi Eğitim Enstitüsü” adıyla eğitim hayatına devam etmiştir. Bu enstitü, 1940’lı yılların sonuna doğru tüm ortaokul dersleri için öğretmen yetiştirir hâle gelmiştir.

1940’lı yılların sonlarında Gazi Eğitim Enstitüsü’nün kapasitesinin ihtiyacı karşılayamadığı anlaşılnca Balıkesir, İstanbul ve İzmir Öğretmen Okulları’nın altyapısından yararlanılıp bu kurumlarla birlikte faaliyet gösteren Eğitim Enstitüleri kurulmuştur. 1959–60 öğretim yılında Buca’da bir Eğitim Enstitüsü’nün daha açılmasıyla bu enstitülerin sayıları beşe çıkmıştır. Bu enstitülerde Fen, Edebiyat, Eğitim ve Yabancı Diller bölümlerinin öğretim süresi 2, diğer bölümlerin ise 3 yıl idi. 1967–68 öğretim yılından itibaren enstitüler Fen Bilgisi, Matematik, Sosyal Bilgiler, Türkçe, İngilizce, Fransızca, Almanca, Beden Eğitimi, Resim İş, Müzik, Tarım ve Eğitim adıyla 12 bölümle öğretim yapmışlardır. Tüm bölümlerin süresinin 3 yıla çıkarılmasıyla birlikte programlarda da alan dersleri, meslek bilgisi dersleri ve genel kültür dersleri yönünden bir denge ve bütünlük kurulmuştur.

1978–79 Öğretim yılından itibaren enstitülerin öğrenim süresi 4 yıla çıkartılmış, isimleri “Yüksek Öğretmen Okulu” olarak değiştirilmiş ve bölümlerde yeniden yapılanma ile branşlarda ihtisaslaşmaya gidilmiştir. 16 bölüm hâlinde (Türk Dili ve Edebiyatı, Tarih-Coğrafya, Coğrafya-Tarih, Matematik-Fizik, Fizik-Matematik, Fizik-Kimya, Kimya-Fizik, Kimya-Biyoloji, Biyoloji-Kimya, İngilizce, Fransızca, Almanca, Resim-İş, Müzik, Beden Eğitimi, Eğitim) yeniden organize edilen enstitülerde amaç hem ortaokullara hem de liselere öğretmen yetiştirmek olmuştur

Yüksek Öğretmen Okulları, 1982 yılında 2547 sayılı kanunla Eğitim Fakültelerine dönüştürülmüş ve üniversitelere bağlanmıştır.

Birçok Eğitim Fakültesi çok yakın geçmişte sadece “Sınıf Öğretmenliği” programını yürütürken; kapasitelerini hızla artırarak, ilköğretimin ikinci kademesine öğretmen yetiştiren lisans programlarını açmaya ve yürütmeye başlamışlardır.

Ayrıca bazı Eğitim Fakülteleri de, ilköğretim öğretmenliği programlarının yanı sıra 3,5+1,5 ve 4+1,5 yıl süreli ortaöğretim alan öğretmenliği programlarını da yürütmektedirler.

2.4. Öğretmen Yeterliliğini Belirleyen Ölçütler

2.4.1. Genel beklentiler: Eğitimin ve öğretmen yetiştirmenin tarihi gelişimine göz attıktan sonra öğretmenlik yeterliliğinde aranan şartlara bakmamız gerekir. Bu sayede öğretmen seçimlerinin beklentileri karşılayacak düzeyde olup olmadığına karar verilebilir. Zira öğretmen adayının yeterliliğinin belirlenmesi ancak öğretmenden beklentilerin ölçüt alınmasıyla mümkündür.

Milli Eğitim Bakanlığı konuyla ilgili internet sayfasında şu görüşleri ileri sürmektedir:

“İşinde yeterlilik sahibi olan bir öğretmen, öğrencileri birey olarak görür; onlara değer verir; öğrencilerin sosyal ve kültürel farklılıklarını, yaptıklarını ve ilgilerini dikkate alarak en yüksek düzeyde öğrenmeleri ve gelişmeleri için çaba

harcar; öğrencilerinde geliştirmek istediği kişilik özelliklerini kendi davranışlarında gösterir; diğer öğretmen, yönetici ve uzmanların başarılı deneyimlerinden yararlanır; öz değerlendirme yaparak değişim ve sürekli gelişim için çaba harcar, yeni bilgi ve fikirlere açıktır; kendisini ve kurumu geliştirmede etkin rol oynar; mesleği ile ilgili mevzuatı (yasa, yönetmelik, genelge v.b.) izleyerek bunlara uygun davranır.

Bunların yanı sıra mesleki yeterliliğe sahip bir öğretmen, öğrencinin tüm özelliklerini, ilgi, istek ve ihtiyaçlarını bilir; geldiği ailenin ve çevrenin sosyo-kültürel ve ekonomik özelliklerini tanır; öğretme ve öğrenme süreçlerini plânlar, uygular ve yönetir; öğrencilerin öğrenme sürecine etkin katılımını sağlar.

Yeterli bir öğretmen, öğrencilerin gelişim ve öğrenmelerini değerlendirir; öğrencilerin kendilerini ve diğer öğrencileri değerlendirmelerini sağlar; ölçme sonuçlarını daha iyi bir öğretim için kullanır; sonuçları öğrenci, veli, yöneticiler ve öğretmenlerle paylaşır.”

2.4.2. Türkçe öğretmeninden beklentiler: Diğer öğretmenlik dallarından ayrı olarak Türkçe öğretmenin yeterliliği konusunda herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı da bu konuda özel nitelikler belirtmemektedir.

Nitekim araştırmanın yazılış amacı da bu konudaki eksikliğin giderilmesi içindir. Hiç şüphesiz ki genel olarak yukarda belirttiğimiz öğretmen yeterlilikleri Türkçe öğretmeninde de bulunmalıdır. Ancak bunlara ek olarak konuşma, yazma, dilbilgisi, okuma için yani dört temel dil becerisi için de Türkçe öğretmeninden ayrı yeterlilikler beklenmesi kaçınılmazdır. Türkçe öğretmenin sahip olması gereken yeterlilikler:

1. Bilgi bakımından yeterlilik: Alan bilgisinin yani Türkçe ve edebiyat bilgisinin yeterli olması.
2. Mesleki bakımdan yeterlilik: Pedagojik formasyon bilgisinin ve ders anlatımının yeterli olması.
3. Kültürel yeterlilik: Türk kültürünü tanınması, genel kültür bilincine sahip olması, şeklinde sıralanabilir.

2.4.2.1. Eğitim fakültelerinin Türkçe Öğretmenliği mezunundan beklentileri: Türkiye’deki eğitim fakülteleri mezunlarıyla ilgili beklentilerini çok somut olmayan genel geçer ifadelerle ortaya koymaktadırlar. Bu beklentiler, beklenti olmaktan çok her fakültenin genelde de Yüksek Öğretim Kurumu’nun öznel değerlendirmeleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Eğitim fakülteleri öğretmen yeterliliği veya mezunlarının yeterli bir öğretmen olmaları hususunda hedef ve amaçlarının neler olduğunu somutlaştırmadıkları için bu konuyla ilgili bulgular daha çok bu fakültelerin kendi tanımlamalarında, broşürlerinde, internet sayfalarında yer alan ifadelerle aşağıya çıkarılmıştır:

1. Atatürk Türkiye’si olarak tam bağımsız, uygar dünyanın önemli bir parçası olacak, halkının refahı yerinde dünyanın diğer toplum ve bireyleriyle barış içinde bir ulus olmak yolunda; bilimsel bilgi ve teknoloji üretmek amaçlı kurulan Üniversitemizin eğitim bilim alanı ile ilgili birimi olarak; Yurdumuzu ilgilendirenler başta olmak üzere, bütün bilimsel, teknik ve kültürel sorunları çözmek için eğitim bilimlerini genişletip derinleştirecek inceleme ve araştırmalarda bulunmak;

2. Eğitimin türlü yönde ilerleme ve gelişmesini ilgilendiren bütün sorunları işbirliği yapmak suretiyle öğretim ve araştırma konusu yaparak sonuçlarını toplumun yararlanmasına sunmak, Eğitim ile ilgili araştırma ve incelemelerin sonuçlarını gösteren, bilim ve eğitim tekniğinin ilerlemesini sağlayan her türlü yayınları yapmak;

3. Türk toplumunun eğitim seviyesini yükseltici ve kamuoyunu eğitim ile ilgili aydınlatıcı bilim verilerini sözle, yazı ile halka yaymak ve yaygın eğitim hizmetlerinde bulunmak;

4. Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan ulusal birlik ve bütünlük içinde ekonomik, toplumsal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Ulusunu çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmak üzere Fakültemizi kazanıp gelen bütün öğrencilerimizi; Atatürk devrim ve ilkelerine ve Anayasa’da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin millî, ahlâkî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasa’nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek; Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek; İlgi, istidat ve yeteneklerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri,

davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle öğretmenlik alanlarında yetişmelerini sağlayarak onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak birer öğretmen olmalarını sağlamaktır.

Üniversitelerin hedefledikleri amaç ise şudur:

“1.Bilimsel bilgi ve teknoloji üretmek ve bu alanda nitelikli öğretmen ve uzman yetiştirmek.”

2.4.2.2. Milli Eğitim Bakanlığı’nın öğretmenlerden beklentileri: Milli Eğitim Bakanlığı genel anlamda tüm öğretmen olarak atanacaklardan beklentilerini 2006 Atama Kılavuzu’nda şu şekilde belirtmiştir:

Başvuru Şartları

a. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 48 inci maddesinde yer alan şartları taşımak (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşları için Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olma şartı aranmaz),

b. Devlet memurluğundan veya öğretmenlik mesleğinden çıkarılmamış olmak (5525 sayılı Kanun kapsamına girenler hariç),

c. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 94 üncü maddesine göre Devlet memurluğundan çekilmiş ve çekilmiş sayılanlarda, aynı Kanunun 97 inci maddesinde belirtilen bekleme süresini son başvuru tarihi itibarıyla doldurmuş olmak,

d. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 92 inci maddesine göre Devlet memurluğundan en fazla iki defa çekilmiş veya çekilmiş sayılmak,

e. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 56 ve 57 inci maddelerine göre adaylık devresinde görevine son verilenlerde (sağlık nedenleri hariç) ilişkilerinin kesildiği tarihten itibaren bu atama dönemine ait son başvuru tarihine kadar en az 3 yıllık bekleme süresini doldurmuş olmak,

f. Öğretmenliğe daha önce ilk defa veya açıktan atama biçimiyle atandığı hâlde görevine başlamamış olanlarda, atandığı tarihten başvuruların son günü itibarıyla en az bir (1) yıllık bekleme süresini doldurmuş olmak,

g. Kamu haklarından mahrum bulunmamak,

h. Taksirli suçlar ve aşağıda sayılan suçlar dışında tecil edilmiş hükümler hariç olmak üzere, ağır hapis veya 6 aydan fazla hapis veyahut affa uğramış olsalar bile devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlarla, zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyet kırıcı suçtan veya istimal ve istihlak kaçakçılığı hariç kaçakçılık, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, devlet sırlarını

açığa vurma suçlarından dolayı hükümlü bulunmamak,

i. Atanacağı alana kaynak olan lisans düzeyindeki yüksek öğretim programlarından mezun olmak,

j. Yurtdışı üniversitelerinden mezun olanlarda lisans öğrenimine esas denklik belgesine sahip olmak (Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi ile Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi mezunlarında aranmaz),

k. Eğitim fakültesi mezunları, özel ve resmî okullarda öğretmenlikte adaylığı kaldırılmış olanlar ile üniversitelerde en az 2 yıl süreyle öğretim üyesi, öğretim görevlisi, okutman, uzman ve araştırma görevlisi olarak çalışmış olanlardan Kılavuzun 3.10. maddesinde belirtilen belgeler aranmaz,

l. Kılavuzun 3.10. maddesinde belirtilen belgelere sahip olmayan adaylarda, atanacağı alanın taban puanı ve üzerinde puan almış olmak şartıyla Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSSP10)'da 75 ve daha yukarı puan almak,

m. İlk defa öğretmenliğe atanacaklarda; 2004 (4.3.2006 tarihli ve 26098 sayılı Resmî Gazete), 2005 ve 2006 yıllarında yapılan Kamu Personel Seçme Sınavlarından birine girmiş ve KPSSP10 puan türünden atanmak istediği alan için belirlenen taban puan ve üzeri puan almış olmak,

n. Sağlık durumunun Türkiye'nin her bölge ve iklim şartlarında öğretmenlik görevini yapmasına engel olmadığını tam teşekküllü hastanelerden başvuruların ilk günü itibarıyla son altı aylık süre içinde alacağı Sağlık Kurulu Raporu ile belgelendirilmek, bedensel engelli adaylar bakımından; bedensel engelinin öğretmenlik görevini yürütmesine engel olmadığına Bakanlıkta oluşturulacak Bedensel Engeli Değerlendirme Komisyonunca karar verilmiş olmak.

Görüldüğü üzere Milli Eğitim Bakanlığı öğretmen olarak alacaklarında sadece KPSS'den gerekli puanı almış olmalarını ve memurluk için gerekli özellikleri beklediğini açıklamıştır. Öğretmen adaylarının ders anlatımıyla, diksiyonuyla, öğrenciye örnek teşkil edişiyle ve bunun gibi araştırmanın genelinde belirttiğimiz pek çok özelliğiyle ne kadar yeterli olduğuna bakılmamaktadır. Bu öğretmenlik gibi bir mesleğe insan seçiminde çok büyük bir eksikliktir. Zaten öğretmen seçiminde temel alınan KPSS içeriği bakımından branştaki uzmanlığı da tam belirleyememektedir. Tüm branşlara Türkçe, Matematik, Tarih, Coğrafya, Genel Kültür ve Eğitim Bilimleri derslerinden sorular sorulmaktadır.

2.4.2.3. Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türkçe öğretmeninden beklentileri:

Milli Eğitim Bakanlığı internet sitesinde branş olarak öğretmenlerden beklentilerini tam olarak ortaya koymamakla birlikte Türkçe öğretmeni olarak atanacaklardan şu dersleri görmüş olmalarını beklemektedir: (Değişik: 12.05.2006 tarih ve 133 sayılı TTKK) Türkçe, Güzel Konuşma ve Yazma, Drama, Yan alan dersi, Türk Dili ve Edebiyatı, Çocuk Edebiyatı, Edebî Metinler, Edebî Sanatlar, Türk Edebiyatı Tarihi, Halk Bilim, Yazı Sanatı, Dil Bilim, Diksiyon, Hızlı Okuma Teknikleri. Ayrıca öğretmen olarak atanabileceklerde aranan tüm şartları Türkçe Öğretmeni olarak atanacaklardan da beklemektedir.

Ancak Türkçe öğretmenliği gibi kültür aktarımının, diksiyonun, genel kültürün, sosyalliğin ve tezminin genelinde belirttiğimiz onca özelliğin çok önemli olduğu bir meslekte Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirttiği yukarıdaki beklentiler çok yetersizdir.

Ayrıca eğitim fakülteleri ve ilgili bakanlık tarafından Türkçe öğretmen adaylarının birebir ilişki kuracağı kişiler olan okul müdürlerinin, velilerin ve öğrencilerin bu çalışmamıza dek Türkçe öğretmeninden beklentileri dikkate alınmadığına göre Milli Eğitim Bakanlığı ve eğitim fakültelerinin bu beklentileri sadece somut olmayan istekler olarak nitelendirilebilir.

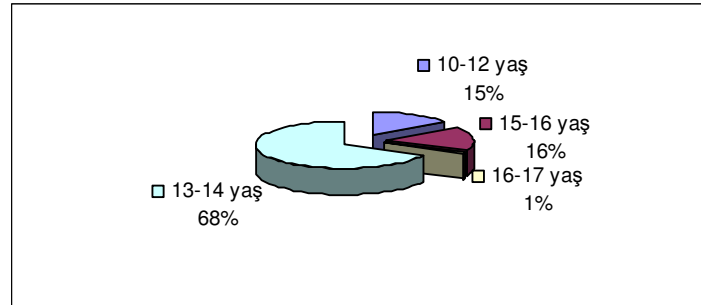
2.4.2.4. Öğrencilerin Türkçe öğretmeninden beklentileri: Türkçe öğretmeni adayının mesleğe başlamadan önce kendisiyle ilgili beklentilerin neler olduğunu bilmesi, onun bu beklentilere cevap verecek yeterliliğe ve donanıma sahip olmasını sağlayacaktır.

Eğitim Fakülteleri ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türkçe öğretmeninden beklentilerini tespit ettikten sonra, öğretmenlerin görev yapacağı okullardaki öğrencilerin de Türkçe öğretmeninden neler beklediğini tespit etmenin gerekli olduğunu düşünüyoruz.

Bu amaçla tesadüfî yöntemle seçilmiş yüz ilköğretim öğrencisine bir anket uyguladık. Anket sonucunda elde edilen bulguları aşağıda sunuyoruz:

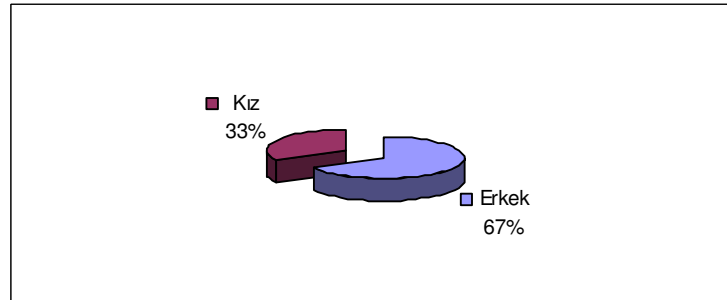
Yüz öğrenciden 15'i 10–12 yaş aralığında, 16 'sı 15–16 yaş aralığında, 1'i 16–17 yaş aralığında geriye kalan 68 kişi ise 13–14 yaş aralığındadır.

Grafik 1. İlköğretim öğrencilerinin yaş grupları

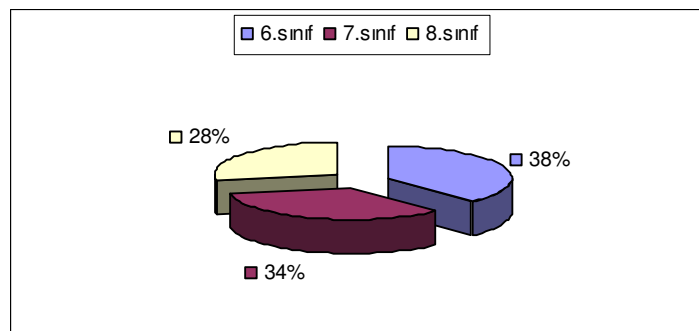
Anket sorularını cevaplayanların 67'si erkek 33'ü ise kızdır.

Grafik 2. Öğrencilerin cinsiyetleri

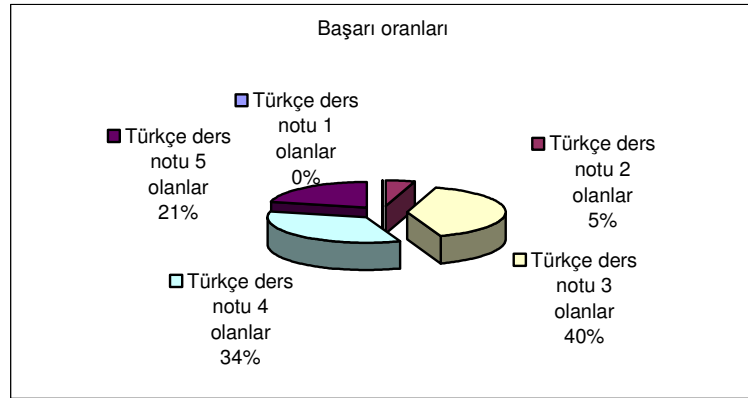
Öğrencilerden 38'i altıncı sınıfa, 28'i sekizinci sınıfa ve 34'ü yedinci sınıfa devam etmektedir.

Grafik 3. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflar

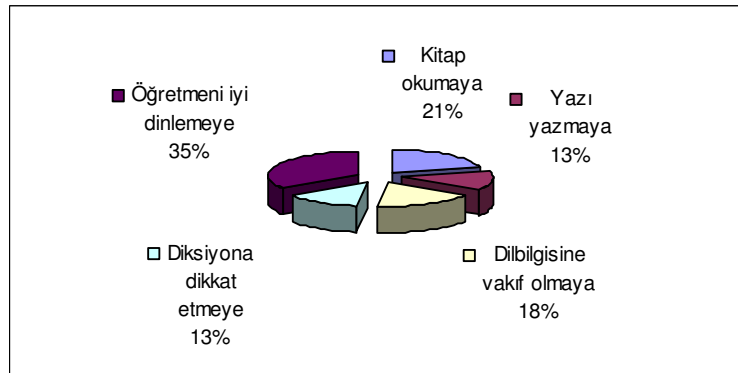
Öğrencilerin Türkçe dersinden başarı durumları 5'lik sistemde-aşağıdaki şekilde grafiklendirilebilir:

Grafik 4. Öğrencilerin Türkçe dersinden başarı durumları

Çocukların hepsi Türkçe dersinden başarılı olduklarını varsayarak altıncı soru yerine beşinci soruyu cevaplandırmışlardır. Şıklardaki cevapların yanı sıra bu başarılarını ders öğretmeni sevmeye bağlayanların sayısı da yadsınamayacak kadar çoktur. (%60)

Grafik 5. Öğrencilerin Türkçe dersinden başarılı olma sebepleri

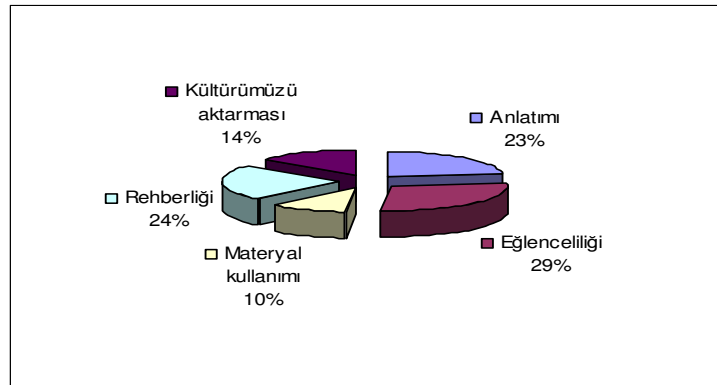
“Türkçe dersini seviyor musunuz?” sorusuna öğrencilerin hemen hemen hepsi “Evet” cevabı vermişlerdir. Bunun sebebini ise genel olarak dersteki okuma–yazma–dilbilgisi etkinlikleri ile öğretmenin dersi zevkli bir şekilde oyunlaştırarak işlemesine bağlamışlardır. Öğretmenin kültürlü olması ve bildiğini aktarabilmesinin kendileri için önemini de belirtmişlerdir.

Öğrencilerin hemen hemen hepsi dersi sevmelerinin sebebini ders öğretmenlerine bağlamışlar ve bu cevaplarını açıklamışlardır. Onlara göre dersi sevdiren öğretmen eğlenceli, gülerек konuşan, hoşgörülü, sevimli, sık sık tekrar yapan, arkadaşça yaklaşan, giyimine titizlik gösteren, mesleğine karşı heyecanlı, materyallerle ders işleyen, saygı ve sevgisini öğrencilerine belli eden, nazik, ezbere öğretim yapmayan, başarı zevkini tattıran bir öğretmendir.

Öğrencilerden bir kişi Türkçe dersini sıkıcı bulduğunu belirtmiştir. Bir öğrenci ise ders kitabını beğendiği için dersi de sevmektedir. Diğer bir öğrencinin cevabı ise hayli ilginçtir ki o, Türkçe dersini sadece anadilini öğrendiği için sevmektedir. Bir başka öğrenci ise bu soruya tek bir cümle ile cevap vermiştir ki aslında bu sorunun cevapların tümünün özeti bu cevap sayılabilir ; “Türkçe dersini seviyorum çünkü o derste Türkçe öğretmenimi görüyorum.”

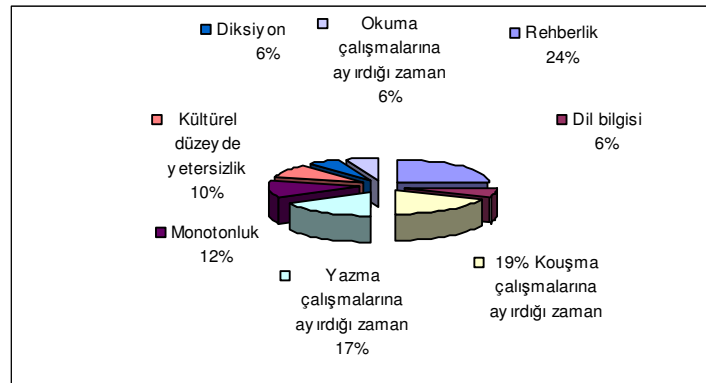
“Türkçe öğretmeninizi hangi bakımdan beğeniyorsunuz?” sorusuna öğrencilerin çoğunluğu ek bir madde ekleyerek “Anlayışlı ve iyi bir insan olduğu için” cevabını vermişlerdir. Şıklara verilen cevapların analizi ise şu şekilde yapılabilir:

Grafik 6. Öğrencilerin Türkçe öğretmenlerinin beğendikleri yanları

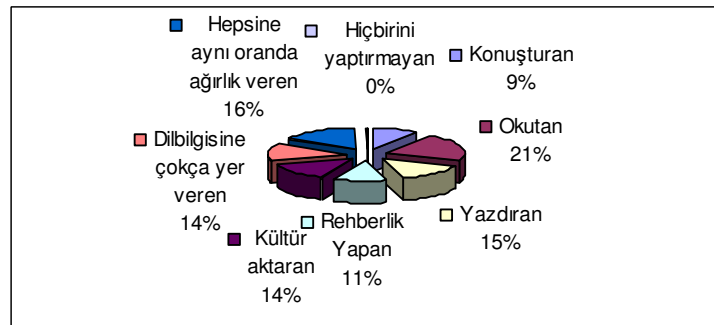
Türkçe öğretmenlerini yetersiz bulma alanlarını ise şu şekilde analiz edebiliriz:

Grafik 7. Öğrencilerin Türkçe öğretmenlerini yetersiz buldukları yanları

“Bir Türkçe öğretmeni olsaydınız nasıl bir Türkçe öğretmeni olurdunuz?” sorusuna verilen cevapların analizi ise bir grafik üzerinde şu şekilde gösterilebilir:

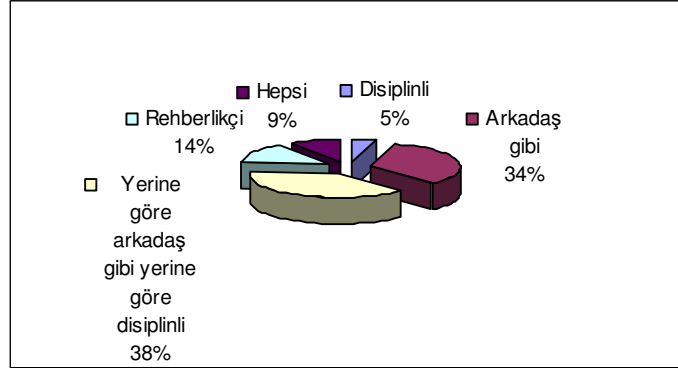
Grafik 8. Öğrencilerin Türkçe öğretmeni olduklarını hayal ettiklerinde kendilerini tanımlamaları

Bu cevapların yanı sıra öğrencilerin hepsi “Eğlendiren, anlayışlı ve iyi, aynı öğretmenimiz gibi, çok iyi ders anlatan, cana yakın bir öğretmen olmak isterdik.” cevabını da eklemişlerdir.

“Türkçe öğretmeninizin sizinle iletişimi nasıl olmalıdır?” sorusuna verilen cevapların analizi aşağıdaki grafikte görülebilir:

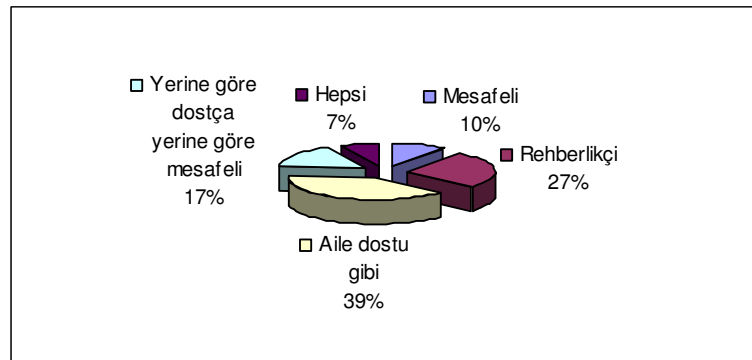
Grafik 9. Öğrencilerin Türkçe öğretmeninden bekledikleri iletişim şekli

Aynı zamanda bunlara ek olarak öğrenciler, aralarında ayırım yapılmamasını, öğretmenlerin empati yapmalarını ve hoşgörülü davranmalarını istemektedirler.

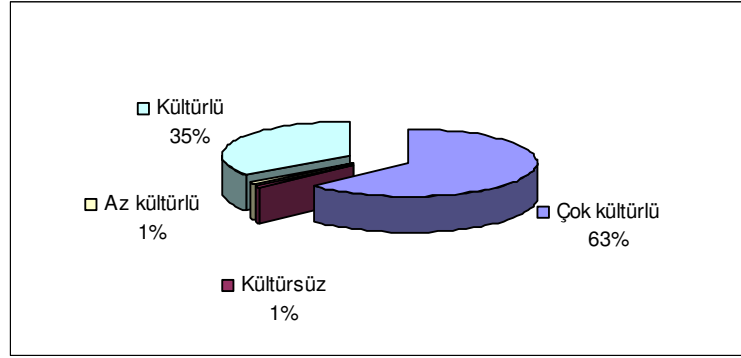
“Türkçe öğretmeninizin ailenizle iletişimi nasıl olmalı?” sorusuna öğrencilerin verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Grafik 10. Öğrencilerin Türkçe öğretmenlerinin aileleriyle iletişimi konusundaki istekleri

Öğrenciler Türkçe öğretmeninin ne kadar kültürlü olması gerektiği konusunda şu şekilde düşünmektedirler:

Grafik 11. Öğrencilerin Türkçe öğretmenin kültürü konusundaki düşünceleri

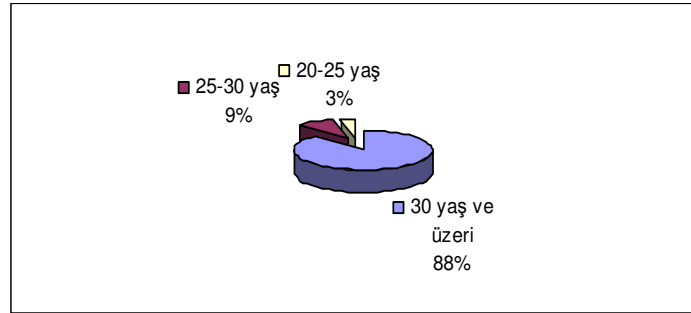

Öğrenciler bir Türkçe öğretmenini diğer öğretmenlerden ayıran başlıca üç özelliğe en çok yazılanlardan en az yazılanlara göre sıralanmış haliyle şu cevapları vermişlerdir: Anlatımı, rehberlikçiliği, bilgisi, kültürü, kendini geliştirmesi, temiz ve bakımlı olması, yazma-okuma-konuşma çalışmalarını önemsemesi, yazım hatası yapmaması, saygıda kimseye karşı kusur etmemesi, sosyal faaliyetlere hayatında zaman ayırması, değişik anlatım yöntemleri kullanması, eğlenceye derslerinde yer vermesi, hoşgörülü olması, öğrenciler arasında ayırım yapmaması, öğrencilerine başarı duygusunu tattırması, diksiyonunun düzgün olması, çocukları sevmesi, disiplinli olması, kesinlikle dayaa başvurmaması.

2.4.2.5. Velilerin Türkçe öğretmeninden beklentileri: Fakülte, bakanlık ve öğrenci beklentilerini tespit ettikten sonra öğretmenlerin görev yapacağı okullardaki öğrenci velilerinin de onlardan neler beklediğini tespit etmenin yeterlilik düzeylerini nesnelleştirme açısından gerekli olduğunu düşünüyoruz. Bu amaçla tesadüfî yöntemle seçilmiş yüz ilköğretim öğrencisi velisine bir anket uygulanarak elde edilmiş olan bulgular şunlardır:

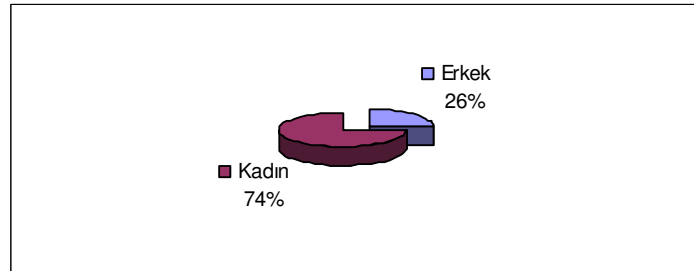
Yüz ilköğretim öğrencisinin velilerine uygulanan ‘Velilerin Türkçe Öğretmeni’nden beklenti anketi’ neticesinde bu yüz veliden 79’unun 30 yaş ve üzeri yaş grubunda, 8’inin 25–30 yaş aralığında, 3’ünün ise 20–25 yaş grubunda olduğu belirlenmiştir.

Grafik 12. Velilerin yaş grupları

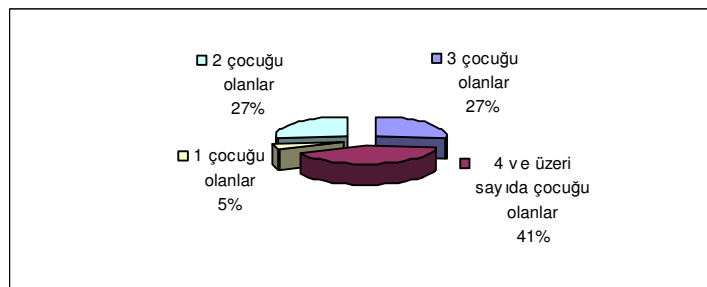
Yüz veliden 74’ü bayan, 26’sı ise erkektir.

Grafik 13. Velilerin cinsiyetleri

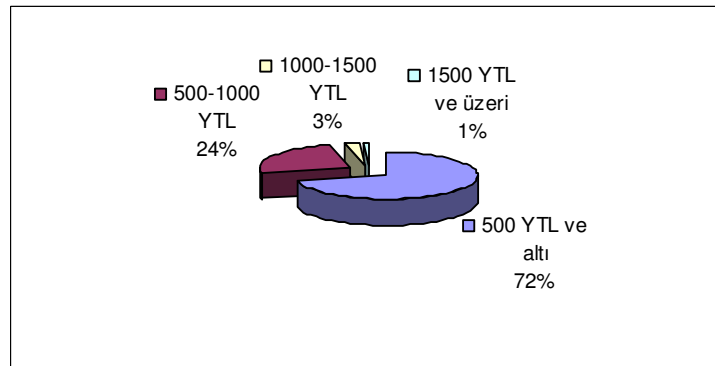
27 Velinin 3 çocuğu,41 velinin 4 ve üzeri sayıda çocuğu, 5 velinin 1 çocuğu, 27 velinin ise 2 çocuğu bulunmaktadır.

Grafik 14. Velilerin çocuk sayıları

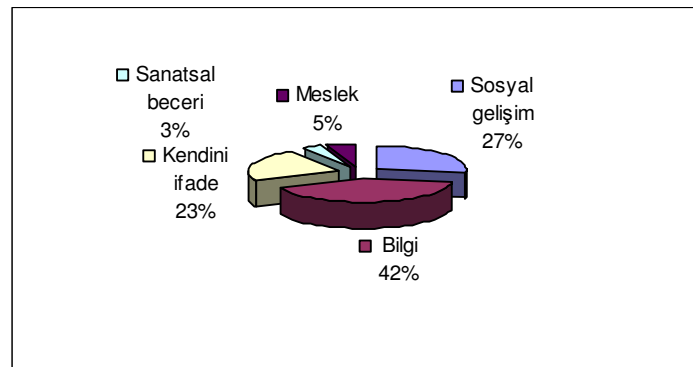
500 YTL ve altı ücret ile geçinen 72 veli, 500–1000 YTL arası ücret ile geçinen 24 veli, 1000–1500 YTL arası ücret ile geçinen 3 veli, 1500 YTL ve üzeri ücret ile geçinen 1 veli bulunmaktadır.

Grafik 15. Velilerin gelir düzeyleri

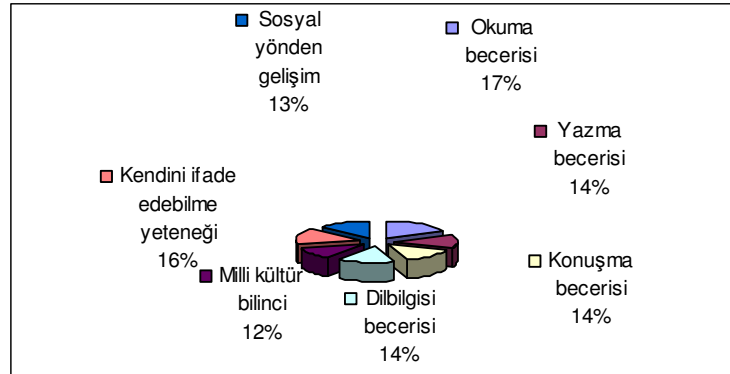
Velilerin okulun çocuklarına kazandırmasını bekledikleri yetilerin yüzdeye dağılımı şu şekildedir:

Grafik 16. Velilerin okulda çocuklarına kazandırılmasını istedikleri davranışlar

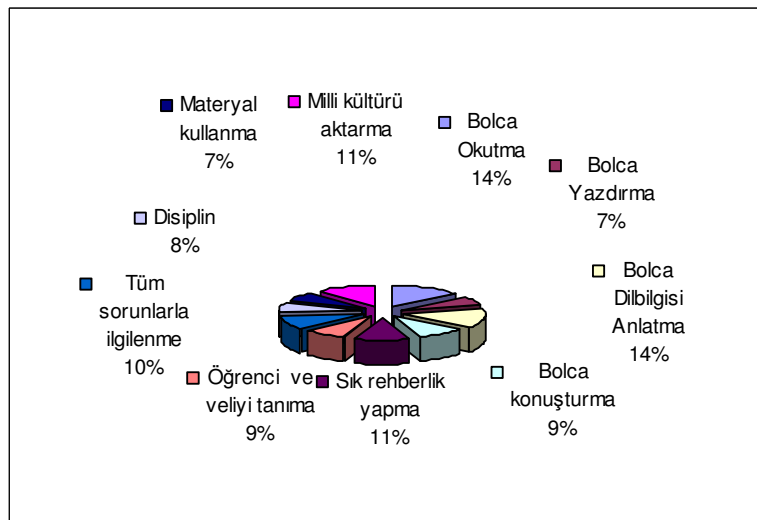
Velilerin Türkçe dersinde çocuklarına kazandırılmasını istedikleri davranışların birbirine orantısı şu şekilde grafiklendirilebilir:

Grafik 17. Velilerin Türkçe dersinden beklentileri

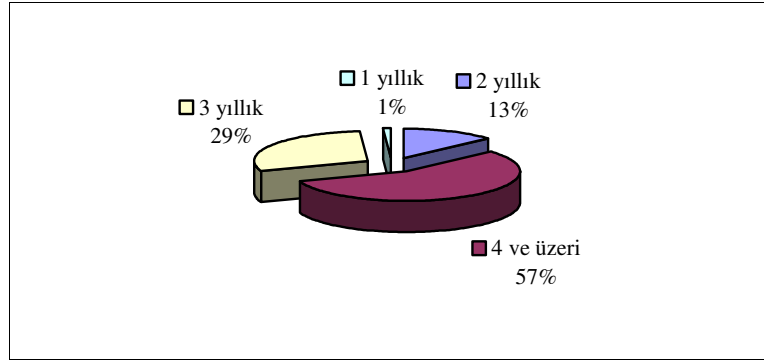
Velilerin bir Türkçe öğretmeninden beklentilerinin Türkçe öğretmenin yeterlilik çeşitlerine göre ağırlıkları ise grafikte gösterilmiştir:

Grafik 18. Velilerin Türkçe öğretmeninden beklentileri

Velilerden 11 'i 2 yıllık, 46 'sı 4 yıllık ve üzeri, 24'ü 3 yıllık, 1'i 1 yıllık Türkçe öğretmenlerini diğerlerine yeğlemektedir.

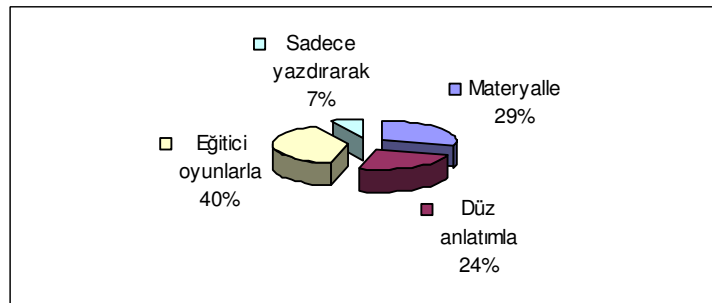
Grafik 19. Velilerin Türkçe öğretmeninden bekledikleri deneyim yılı

Veliler, Türkçe öğretmeninde olmazsa olmaz unsurlar olarak en çok yazılana en az yazılana doğru şunları belirtmişlerdir: Başarılı, eğitilmiş, kültürlü, öğrencilere karşı sevgili ve saygılı aynı zamanda tutarlı davranışları olan, öğrencilerle iyi ilişkiler kuran, dersini etkili anlatan, disiplinli, hoşgörülü ve sabırlı. Veliler, Türkçe öğretmenini diğer öğretmenlerden ayıran en temel unsurları ise şu şekilde belirtmişlerdir: (En çok değinilenden en az değinilene doğru) Diksiyonu güzel, disiplinli, mesafeli, dil becerisi ve ders anlatımı daha başarılı, eğlenceli işleyişe önem veren, sevecen, kültürlü, rehberlikçi.

Velilere göre Türkçe dersinin işleniş şekli aşağıdaki grafikte belirtildiği üzere olmalıdır:

Grafik 20. Velilerin Türkçe dersinin işlenişine ilgili tercihleri

Veliler, çocuklarının Türkçe öğretmenine karşı davranış ve tutumlarını terbiye ve disiplin çerçevesinde sevgi-saygı ve hoşgörüye dayalılıkla tasvir etmişlerdir.

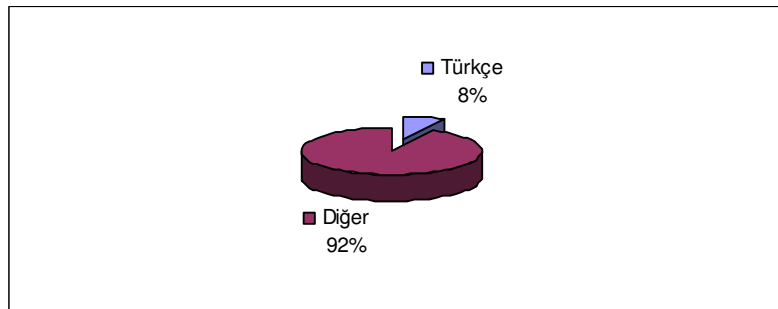
Velilerin çoğu çocuklarının Türkçe öğretmenine karşı tutum ve davranışlarının diğer öğretmenlere karşı tutum ve davranışlarından farklı olmadığını belirtse de öğretmeni ya da dersi sevdiği için çocuklarının tutum ve davranışlarının Türkçe öğretmenine karşı daha sıcak olduğunu belirtenler de çoğunluğa yakın bir orandadır.

2.4.2.6. Okul idarecilerinin Türkçe öğretmeninden beklentileri:

Fakülte, bakanlık, öğrenci ve veli beklentilerini tespit ettikten sonra öğretmenlerin görev yapacağı okullardaki idarecilerin de onlardan neler beklediğini tespit etmenin yeterlilik düzeylerini nesnelleştirme açısından gerekli olduğunu düşünüyoruz. Bu amaçla tesadüfî yöntemle seçilmiş yirmi ilköğretim okul müdürüne bir anket uygulanarak elde edilmiş olan bulgular şunlardır:

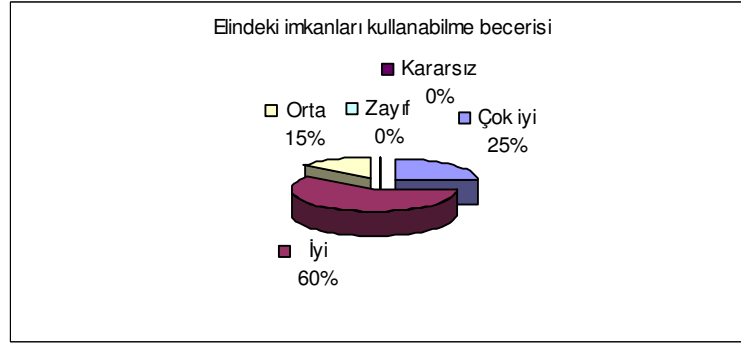
Anket uygulanan yirmi ilköğretim okulunda müdürlerin verdiği bilgiye dayanarak toplamda 525 öğretmen çalışmaktadır. Bu öğretmenlerden 41'i Türkçe Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Grafik 21. Öğretmen oranları

Okul müdürleri okullarında görev yapmakta olan Türkçe öğretmenlerinin yeterliliklerini altı alanda aşağıdaki grafiklerde gösterildiği şekilde değerlendirmişlerdir:

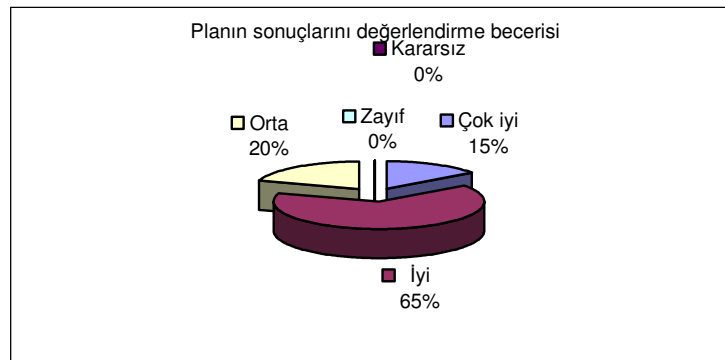
Grafik 22.

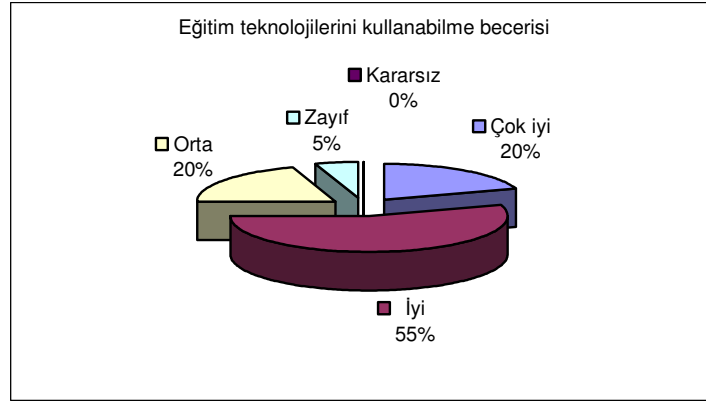
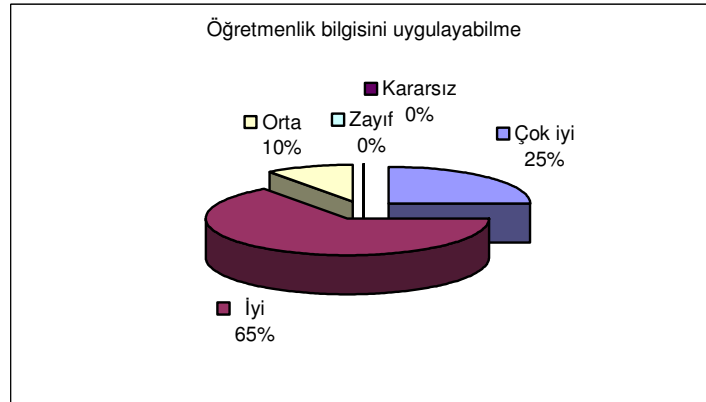
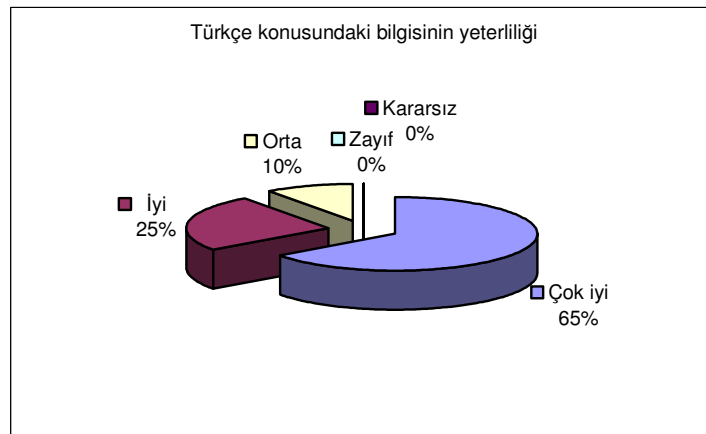

Grafik 23.

Grafik 24.

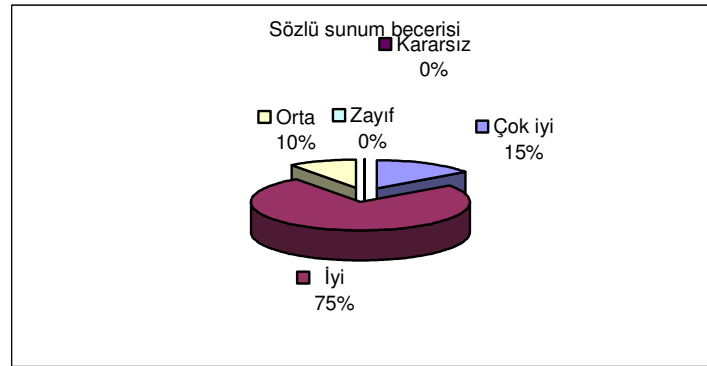

Grafik 25.**Grafik 26.****Grafik 27.**

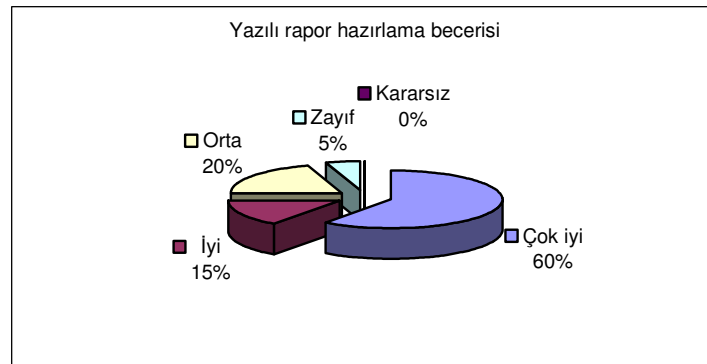
Okul müdürleri Türkçe öğretmenlerinin Türkçe konusundaki bilgilerini ağırlıklı olarak çok iyi düzeyde bulurlarken eğitim teknolojilerini kullanma, elindeki imkânları kullanma, plan sonuçlarını değerlendirme, plan yürütme, öğretmenlik bilgisini uygulayabilme gibi becerilerini çoğunlukla iyi düzeyde bulmuşlardır.

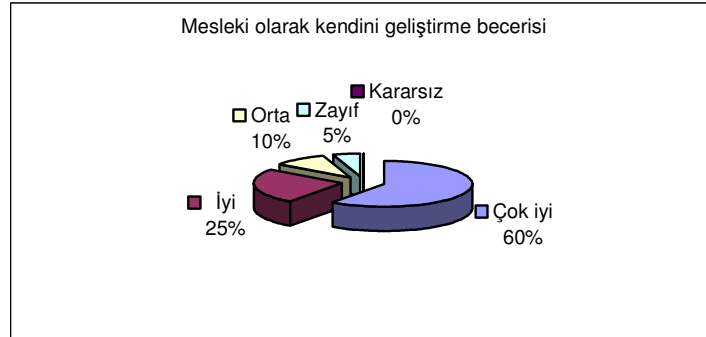
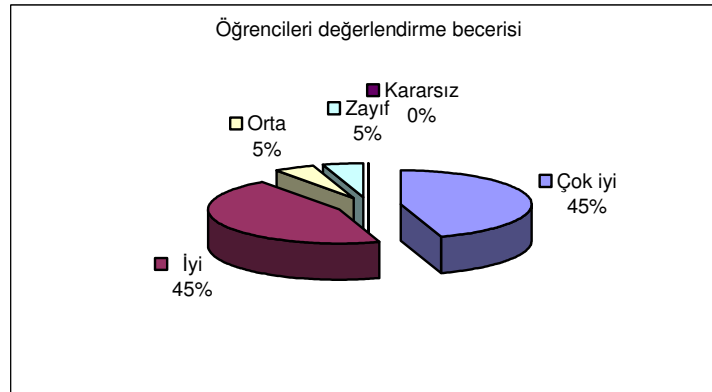
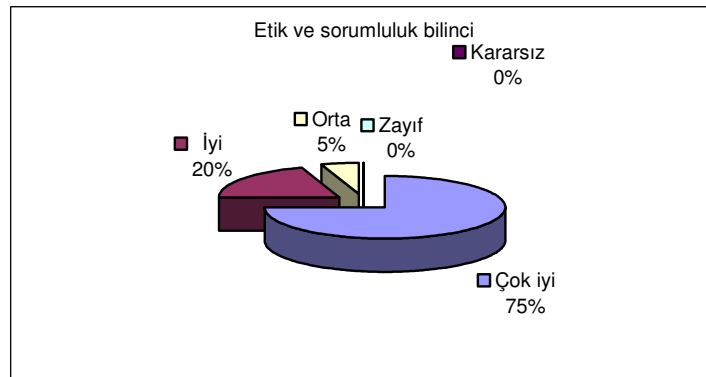
Müdürlere göre bu öğretmenlerin iletişim ve mesleki gelişim bakımından beş alandaki yeterlilikleri ise şu şekildedir:

Grafik 28.

Grafik 29.

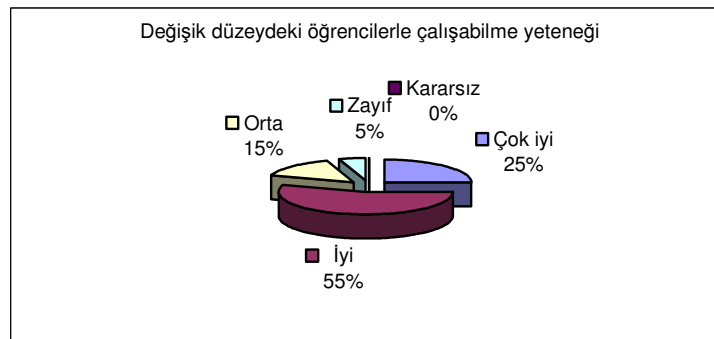

Grafik 30.**Grafik 31.****Grafik 32.**

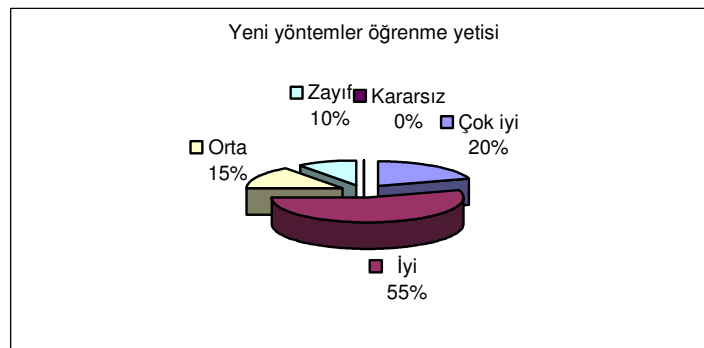
Okul müdürleri genel olarak Türkçe öğretmenlerinin sözlü sunum becerilerini iyi düzey; yazılı rapor hazırlama, etik sorumluluk bilinci, kendini geliştirme becerilerini çok iyi düzeyde bulurlarken öğrencileri değerlendirme becerilerini çok iyi ve iyi düzeye verdikleri %45'lik eşit puanla belirtmişlerdir.

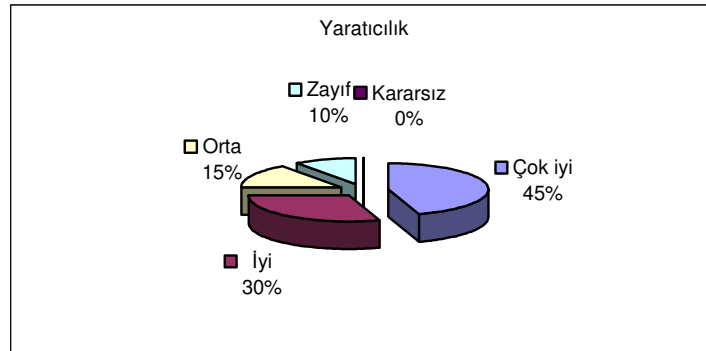
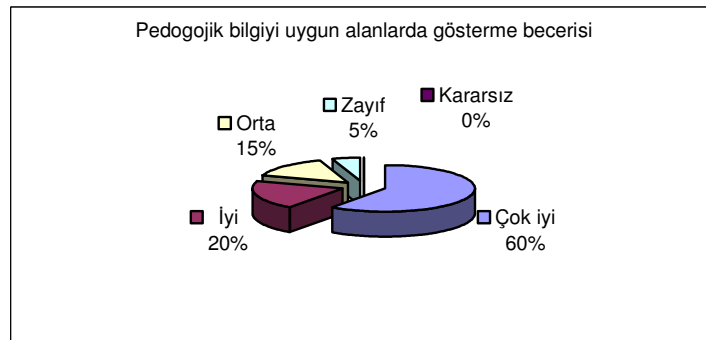
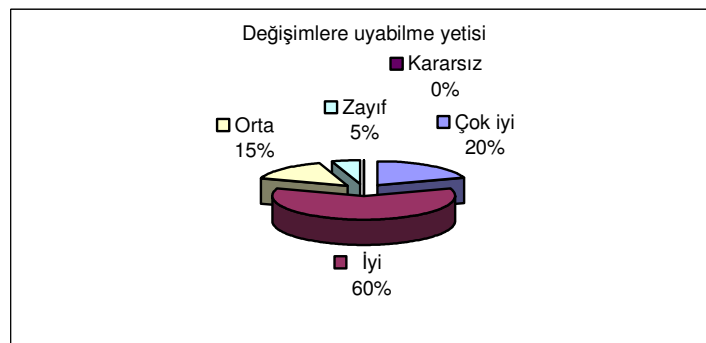
Okul müdürleri Türkçe öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme isteklerini beş alanda aşağıdaki şekilde değerlendirmişlerdir:

Grafik 33.

Grafik 34.

Grafik 35.**Grafik 36.****Grafik 37.**

Okul müdürleri genel olarak pedagojik bilgiyi kullanabilme becerisi ve yaratıcılık bakımından Türkçe öğretmenlerini çok iyi düzeyde bulurlarken değişimlere uyabilme yetisi, değişik düzeylerde öğrencilerle çalışabilme yeteneği ve yeni yöntemler öğrenebilme yetisi bakımlarından Türkçe öğretmenlerini iyi düzeyde bulmuşlardır.

Okul müdürleri, Türkçe öğretmeni adaylarının daha yararlı olması için eğitim ve öğretim sırasında edinmeleri gereken en önemli unsurların şunlar olduğunu belirtmişlerdir:

1. Öğrenci psikolojisi hakkında gerekli bilgiler, iletişim becerisi, sınıf yönetimi bilgisi ve kabiliyeti, meslek sevgisi, sözel yetenekleri kullanabilme yetisi, içinde yaşadığı çevreyi tanıyabilme yetisi, mesleğe karşı heyecan duyma, kendini daima geliştirme gayreti, Türkçe öğretim yöntem ve teknik bilgi ve becerisi, liderlik yetisi,

2. Alan bilgisi,

3. Genel kültür,

4. Memuriyetin hak ve sorumlulukları bilgisi

5. Eğitim teknolojilerini kullanabilme kabiliyeti,

6. Teorik değil uygulamalı yönetime ağırlık verme bilinci,

7. Milli Eğitim Bakanlığı Türkçe dersi müfredatına hâkimiyet.

Okul müdürlerine göre Türkçe Eğitimi Bölümü mezunlarının en kuvvetli yönleri, Türkçeyi güzel konuşma ve Türk dilbilgisi alanındaki yeterlilikleridir.

Okul müdürlerine göre Türkçe Eğitimi Bölümü mezunlarının en zayıf yönleri, öğrenci seviyesine inememe, sınıfta disiplini sağlayamama, yöntem ve teknikleri uygulayamama gibi pedagojik alanlardır.

Okul müdürlerinin Türkçe öğretmenlerinden bunlara ek olarak diğer beklentisi ise okulda sosyal faaliyetlere katkı sağlayacak tarzda öğretmenler olmalarıdır.

Ayrıca ankete katılan tüm okul müdürleri öğretmen yetiştirilirken kendilerinin görüşlerine başvurulmamasından muzdariptir.

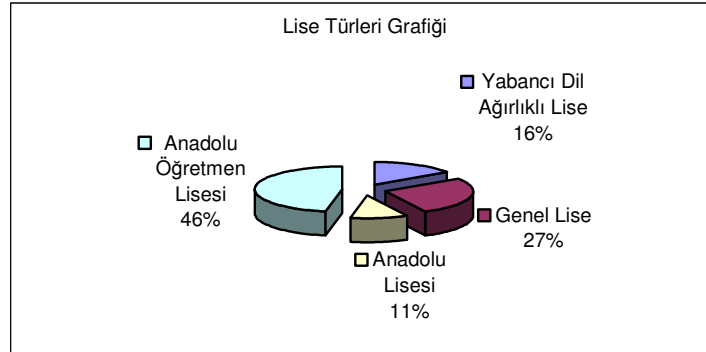
Okul müdürleri Türkçe öğretmenin görevini Türk dilini sevdirmek ve inceliklerini öğretmek olarak bildirmişlerdir. Bu görevin ne kadar yerine getirildiği konusundaki düşünceleri ise genel olarak Türkçe öğretmenlerinin alan

bilgisinin kuvvetli olduğu ancak öğrencilere bunu aktaramadıkları, öğrencilerde ağız kullanımına engel olamadıkları, kitap sevgisini aşılayamadıkları, eğitim teknolojilerini kullanamadıkları ve mesleklerini sevmedikleri yönündedir.

2.5. Türkçe Öğretmeni Adayının Eğitim Süreci

Türkçe öğretmeni adayları ortaöğretim sürecindeki değişik okullardan Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Sonucu'nda fakültelerin ilgili bölümlerine yerleştirilmektedirler. Türkçe Öğretmenliği bölümüne de aşağıda grafikte görüleceği üzere değişik lise kaynaklarından öğrenciler gelmektedirler. Bu grafiğimiz 2006–2007 Eğitim-öğretim yılında rasgele seçtiğimiz üç üniversitenin toplamda iki yüz Türkçe Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencisinin mezun olduğu ortaöğretim kurumlarının lise türlerine göre dağılımını göstermektedir:

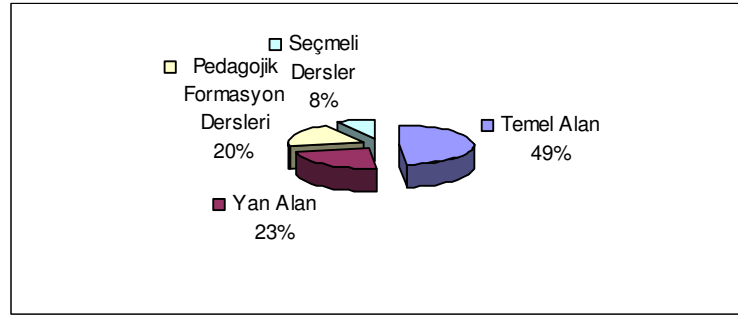
Grafik 38.

Yukarıdaki tabloda görüleceği üzere öğrencilerin büyük kısmı Anadolu Öğretmen Lisesi'nden mezundur. Bunun dışında sayısal ağırlıklı liselerden de bölüme öğrenci geldiği görülmektedir.

Türkçe Öğretmenliği bölümlerinde dört yıl boyunca okutulan temel alan, yan alan ve pedagojik formasyon dersleri ve seçmeli derslerin kredi ağırlıkları ise bir grafikte şu şekilde gösterilebilir:

Grafik 39. Program dersleri ağırlıkları

III. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Gazi Eğitim Fakültesi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinden 200 kişi örneklem olarak alınmış ve Türkçe öğretmeni adaylarının yeterlilik düzeylerini belirlemek için bu kişilere alan bilgisi, mesleki yeterlilik bakımından birer sınav ile kültürel yeterlilik bakımından bir anket uygulanmıştır. Anketlere ölçüt olması bakımından ise kaynak taraması yapılmış yeterliliğin Milli Eğitim Bakanlığı'nca, Eğitim Fakülteleri'nce ve uzmanlarca ne anlama geldiği ortaya konulmuştur. Ayrıca değerlendirmeye ölçütlük etmesi bakımından öğrenci, veli ve okul müdürlerinin beklentileri anketlerle belirlenmiştir. Sınavların hazırlanmasında uzman görüşlerinden yararlanılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni

Eğitim Fakülteleri'nin Türkçe Öğretmenliği Bölümü dördüncü sınıf öğrencileri.

3.3. Araştırmanın Örneklemi

Gazi Eğitim Fakültesi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencileri arasından tesadüfî yöntemle seçilmiş 200 kişi.

3.4. Verileri Toplama Teknikleri

Çalışmamızda veri toplama teknikleri arasından anket uygulama tekniği seçilmiştir.

Tezimizde kullanılan tüm sınav ve anketler uzman görüşlerinden hareketle oluşturulmuştur.

Öğretmen adayları için anket ve sınavlar, öğretmen yeterliliğinin kültürel, alan bilgisi ve eğitim bilimleri konularında ayrı ayrı hazırlanmıştır. Kültürel yeterlilik anketi, öğretmen adayının maddi durumundan boş vakitlerini geçirme şekline, öğretmenlik mesleğine bakış açısından kendini değerlendiriş şekline varan mesleğin kültürel boyutunu tamamen kapsayan sorulardan oluşmaktadır. Alan bilgisi ve eğitim bilimleri konusundaki sınavlar ise bu alanda öğretmen adaylarına verilen derslerin her birinden en seçici sorular hazırlanarak oluşturulmuştur. Sınavların hazırlanmasında uzman görüşlerinden yararlanılmıştır.

Öğrenci, veli ve müdür beklenti anketleri ise öğretmen yeterliliğinin yukarıda belirtilen her üç dalında öğrenci, veli ve müdürlerin görüşlerini en iyi yansıtmalarını sağlayacak geniş bir soru yelpazesi şeklinde hazırlanmıştır. Yeterlilik konusundaki kaynak taramasından anket sorularını hazırlamada yararlanılmıştır. Öğretmenin dilbilgisi becerilerinden diksiyonuna hatta kültürüne dair öğrenci, veli ve müdürlerin Türkçe Öğretmenliği dendiğinde akıllarına gelecek tüm isteklerini sıralayabilecekleri şekildeki anketler kendilerine uygulanmıştır.

Gerek öğretmen adayı gerek öğrenci ve veliler gerekse idarecilere uygulanan anketlerde açık uçlu sorular da kullanılarak rahatça yorum yapmaları da sağlanmıştır.

Kaynak taramalarında ise verilen her bilgide mutlaka en az iki kaynağın sunduğu bilgileri karşılaştırma yoluna gidilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

İstatistik programları yardımıyla sınavların geçerlik ve güvenirlik katsayıları hesaplanmıştır.

Öğretmen adaylarına, öğrencilere, velilere, idarecilere uygulanan anket ve sınav sorularına verilen cevapların analizi pasta ve çizgi grafiklerle %'delere vurularak, gerektiğinde Excel tablolarında standart sapmalarıyla verilmiştir. Öğretmen adaylarının anket soruları ve sınavları değerlendirilirken veli, öğrenci ve idarecilerin beklenti anketleri ve kaynaklarda belirtilen yeterlilik açıklamaları ölçüt olarak alınmıştır.

Anketlerdeki açık uçlu sorulara verilen cevaplardan Yorum ve Öneriler kısmında yararlanılmıştır.

IV. BÖLÜM

BULGULAR ve YORUMLAR

4.1. Anket Değerlendirme Ölçütleri

Sınavların ve anketlerin hazırlanmasında uzman görüşleri temel alınmıştır.

Geçerlilik bir ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı özelliği ölçüp başka özellikleri ölçmemesidir. Bir ölçeğin geçerliliğini belirlemek için çeşitli yöntemler geliştirilmiştir. Bu yöntemler geliştirilen ölçeğin ne amaçla kullanılacağına bağlı olarak değişir.

1. Kapsam geçerliliği: Hazırladığımız testler alan bilgisi ve eğitim bilimleri konularında sınırlandırılmıştır.

2. Yordama geçerliliği: Testlerimiz Türkçe öğretmeni adaylarının yeterli oldukları varsayımına dayanarak hazırlanmıştır.

3. Yapı geçerliliği: Testler alan bilgisi ve eğitim bilimlerinin her konusunun alt başlıklarını soru sıralarına göre içerir.

4. Görünüş geçerliliği: Testlere bakıldığında testin neyi ölçmek istediği genel anlamda anlaşılabilir.

Güvenilirlik, ölçme aracının hatalardan arınık olması yeterliliğidir. Güvenilirliği testin uzunluğu, testin yönergesi, testi oluşturan maddelerin homojenliği gibi etmenler etkiler. Test uzatılırsa güvenilirlik artar ama belirli bir yerden sonra güvenilirlik çok büyük artışlar göstermez. Bu yüzden testler yeterli ve konulara göre uzunluklarda hazırlanmıştır. Testlerin yönergeleri ve testi oluşturan maddelerin homojenliğine de dikkat edilmiştir.

Bir testin kullanılabilirliği ise güvenilirlik ve geçerlikten sonra düşünülmesi gereken bir özelliktir. Bu bakımdan:

1. Testlerimizin uygulanması kolaydır.
2. Testlerimizin puanlaması kolaydır, uzun zaman almaz.

3. Testlerimiz, kolay okunur, yanlış anlamaya fırsat vermez.

4. Testlerimiz, yapı bakımından sağlamdır.

5. Testlerimizin uygulanması ekonomiktir.

İyi bir ölçme aracının maddeleri ayırt edici olmalıdır. Bu bağlamda test maddelerimiz ayırt edicidir.

Testimizde dikkat ettiğimiz objektiflikler ise şunlardır:

1-Sorularda objektiflik: Ölçme aracındaki soruların herkes tarafından aynı şekilde anlaşılması.

2-Uygulamada objektiflik: Aracın uygulandığının kişiye göre değişmemesi.

3-Puanlamada objektiflik: Kâğıtları puanlayan kişinin, kanaatlerinin puanlamaya etki edememesi.

Tezimiz boyunca Türkçe Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerini onları ilerde ilgilendirecek kesimler bakımından değerlendirdik. Ölçüt olarak ise bu kesimlerin beklentilerini aldık.

Türkçe öğretmenini ilgilendirecek kesimler elbette ki onları yetiştiren eğitim fakülteleri, ilköğretim okul müdürlükleri, Milli Eğitim Bakanlığı, ilköğretim öğrencileri ve bu öğrencilerin velileriydi.

Tezimizin değerlendirme bölümünden önce görülebileceği gibi bu beklentileri sıraladık. Daha sonra bu beklentileri ve bilimsel olarak Türkçe Öğretmenliği'nde yeterlilik kavramını karşılayacak soruları anketler halinde Türkçe öğretmeni adaylarına uyguladık.

Anket değerlendirmelerinde beklentileri ölçüt olarak dikkate alarak Türkçe öğretmeni adaylarının yeterlilik düzeylerini belirledik.

Bu belirleme esnasında Türkçe öğretmeni adaylarının kendilerinden beklentilerini de göz ardı etmedik.

4.2. Türkçe Öğretmenliği IV. Sınıf Öğrencilerinin Yeterlilik Düzeyi Analizi

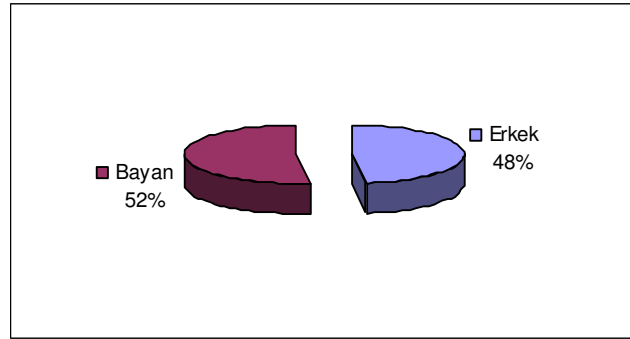
4.2.1. Kişisel bilgiler ve kültürel düzey belirleme sorularına verilen cevapların analizi: Anketler, üç üniversiteden tesadüfi yöntemle seçilmiş toplamda iki yüz Türkçe Öğretmenliği bölümü öğrencisine uygulanmıştır.

Öğrencilerden bir kişi 25–34 yaş aralığında diğerleri ise 18–24 yaş aralığındadır.

Ankete katılanların tamamının üniversiteye giriş yılı 2004'tür.

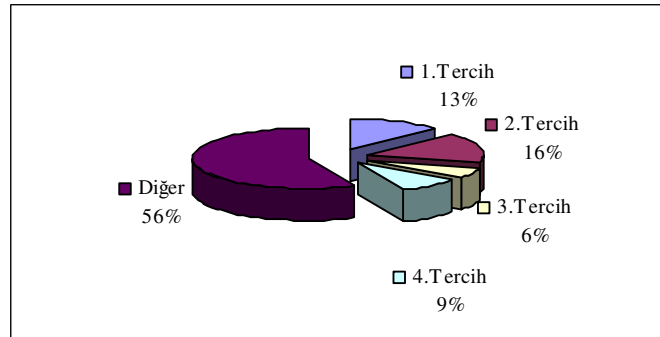
200 Öğretmen adayından 104'ü bayan geri kalanı ise erkektir.

Grafik 40. Adayların cinsiyetleri

Üniversite öğrencilerinden 26'sı bölümü ilk tercihlerinde, 32'si ikinci tercihlerinde, 12'si üçüncü tercihlerinde, 17'si dördüncü tercihlerinde diğerleri ise daha gerideki tercih sıralarında bu bölüme girmeyi istemişlerdir.

Grafik 41. Adayların tercih sıraları

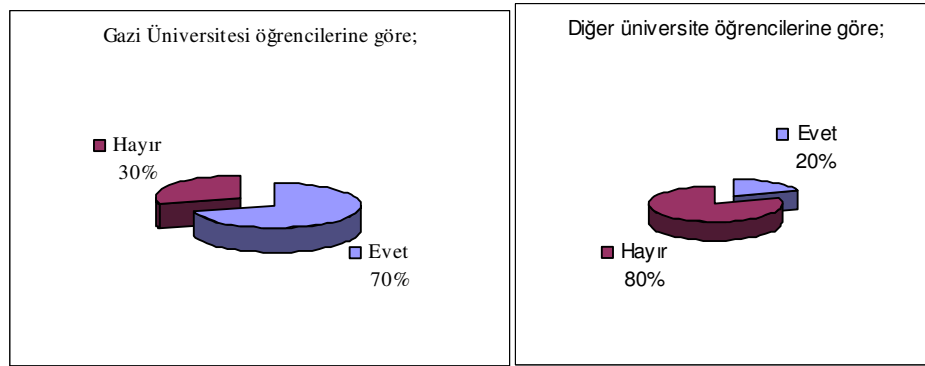

Gazi Eğitim Fakültesi öğrencileri fakültelerinin adını doğru bir şekilde yazarken diğer üniversitelerin öğrencileri Fakülte ve bölüm adını üniversitelerinin adıyla karıştırmaktadır.

Hiçbir üniversitenin öğrencisi tam olarak bölümlerinde hangi kademedeki kaç sayıda öğretim elemanı bulunduğunu yazamamışlardır.

“Türkçe Öğretmenliği bölümü beklentilerinizi karşıladı mı?” sorusuna Gazi Üniversitesi ile diğer üniversitelerin öğrencilerinin verdikleri cevaplar çok farklıdır.

Grafik 42. -43. Adayların bölümlerini değerlendirmeleri

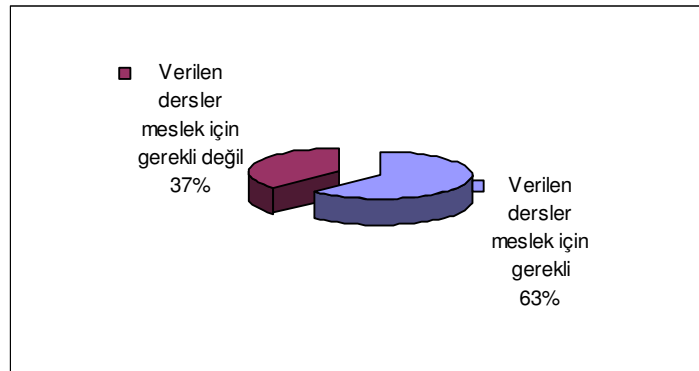

Öğrenciler aldıkları dersler arasında Yeni Türk Edebiyatı, Eski Türk Edebiyatı, Dilbilgisi, Osmanlıca, Lehçeler, Metin İncelemesi, Eğitim Bilimleri, Kitap İncelemesi, Tiyatro, Yazılı-Sözlü Anlatım, Dil ve Kültür derslerini gerekli görmektedirler. Buna karşın yan alan dersleri ile İngilizce dersini gereksiz olarak görmektedirler.

Öğrenciler aldıkları derslerin dışında gerekli olduklarına inandıkları ancak okutulmamasından şikâyetçi oldukları dersleri ise şu şekilde sıralamışlardır: Güzel Yazı, Diksiyon, Osmanlıcanın ve edebiyatımızın etkisinde kaldığı dil dersleri, Edebiyat Tarihi, Dünya’da ve Türkiye’de Eğitim-Öğretim Tarihi, Öğretmenlik Mesleği Tarihi, Öğretmenlik Mesleğinin Diğer Meslekler Arasında Yeri ve Önemi ve eğer yan alan dersleri illa verilecekse ağırlıklı olarak Sosyal Bilimler Öğretimi Dersi.

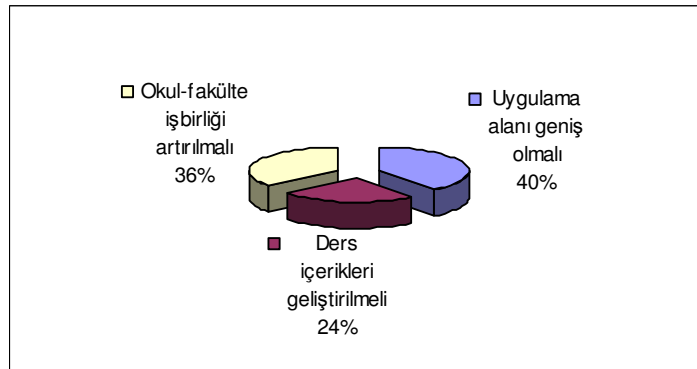
İki yüz öğrenciden yetmiş dördü okul hayatında kendisine verilen derslerin mesleki hayatlarında gerekeceği için verildiğini ve ileride bu derslerde verilen bilgilerin mesleğinde yararını göreceğini düşünmemektedir.

Grafik 44. Adayların dersleri değerlendirmeleri

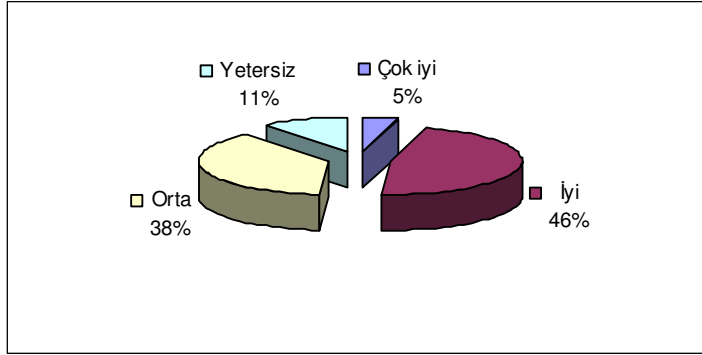
“Aldığınız staj derslerinin görevinizi yerine getirmeye uygun olması için sizce neler yapılmalıdır?” sorusuna öğrencilerin verdikleri cevapların ağırlıklarına göre çizilebilecek bir grafik oluşturursak şu şekilde bir sonuç elde edebiliriz:

Grafik 45. Adayların staj çalışmaları hakkında düşünceleri

Öğrenciler okul döneminde yaptıkları staj çalışmalarını aşağıdaki gibi değerlendirmektedirler:

Grafik 46. Adayların staj çalışmalarını değerlendirmeleri

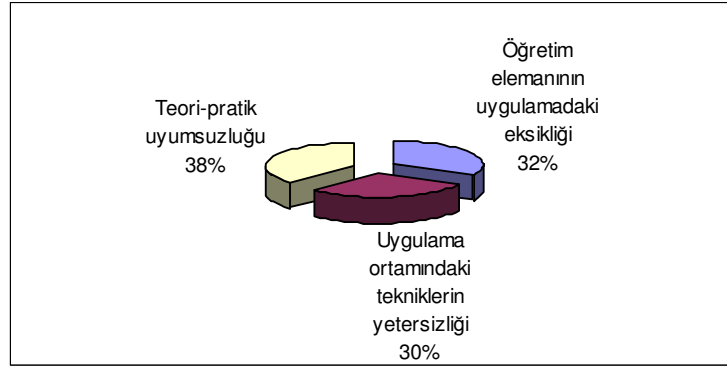

Öğrenciler okul döneminde yaptıkları staj çalışmalarının daha verimli olabilmesi için aşağıdaki önerileri sunmuşlardır:

1. Staj çalışmalarına yoğun denetim ve yardım sağlanmalı,
2. Staj çalışmaları belirli dönemlerde değil dört yıl boyunca devam etmeli ya da staj dönemlerinde bölümdeki dersler hafifletilmeli,
3. Aday öğretmenlerin staj raporları sadece formalitede kalmamalı,
4. Yanında staj yapılan öğretmenin yeterliliği ölçülmeli ve ona göre yanına staja öğrenci verilmeli,
5. Sadece bir sınıfa değil her düzeydeki sınıfta staj çalışması yapılmalı,
6. Staj çalışmasının amacı aday öğretmenlere açıklanmalı,
7. Staj çalışmaları daha ciddi bir şekilde planlanmalı,
8. Staj okullarına daha az sayıda aday öğretmen yollanmalı, aday öğretmenlere böylece daha çok vakit ayrılmalı,
9. Staj çalışmalarında aday öğretmen gözlem yapmamalı ders anlatmalı.

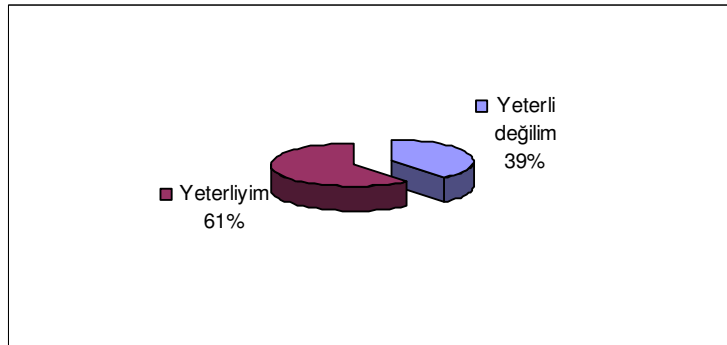
Uygulama çalışmalarındaki yetersizlikleri aday öğretmenler yetersizlik düzeylerine göre aşağıdaki şekilde belirtmişlerdir:

Grafik 47. Adayların stajda eksik gördüğü yanlar

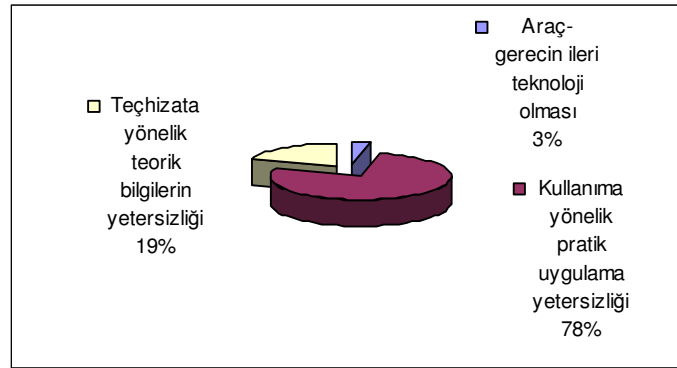
İki yüz öğrenciden 78'i gelecekte yapacağı meslek için kendisini yeterli bulmamaktadır ve hala eğitime ihtiyaç duyduklarını belirtmektedirler.

Grafik 48. Adayların öz değerlendirmeleri

Aday öğretmenlerin tam olarak yarısı eğitim teknolojilerini kullanmakta güçlük çektiklerini belirtmişlerdir. Bu güçlüklerin nedenlerinin dağılım grafiği aşağıda sunulmuştur:

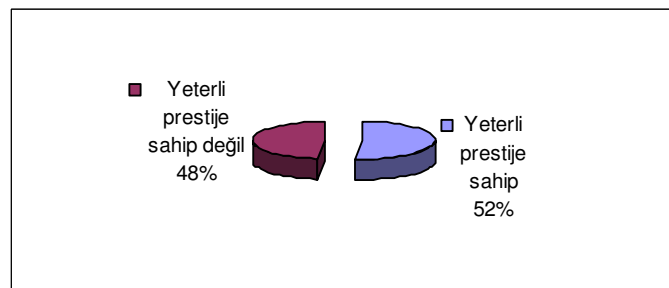
Grafik 49. Adayların eğitim teknolojilerini yeteri kadar kullanamama sebepleri

Aday öğretmenlerin tam olarak yarısı değişen eğitim-öğretim programları hakkında kendilerinin bilgilendirilmediğini belirtmişlerdir.

İki yüz aday öğretmenden 96'sı öğretmenliğin gerekli prestije sahip olmadığını bunun da nedeninin öğretmenlerin herhangi bir memur gibi görülmesi, öğretmen maaşlarının azlığı, gelişen teknoloji içinde mesleğin buna yenik düşmesi, her isteyen öğretmeni elde etmesi ve öğretmen adaylarının yeterince iyi yetiştirilmemesi ayrıca kendilerini yetiştirecek insanlardan seçilmemeleri olduğu belirtilmiştir.

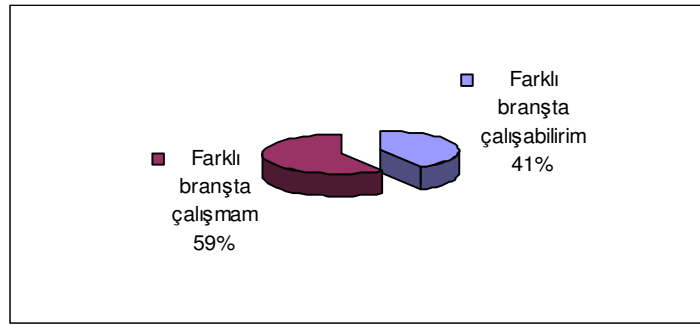
Grafik 50. Adayların meslek hakkındaki düşünceleri

Öğretmen adaylarına göre öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği en önemli vasıflar şunlardır: Hoşgörü, bilgi, kendini geliştirme yetisi, formasyon yeterliliği, düzgün karakter, kültürlülük, disiplinlilik, sabır, vatan ve millet sevgisi, samimiyet, insan sevgisi, liderlik vasfı.

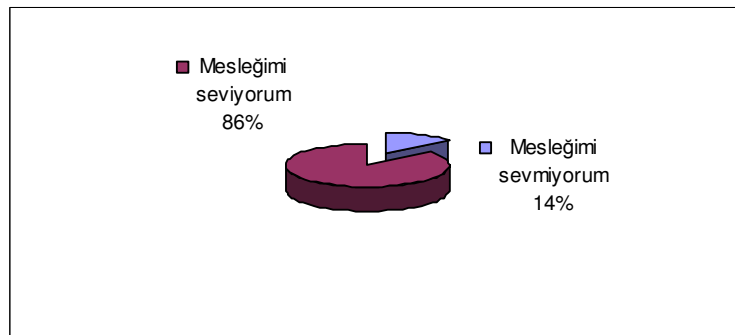
Öğretmen adaylarının seksen ikisi Türkçe Öğretmeni oldukları halde başka branşlarda da çalışmak isteyebileceklerini belirtmişlerdir.

Grafik 51. Adayların farklı branşta çalışmakla ilgili düşünceleri

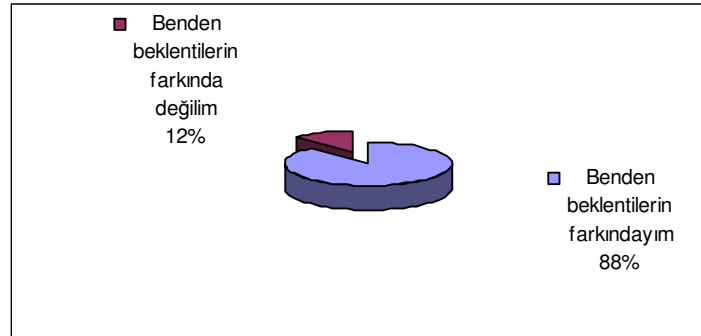
İki yüz öğretmen adayından sadece 28 kişisi mesleklerini sevmediklerini yirmi dördüncü soruya cevap olarak yazmışlardır.

Grafik 52. Adayların meslekle ilgili duyguları

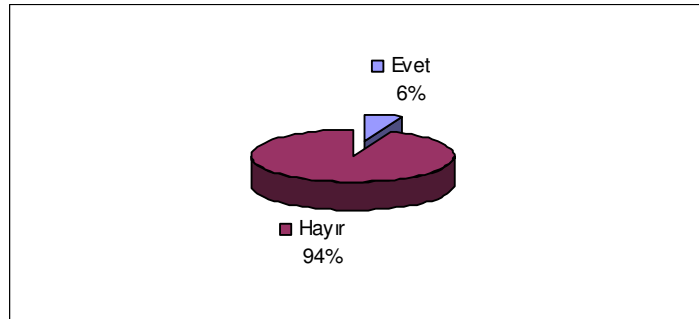
Sadece 24 kişi mezun olduğu zaman kendisinden beklentilerin farkında olmadığını belirtmiştir.

Grafik 53. Adayların kendilerinden beklentilerin farkındalık düzeyleri

“Fakültede bir kulübe üye misiniz?” sorusuna sadece 12 kişi evet cevabını vermiştir. Bu kişilerin üye oldukları kulüpler: Tiyatro, Halk Oyunları ve Türkçe Sevdalıları kulüpleridir. Öğrenciler kulüplere üye olmamalarının gerekçesi olarak kulüp çeşitliliğinin ve sayısının çok az olması neticesinde kendilerine uygun kulüp bulamadıklarını ve zaten mevcut olan kulüplerde de faaliyetlerin çok sınırlı olduğunu cevaplarına ek olarak yazmışlardır.

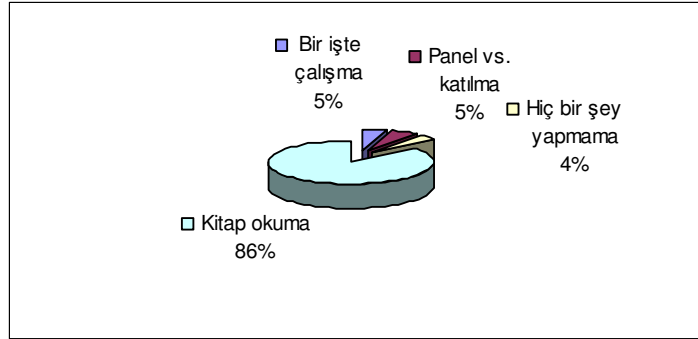
Grafik 54. “Fakültede bir kulübe üye misiniz?” sorusuna verilen cevapların analizi.

Tüm öğretmen adayları eğitimde kültür aktarımının önemli olduğunu belirtmişlerdir.

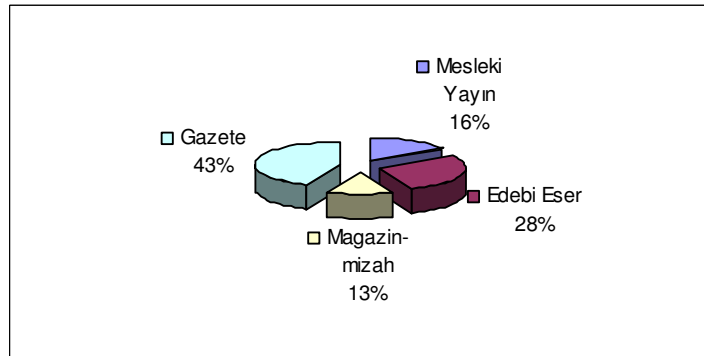
Öğretmen adaylarını okul dışındaki zamanlarda neler yaptıklarına göre bir ayrıma tabi tutarsak ortaya şu şekilde bir grafik çıkacaktır:

Grafik 55. Adayların boş zamanlarını değerlendirme şekilleri

Öğretmen adaylarının okudukları yayın çeşitlerine göre dağılımı ise şu şekilde gösterilebilir:

Grafik 56. Öğretmen adaylarının okudukları yayın çeşitleri

4.2.2. Alan bilgisi ve eğitim bilimleri sorularına verilen cevapların

analizi: Eğitim fakülteleri Türkçe Öğretmenliği son sınıf öğrencileri yukarda da ifade ettiğimiz gibi bu süreç içerisinde birçok ders almaktadırlar. Aldıkları bu dersler alan, eğitim ve yan alan dersleri olmak üzere üç guruba ayrılıyor.

Hem beklentiler hem de yeterlilik düzeyleri dikkate alındığında öğretmen adaylarımızın bu düzeylerinin hangi ölçüde olduğunu, mesleğe hazır olup olmadıklarını tespit etmek maksadıyla kendilerine çoktan seçmeli sorular yönelttik.

Sadece deneysel yöntemlerle ispatlanabilecek konuşma –yazma becerisi gibi yeterliliklere ölçümlerimizde yer vermedik. Çünkü deneysel olarak ispatlanacak bu yeterlilikler tek başına bir tez çalışmasının konusunu oluşturabilecek kadar geniş kapsamlıdır.

Staj uygulamalarında öğretmen adaylarının yeterliliği konusunda ise rehber öğretmenlerin görüşlerini yeterli bulduk.

Soruları hazırlamak için ise uzman görüşlerinden, ders içeriklerinden ve kaynaklardan yararlandık. Soruların geçerliliğini ve güvenilirliğini uzmanlarla görüştük. Her düzeydeki soru derecesinden ve motivasyon için kullanılacak basit sorulardan yararlandık.

Bunların sonucunda elde ettiğimiz veriler yüz tam not üzerinden değerlendirilerek Tablo 1’de sıralanmıştır.

Tablo 1. Adayların Eğitim Bilimleri ve Alan Bilgisi Test Notları

Öğrenci	Alan Bilgisi Notu	Eğitim Bilimleri Notu	Öğrenci	Alan Bilgisi Notu	Eğitim Bilimleri Notu	Öğrenci	Alan Bilgisi Notu	Eğitim Bilimleri Notu
1	55	35	41	45	30	81	50	35
2	60	40	42	30	25	82	65	40
3	70	60	43	60	45	83	30	20
4	50	45	44	25	15	84	90	75
5	85	70	45	40	25	85	45	20
6	45	35	46	45	35	86	30	20
7	20	15	47	50	30	87	70	60
8	60	50	48	55	25	88	85	70
9	55	50	49	40	20	89	40	15
10	65	60	50	35	15	90	35	40
11	45	40	51	30	10	91	45	20
12	40	35	52	85	65	92	60	40
13	85	75	53	65	50	93	55	35
14	50	45	54	40	25	94	50	25
15	35	30	55	45	25	95	40	15
16	25	20	56	40	20	96	65	45
17	60	70	57	30	15	97	60	25
18	55	35	58	65	40	98	45	30
19	50	35	59	80	75	99	45	25
20	60	45	60	50	45	100	50	25
21	60	25	61	55	45	101	85	70
22	55	30	62	50	40	102	45	35
23	60	45	63	60	45	103	20	15
24	90	75	64	35	30	104	60	50
25	30	35	65	70	55	105	55	50
26	55	40	66	60	55	106	65	60
27	40	30	67	80	45	107	45	40
28	60	40	68	65	50	108	40	35
29	55	30	69	45	30	109	70	55
30	65	60	70	60	35	110	60	55
31	70	55	71	65	40	111	80	45
32	40	25	72	75	35	112	65	50
33	55	50	73	70	40	113	45	30
34	60	45	74	35	25	114	60	35
35	45	40	75	55	45	115	65	40
36	50	30	76	45	30	116	60	45
37	60	40	77	40	30	117	25	15
38	55	35	78	80	75	118	40	25
39	95	85	79	40	25	119	45	35
40	70	60	80	30	20	120	50	30

Öğrenci	Alan Bilgisi Notu	Eğitim Bilimleri Notu	Öğrenci	Alan Bilgisi Notu	Eğitim Bilimleri Notu	Öğrenci	Alan Bilgisi Notu	Eğitim Bilimleri Notu
121	55	25	162	55	25	200	60	55
122	40	20	163	40	20			
123	35	15	164	55	35			
124	30	10	165	50	35			
125	55	35	166	60	45			
126	60	40	167	60	25			
127	70	60	164	55	35			
128	50	45	165	50	35			
129	85	70	166	60	45			
130	45	35	167	60	25			
131	90	75	168	55	30			
132	45	20	169	60	45			
133	30	20	170	90	75			
134	70	60	171	30	35			
135	85	70	172	55	40			
136	40	15	173	55	35			
137	35	40	174	50	25			
138	45	20	175	40	15			
139	60	40	176	65	45			
140	25	20	177	60	25			
141	60	70	178	45	30			
142	55	35	179	45	25			
143	50	35	180	50	25			
144	60	45	181	70	45			
145	60	25	182	60	50			
146	55	30	183	35	20			
147	60	45	184	40	15			
148	90	75	185	25	20			
149	30	35	186	45	30			
150	50	30	187	60	50			
151	60	40	188	35	20			
152	55	35	189	55	25			
153	95	85	190	90	65			
154	70	60	191	45	25			
155	45	30	192	40	30			
156	30	25	193	70	60			
157	60	45	194	50	45			
158	25	15	195	35	15			
159	40	25	196	50	35			
160	45	35	197	80	65			
161	50	30	198	55	35			
			199	35	15			

Tablo 2. Ölçümlerin ortalama ve sapma değerleri

Aritmetik Ortalama	53.475	38.15
Standart Sapma	16.15096416	16.62708029
Basıklık	-0.034040476	-0.034013148

Tablo 3.

EĞİTİM BİLİMLERİ SINAVI SONUÇLARININ ANALİZİ	
PUAN	KİŞİ SAYISI
10	2
15	15
20	17
25	26
0	22
35	29
40	20
45	23
50	10
55	6
60	10
65	3
70	7
75	8
85	2
TOPLAM	200

Tablo 4.

ALAN BİLGİSİ SINAVI SONUÇLARININ ANALİZİ	
PUAN	KİŞİ
20	2
25	6
30	12
35	11
40	20
45	25
50	20
55	25
60	34
65	12
70	12
75	1
80	5
85	7
90	6
95	2
TOPLAM	200

V. BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Öğrenci, veli ve okul müdürlerinin Türkçe öğretmeninden beklentilerini belirleme anketlerine verdikleri cevaplardan yola çıkarak hazırladığımız Türkçe öğretmeni adayının kültürel düzey belirleme anketi sonuçlarına göre Türkçe öğretmeni adaylarının;

1. Mesleki yayınları takip etmedikleri,
2. Herhangi bir sosyal kulübe üye olmadıkları,
3. Kendilerinden beklentilerin farkında olamadıkları,
4. Eğitim materyallerinin kullanımında eksiklikleri olduğu,
5. Staj çalışmalarını yetersiz buldukları,
6. Aldıkları derslerden bazılarının yerine kendilerine daha faydalı

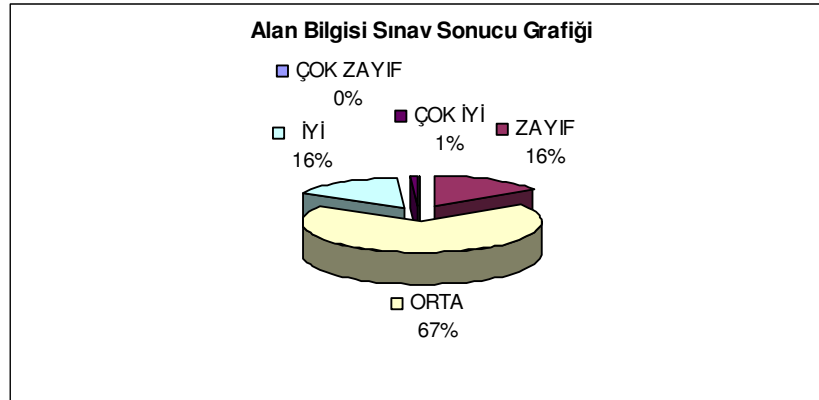
olacaklarına inandıkları derslerin konulmasını istedikleri anlaşılmaktadır.

Türkçe öğretmeni adaylarından %67'si Grafik 57'de incelendiğinde görüleceği gibi alan bilgisi testinden orta düzey not almışlardır. Bu seviyenin insan yetiştirme gibi bir görevi üstlenen böylesine önemli bir meslekte çok yetersiz olduğu ortadadır.

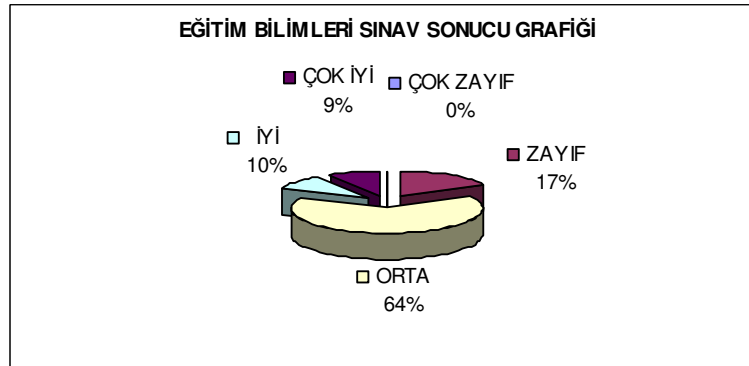
Türkçe öğretmeni adaylarından %64'ü Grafik 58'de incelendiğinde görüldüğü gibi eğitim uygulamalarıyla ilgili düzey belirleme testinden orta düzey not almışlardır. Bu seviye öğretmenlik alımında istenen KPSS baraj puanlarının dahi altındadır. Neticede Türkçe öğretmeni adaylarının eğitim bilimleri konusunda da yetersiz düzeyde oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 5.

ALAN BİLGİSİ TESTİ PUAN ARALIKLARI
ORTA:37-69 (Aritmetik ortalamanın bir standart sapma aşağısı ve yukarısı)
ZAYIF:13-37 (1,5 standart sapma aşağısı)
ÇOK ZAYIF:0-13 (1,5 standart sapma aşağısı)
İYİ:69-93: (1,5 standart sapma yukarısı)
ÇOK İYİ:93-100 (1,5 standart sapma aşağısı)

Grafik 57.**Tablo 6.**

EĞİTİM BİLİMLERİ TESTİ PUAN ARALIKLARI
ORTA: 22-54 (Aritmetik ortalamaların birer standart sapma yukarısı ve aşağısı)
ZAYIF: 6-22 (Bir standart sapma aşağısı)
ÇOK ZAYIF: 0-6 (Bir standart sapma aşağısı)
İYİ: 54-70 (Bir standart sapma yukarısı)
ÇOK İYİ: 70-100 (Bir standart sapma yukarısı)
Bir buçuk standart sapmada çok zayıf derecesi bulunmadığından bir standart sapmaya göre ayarlanmıştır.

Grafik 58.

Araştırmanın varsayımının Türkçe öğretmeni adaylarının mesleki bakımdan yeterli olduğu üzerine kurulu olduğu düşünülürse yapılan objektif tespitin bu varsayımın zıddını gösterdiği ortaya çıkmaktadır.

5.2. Öneriler

Bulgulardan Türkçe öğretmeni adaylarının yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır. Türkçe öğretmeni adaylarının yetersizliklerinin giderilmesi amacıyla yapılması gerekenler şunlardır:

1. Türkçe öğretmeni adaylarının öğrenciye model olabilecek, örnek insanlar olarak yetiştirilmeleri gerekir.
2. Türkçe öğretmeni ile ilişkisi olabilecek tüm kurum ve kişilerin bu meslekten beklentileri açıkça ortaya konulmalıdır. Fakülteler eğitim verirken bu doğrultuda hareket etmelidir.
3. Programda alan bilgisi derslerinin ağırlığının artırılması gerekir. Böylece alanında uzman öğretmenler yetiştirmek daha kolay olacaktır.
4. Edebiyat Tarihi, Eğitim Tarihi, Öğretmenliğin Diğer Meslekler Arasındaki Yeri ve Önemi gibi derslerin konulması, programdan beklenenlerin yerine getirilmesi adına amaca katkıda bulunabilir.
5. Öğretmen adaylarının ileride sınıf içinde karşılaşılabilecekleri problemlere hazırlıklı olabilmeleri için Sınıf Yönetimi dersi uygulamalarla desteklenmelidir.
6. Dil öğretimi aynı zamanda bir kültür aktarımı ise öğretmen adaylarına verilen Dil ve Kültür dersinin kapsamı genişletilmelidir.
7. Fakültelerde okutulan Gelişim ve Öğrenme dersinin içeriği zenginleştirilmelidir. Böylece öğretmen adayı hedef kitlesini daha iyi tanıyabilecek, öğretim sırasında bireysel farklılıkları dikkate alarak daha iyi bir eğitim yapabilecektir.
8. İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programına (1-5. Sınıf) göre öğrencilere el yazısı öğretilmektedir. Öğrenciler ilköğretimin birinci kademesinden el yazısı bilerek gelecekleri için ikinci kademe Türkçe

öğretmenlerinin de el yazısı bilmesi gerekir. Bunun için Türkçe Öğretmenliği programına güzel yazı ile ilgili dersler konulmalıdır.

9. Okul Deneyimi dersinin bütün öğretim süresince verilmesi, öğretmen adaylarının öğrendiklerini sürekli uygulamalarla pekiştirmelerine katkı sağlayacaktır. Bu amaçla dersin program içerisindeki kredisinin artırılarak dört yıla yayılması yararlı olabilir.

10. Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması dersinde öğrencilere rehberlik yapan öğretmenlerin deneyimli öğretmenler arasından seçilmesi; her okula düşen aday sayısının azaltılması sağlanmalıdır.

11. Öğretmen adaylarının alanlarıyla ilgili değişiklikler konusunda bilgilendirilmeleri öğretimin amacına ulaşabilmesi adına yararlı olacaktır.

12. Fakültelerde tüm öğretmen adaylarının ilgi ve yeteneklerine göre kulüpler kurulmalı, öğretmen adaylarının bu kulüplere üye olmaları sağlanmalıdır.

13. Eğitim teknolojileri günümüz eğitim anlayışında önemli bir yere sahiptir. Bu bakımdan Türkçe öğretmen adaylarının eğitim teknolojilerinin kullanımını konusunda daha iyi bilgilendirilmeleri gerekir.

14. Türkçe öğretmeni adaylarının lisans eğitimi süresince meslekleriyle ilgili en az bir süreli yayına abone olması sağlanmalıdır.

15. Öğretmen adaylarının birçoğunun fakültesinin ya da bölümünün adını tam olarak bilmediği görülmektedir. Bu eksikliğin giderilmesi için oryantasyon hizmetlerinin fakültelerde arttırılması gerekmektedir.

16. Okullarda belirli gün ve haftaları anma ve kutlama programları genellikle Türkçe öğretmenlerine yaptırılmaktadır. Bu programların nasıl yapılacağı, Türkçe dersi ile ilgili yarışmaların nasıl düzenlenip sürdürüleceği gibi konularda öğretmen adaylarına bilgi verilmeli, bunların uygulamaları yaptırılmalıdır.

17. Türkçe öğretmeni adaylarının büyük bir bölümü, bölümlerinin beklentilerini karşılamadığından şikâyetçidir. Öğrencilerin beklentileri üzerine çeşitli araştırmalar yapılmalı, bu araştırmalar çerçevesinde birinci sınıftan itibaren çeşitli faaliyetlere yer verilmelidir.

18. Türkçe Öğretmenliği bölümünden Eğitim Fakültelerinin beklentileri dil bilincine sahip ve alanında uzman öğretmenler yetiştirmeleridir. Bu beklentiler açık olarak üniversitelerin internet sitelerinde ya da başka kaynaklarda belirtilmemektedir, beklentilerin açıkça ortaya konulması gereklidir. Fakülteler yetiştirdikleri öğretmenden genel beklentilerini belirtmiş ancak özel olarak branş öğretmenlerinden beklentilerini belirtmemişlerdir.

KAYNAKÇA

- 21.Yüzyılda Türk Milli Eğitimi Hazırlık Komisyonu Raporu.** (1999). Ankara: Ocak Yayınları.
- AÇIKALIN, Aytaç. (2000). *Öğretmen Yetiştirme Sorununa Kaotik Bir Yaklaşım. II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu (10-12 Mayıs 2000) Bildiriler.* Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi yay. S: 310-313.
- ADA, Sefer. (1990). *Türkiye'de Öğretmen Yetiştirmenin Genel Durumu.* Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi. (2). S: 15-19.
- AKAR, İlhan. (1998). *Cumhuriyetin 75. yılına girerken Türkiye'de öğretmen yetiştirme ve istihdamına genel bir bakış. Yeni Türkiye.* S: (23-24). 2127-2132.
- AKBABA, Sırrı. (2000). *Öğretmen Yetiştirmede Mesleki Rehberliğin Yeri Ve Önemi. II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu (10-12 Mayıs 2000) Bildiriler.* Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi yay. S: 332-336 .
- AKÇAY, R.Cengiz. (2000) *Yaygın eğitime öğretmen yetiştirme sorunları II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu (10-12 Mayıs 2000) Bildiriler.* Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi yay. S: 646-649.
- AKGÜNDÜZ, Hasan. (1998). **Medreseler ve Üniversiteler.** Diyarbakır.
- AKGÜNDÜZ, Hasan. (1995). **Çağdaş Toplum, Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmen Yetiştirme Sorunu Türk Eğitim Sistemi ve Öğretmen,** K.Maraş.
- AKGÜNDÜZ, Hasan. (1997). **Klasik Dönem Osmanlı Medrese Sistemi.** İstanbul.
- AKKAYA, İsmet. (1988). *Gazi Eğitim Enstitüsü ve Öğretmen Yetiştirme İşi. Çağdaş Eğitim.* (137). S: 19-20.

AKKUL, Nuriye; M.Meral, E.Zerayak. (1999). *Öğretmen Yetiştirmede Mikro Öğretim*. **4.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler 1**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yay. S: 421-433

AKSEL, Malik. (1956). *Eski Mahalle Mektepleri, Eğitim Hareketleri*, (18-19), S: 14-15.

AKSOY, M. Emin. (1982). **Temel Eğitim Okulları Eğitim Araçları Laboratuvarı Öğretmen Yetiştirme Programı** Ankara Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi.

AKSU, Meral. (1987). **ODTÜ Öğretmen Yetiştirme Programı ve Mezun Öğretmenlere İlişkin Bir Çalışma**. Eğitim ve Bilim. 64,1987. S: 17-26.

AKTAŞ, Şerif. (1992). *Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu Çağdaş Eğitim*. (183). S: 4-7

AKYÜZ, Yahya. (1987). **Tarihi Süreç İçinde Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme Sorunu Öğretmen Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarının Dünü-Bugünü-Geleceği Sempozyumu**. Ankara

AKYÜZ, Yahya. (2000). *Öğretmen Yetiştirmede Osmanlının Cumhuriyete Bıraktığı Miras*. **II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu (10-12 Mayıs 2000) Bildiriler**. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi yay. S: 1-4.

AKYÜZ, Yahya. (2000).*II.Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu'ndan önemli notlar*. **Çağdaş Eğitim**. (267). S: 15-31.

AKYÜZ, Yahya. (1999). **Türk Eğitim Tarihi**. İstanbul: Alfa Yayınları.
Anadolu Öğretmen Liseleri ve Öğretmen Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarının Öğrenci Niteliği. (1997). Ankara.

ATAÜNAL, Aydoğan *İlköğretim okullarına öğretmen yetiştirme* **H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi** 8, 1992. S: 379-386; Millî Eğitim. 116, 1992. S: 27-29.

Avrupa Konseyi Ülkeleri Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Modelleri Toplantısı. (1992). Ankara: MEB Yayınları.

AYASBEYOĞLU, Nevzat. (1948). **Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitimi-Kuruluşlar ve Tarihçeler**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

AYTAÇ, Kemal. (1980). **Avrupa Eğitim Tarihi**. Ankara: DTCF Yay.

AYTAŞ, Gıyasettin . (Mart-Haziran 1999). “*Eğitim ve Öğretimde Başarı*“, **Cemre**, S: 10.

AYTAŞ, Gıyasettin . (Mart 2003) .*Okullarda Drama ve Tiyatro Eğitimi*, **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim**, Yıl 4, S: 37

AYTAŞ, Gıyasettin. (Ekim-Kasım-Aralık 1991). "*Eğitimde Yeni Teknoloji Kullanımındaki Virajlarda Bilgisayar Destekli Eğitimin Düşündürdükleri*", **Milli Eğitim Vakfı Dergisi**.

AYTAŞ, Gıyasettin .*Edebi Türlerin Öğretimi*, **Milli Eğitim**. Yıl 34, S. 169, ss. 261-274.

AYTAŞ, Gıyasettin .*Okuma Eğitimi*, **Türk Eğitim Bilimleri Dergisi**, Güz 2005, C. 3., S. 4, ss: 461-470 .

AYTAŞ, Gıyasettin. (Nisan-Mayıs-Haziran 1991). "*Yaygın Eğitimin Düünü-Bugünü-Yarını*", **Milli Eğitim Vakfı Dergisi**.

AYTEKİN, Halil. (4,1,1988). 20. *Yüzyılın Başında Öğretmen Yetiştirme Politikamız* **Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**. S:17-22.

AYTUNA, Hasip. (1963). **Orta Dereceli Okullarda Öğretmenlik ve Problemleri**. Ankara.

BAĞCIOĞLU, Gülsen. (1997). **Genel, Mesleki ve Teknik Eğitim Fakülelerindeki Öğretmenlik Uygulaması Dersine İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri**. H.Ü.Sosyal Bil.Enst.Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

BALOĞLU, Nuri.(2001). **Etkili Sınıf Yönetimi**. Ankara: Baran Ofset.

BARIN, Erol; DEMİR, Celal. (2006). **Türk Dil Bilgisi**. Öncü Kitap Yayınları. Ankara.

BAŞER, H. (1998). *Öğretmenlerin Değerlendirilmesi: Seçenek ve Uygulamalar*, **Eğitim ve Bilim**, (12), S: 54-61.

BOZDEMİR, İbrahim. (1991). **Osmanlı Sıbyan Mekteplerinde Eğitim ve Öğretim**. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

COŞKUN, Hasan. (2000). **Öğretmenlik Mesleği. Türkiye, Almanya ve Kıbrıs'ta Cumhuriyet Döneminde Öğretmen Yetiştirme** **Milli Eğitim**. 125, 1993. S: 69-71.

DENİZ, Kemalettin. (2000). *Türkçe Öğretmeni Yetiştirme Çalışmaları ve Bazı Öneriler, II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu (10-12 Mayıs 2000) Bildiriler*. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi yay. S: 395-399

EDİSKUN, Haydar. (1999). **Türk Dilbilgisi**. İstanbul: Remzi Kitabevi.

ERGÜN, Mustafa. (1996). **Meşrutiyet Devrinde Eğitim Hareketleri**. Ankara: Ocak Yay.

ERGÜN, Mustafa. (1990). *Türk Eğitim Sisteminin Batılılaşmasını Belirleyen Dinamikler, Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, (17), S: 453-457.

GENCAN, Tahir Nejat. (2001). **Dilbilgisi**. Ankara: Ayraç Yay.

GÖK, Fatma; OKÇABOL, Rıfat. **Öğretmen Profili Araştırma Raporu**. Eğitim - Sen Yayınları.

HAYDAROĞLU, İlknur. (1993). **Osmanlı İmparatorluğu'nda Yabancı Okullar**. Ankara: Ocak Yayınları.

İlköğretimde öğretmen yetiştirme. (1993). Öğretmen Dünyası, 161, S:5-7.

İlköğretimde Ölçme ve Değerlendirme. (1999). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

İlköğretimde Türkçe Öğretimi. (1999). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

KAPTAN, Saim. (1993). **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri**. Ankara.

KOÇER, Hasan Ali.(1967). **Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme Problemi**. Ankara

KOÇER, Hasan Ali. (1987). **Türkiye'de Modern Eğitimin Doğuşu ve Gelişimi**. Ankara: Uzman Yay.

KPSS - Genel Kültür-Genel Yetenek-Eğitim Bilimleri. (2004). Ankara: Karacan Yay.

KPSS-Öğretmen Adayları İçin Soru Bankası. (2004). Ankara: Empati Yay.

KÜÇÜKAHMET, Leyla. (1980). *Çözümlemeyen Öğretmenlik Sorunu, Çağdaş Eğitim*, Yıl 5, Sayı 47.

KÜÇÜKAHMET, Leyla .(1976) *İngiltere’de Öğretmen Yetiştirme*(bir örnek olay: Londra Üniversitesi Chelsea Koleji),**A.Ü.Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt 8, sayı 1-4.

KÜÇÜKAHMET, Leyla .(1992). **Öğretmen Yetiştirme Programları**. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Matbaası.

KÜÇÜKAHMET, Leyla .(1996).*Öğretmen Yetiştirme Üzerine*,**Çağdaş Eğitim**.

KÜÇÜKAHMET, Leyla. *Öğretmen Yetiştirme Düzenimizin IX.Milli eğitim şurası Kararları Işığında Değerlendirilmesi*, **Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakülteleri Dergisi**, cilt 3, Sayı 1

KÜÇÜKAHMET, Leyla. (1976). **Öğretmen Yetiştiren Kurum Öğretmenlerinin Tutumları**. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayını.

KÜÇÜKAHMET, Leyla.(1977).*Öğretmen –öğrenci İlişkileri*, **Çağdaş Eğitim**, Yıl 2, Sayı 12.

KÜÇÜKAHMET, Leyla.(1981).**Hizmet-içi Eğitim Programlarının Etkinliği**. Ankara. A.Ü.yayını.

KÜÇÜKAHMET, Leyla.(1983).**Türkiye’de Öğretmen Yetiştirmede Eğilimler**. İstanbul: Milli Eğitim Yay.

KÜÇÜKAHMET, Leyla. (1984). *Çocuğumun Öğretmeni*,(veli-öğretmen ilişkisi konusunda bir inceleme). **A.Ü.Eğitim fakültesi Dergisi**, cilt 16, sayı 2.

KÜÇÜKAHMET, Leyla. (1984). *Lisans Düzeyinde Eğitim Elemanı Yetiştirmede Uygulanan Modeller ve Sorunlar*, **Eğitim Bilimleri Sempozyumu**. Ankara: A.Ü.Basımevi.

KÜÇÜKAHMET, Leyla. (1985). **Öğretim İlke ve Yöntemleri**. Gazi Büro Yayınları.

KÜÇÜKAHMET, Leyla. (1985). **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Mezunları İzleme Çalışması**. Ankara: A.Ü.Yayını.

KÜÇÜKAHMET, Leyla. (2000). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Ankara: Nobel Yayıncılık.

KÜÇÜKAHMET, Leyla. (2003). **Sınıf Yönetimi**. Ankara: Nobel Yay.

KÜÇÜKAHMET, Leyla. (2000). **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme**. Ankara: Nobel Yay.

MEB Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi. (1995). **Öğretmen Değerlendirme**, Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. (1993). İstanbul.

Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü Temel Eğitime Destek Projesi Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikler Taslağı. Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi, Cilt:60, Sayı: 2482.

Milli Eğitim Mevzuatı. (2004). Ankara: Seçkin Yay.

Milli Eğitim Temel Kanunu ve Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun, Resmi Gazete, 8 Temmuz 2004, Sayı: 2551

Öğrenme Ürünleri ve Eğitimi. (1999). Ankara: MEB Yay.

Öğrenmenin Oluşumu. (2001). Ankara: MEB Yay.

Öğretmen Yetiştirme Problemi. **Öğretmen**. 149, 1960. 3-4

Öğretmen Yetiştirme Toplantısı. (1993). Ankara: İstanbul Milli Eğitim Basımevi.

Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Bilimleri Paneli (23 Kasım 2000). (2001). (Yayına Hazırlayan: Kasım Karakütük) Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Öğretmen Yetiştirme ve Eğitiminde Kalite Paneli. (2001). Ankara: MEB Yay.

Öğretmen Yetiştirme ve Eğitiminin Temel Esasları. (1997). Ankara.

Öğretmen Yetiştirme ve Günümüz Sorunları, **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt:5, Sayı:7

Öğretmen Yetiştirme. Ankara: CTB yay. S: 65-79.

Öğretmen Yetiştirmede Eğitim Bilimlerinin Yeri. (1999). Ankara Üniversitesi Yayınları.

Öğretmen Yetiştirmede Eğitim Bilimlerinin Yeri: Dr.Ferhan Oğuzkan'ın Anısına (24 Kasım 1999). (2000). (Yayına Hazırlayan: Nejla Tural, Dilek Karaduman) Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Öğretmen Yetiştirmede Üniversitelerin Rolü Avrupa Konseyi Öğretmen Yetiştirilmesinde Araştırma ve Reform Sempozyumu. Bristol 1974. 124-127

ÖZBAY, Murat. (2003). **Türkçe Öğretimi Bibliyografyası**. Ankara: Pegem A Yay.

ÖZBAY, Murat. (2003). **Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi**. Ankara.

ÖZTÜRK, Melek. (1999). **Gazi Üniversitesine Bağlı Eğitim Fakültelerinden Mezun Öğretmenlerin Öğretmenlik Davranışları İle İlgili Yeterliliklerine İlişkin Görüşleri**. G.Ü.Eğitim Bil.Enst.Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

SENEMOĞLU, Nuray ve Durmuş Ali Özçelik. (1989). *Öğretmen Adaylarına 'Öğretmenlik Bilgisi' Kazandırma Bakımından Fen-Edebiyat ve Eğitim Fakültelerinin Etkililiği. Çağdaş Eğitim*.

SENEMOĞLU, Nuray, DURMUŞ, Ali Özçelik. (1989).*Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirmede “Meslek Bilgisi” Bakımından Fen Edebiyat ve Eğitim Fakültelerinin Etkililiği, Çağdaş Eğitim*, (14), 142–144.

SENEMOĞLU, Nuray, Prof. Dr. "Öğrenci Görüşlerine Göre Öğretmen Yeterlilikleri" Eğitimde Yansımalar: VI. 2000 Yılında Türk Milli Eğitim Örgütü ve Yönetimi Öğretmen Hüseyin Hüsnü TEKİŞİK, Eğitim Araştırma Geliştirme Vakfı, Ankara, 11–13 Ocak 2001.

SENEMOĞLU, Nuray. (1987). "Sınıf İçi Öğretmen Davranışları Üzerine Bir Araştırma". **Eğitim ve Bilim** 11:64, ss.50-57.

SENEMOĞLU, Nuray. (1992). "Türkiye ve İngiltere'de İlköğretime Öğretmen Yetiştirme ve Türkiye'deki Sistemin Geliştirilmesi için Öneriler".**H.Ü.Eğitim Fakültesi Dergisi**: Türkiye'de İlköğretim sempozyumu Dergisi Sayı: 8, ss. 143-156.

SENEMOĞLU, Nuray. (1992). "İngiltere ve Türkiye'de İlköğretime Öğretmen Yetiştirme ve Türkiye'de İlköğretime Öğretmen Yetiştirmenin Geliştirilmesi İçin Öneriler". **Türkiye'de İlköğretim Sempozyumu**. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

SENEMOĞLU, Nuray. (1994). "*Üniversite Mezunu Öğrencilerin Görüşlerine Göre Öğretim Elemanlarının Öğretim Etkinlikleri ve Öğretmenlik Meslek Bilgisi İhtiyaçları*". **I. Eğitim Bilimleri Kongresi**. Cilt:1. ss.207-218.

SENEMOĞLU, Nuray. (1994). "*Öğretmenlik Mesleği Sorunları*". 24-25 Kasım 1994 Öğretmenler Günü Etkinlikleri. (Panel) Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

SENEMOĞLU, Nuray. (1996). "*Yaratıcılık ve Öğretmen Nitelikleri*". Yaratıcılık ve Eğitim Paneli. Ankara: Kara Harp Okulu.

SENEMOĞLU, Nuray. "**Fakülte- Okul İşbirliği**" **21.Yüzyılda Öğretmen Eğitimi: Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Sisteminin Değerlendirilmesi**" Panel 18 Nisan 2003 .

SENEMOĞLU, Nuray. "**Öğretmen Yetiştirme ve Öğretmenlik Mesleği**", Panel,Burdur, Mart 1999.

SENEMOĞLU, Nuray. (1989).*Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirmede "Alan Bilgisi" Bakımından Fen Edebiyat ve Eğitim Fakültelerinin Etkililiği*, **H.Ü.Eğitim Fakültesi Dergisi**, (4), 109-126.

SENEMOĞLU, Nuray. (1990). *Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirmede "Genel Kültür" Bakımından Fen Edebiyat ve Eğitim Fakültelerinin Etkililiği*, **Çağdaş Eğitim**, (15), 157-160.

SENEMOĞLU, Nuray.(1992).*Türkiye ve İngiltere’de İlköğretime Öğretmen Yetiştirme ve Türkiye’deki Sistemin Geliştirilmesi İçin Öneriler*,**H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi:Türkiye’de İlköğretim Sempozyumu Dergisi**,(8),143-156.

T.C. 1982 Anayasası. (2003). İstanbul: Serhat Yay.

Temel Eğitim Programı. (1982). İstanbul.

Terbiye ve İlmî İstışare Kurulunca Kabul Edilen Öğretmen Yetiştirme Bilgi 152-153,1960. 13-14.

Türk Gramerinin Sorunları-2. (1999). Ankara: TDK Yay.

Türkiye’de öğretmen yetiştirme reformu. Avrupa Konseyi Öğretmen Yetiştirilmesinde Araştırma ve Reform Sempozyumu. Bristol 1974. 134-140.

TÜRKMEN, Şükrü. (2003). **Uygulamada Öğretmen**. Ankara: Alp Yay.

Uluslar Arası Dünya Öğretmen Eğitimi Konferansı. (27 Ağustos- 2 Eylül 1995). Ankara: Millî Eğitim Basımevi.

ÜSTÜNER, Mehmet. (2004). *Geçmişten Günümüze Türk Eğitim Sisteminde X. Milli Eğitim Şûrası Öğretmen Yetiştirme Komisyonu Raporu* X. Milli Eğitim Şûrası, (Ankara, 23-26.06.1981). Ankara, 1981. 353-361

YAPICI, Mehmet. (2004). **Okul ve İnsan**. Ankara: Ocak Yay.

YEŞİLYAPRAK, Binnur. (2003). **Eğitimde Rehberlik Hizmetleri**. Ankara: Nobel Yay.

<<http://bandirma.balikesir.edu.tr/v2/index.php>>(2007, Şubat 5)

<<http://egitim.nigde.edu.tr/articles.php>>(2007, Ocak 6)

<<http://egitim.uludag.edu.tr/fakulte/vizyon.htm>>(2007, Ocak 6)

<<http://fakulteler.atauni.edu.tr/bayburtegitim/vizyon.php>>(2007, Mart 6)

<<http://www.ahievran.edu.tr>>(2006, Aralık 5)

<<http://www.deu.edu.tr/DEUWeb/Icerik/Icerik.php>>(2007, Ocak 6)

<<http://www.education.ankara.edu.tr/edu2m/index.php>>(2007, Ocak 6)

<<http://www.ef.ibu.edu.tr/misyon.htm>>(2007, Ocak 6)

<http://www.fatih.ktu.edu.tr/stratejik_planlar/plan.pdf>(2007, Ocak 6)

<<http://www.gazi.edu.tr>>(2006, Aralık 5)

<<http://www.meb.gov.tr>>(2006, Aralık 5)

<<http://www.sakarya.edu.tr>>(2006, Aralık 5)

<<http://www.tef.gazi.edu.tr/misyonvizyon.htm>>(2007, Ocak 6)

<<http://www.yok.gov.tr>>(2006, Aralık 5)

<<http://www.yozgatfeyerciyes.edu.tr/vizyon.htm>>(2007, Ocak 6)

EKLER

Öğrencilerin Türkçe Öğretmenlerinden Beklentilerini Saptama Anketi:

1.Yaşınız:

☐10-12 ☐13-14 ☐15-16 ☐16 ve üzeri

2.Cinsiyetiniz:

☐Bayan ☐Erkek

3.Öğrenim gördüğünüz sınıf:

☐6 ☐7 ☐8

4. 5'lik not sistemi üzerinden Türkçe dersindeki ortalama ders notunuz:

☐1 ☐2 ☐3 ☐4 ☐5

5.Türkçe dersinde başarılı iseniz bunun nedenini neye bağlıyorsunuz: -Birden fazla seçenek seçebilirsiniz.-(Bu soruyu cevapladıysanız 6.soruyu yanıtlamayınız.Bu soruyu cevaplamadıysanız 6.soruyu yanıtlayınız.)

☐Çok kitap okumanıza

☐Çok yazı yazmanıza

☐Dilbilgisi konularını çok iyi bilmenize

☐Konuşmanızın düzgün olmasına

☐Öğretmeninizi derste iyi dinlemenize

Diğer:.....

6.Türkçe dersinden başarısızsanız bunun nedenini neye bağlıyorsunuz ? -Birden fazla seçenek seçebilirsiniz.-

☐Çok kitap okumamanıza

☐Çok yazı yazmamanıza

☐Dilbilgisi konularını çok iyi bilmemenize

☐Konuşmanızın düzgün olmamasına

☐Öğretmeninizi derste iyi dinlememenize

Diğer:.....

7.Türkçe dersini seviyor musunuz?Cevabınızın başlıca üç nedenini belirtiniz.

Cevabım:.....

Nedenlerim:1.....2.....3.....

8.Türkçe öğretmeninizi hangi bakımdan beğeniyorsunuz? -Birden fazla seçenek seçebilirsiniz.-

☐Ders anlatımı güzel.

☐Eğlendirerek öğretiyor.

☐Slayt,tepegöz gibi araç-gereçlerle ders anlatıyor.

☐Öğrencilerinin tüm sorunlarıyla ilgileniyor.

☐Kültürümüzü bizlere aktarıyor.

☐Çok bilgili.

Diğer:.....

9.Türkçe öğretmeninizi hangi bakımlardan yetersiz buluyorsunuz? -Birden fazla seçenek seçebilirsiniz.-

- ()Dersi iyi anlatamıyor,derslerde sıkılıyor.
- ()Bizlere kültürümüzü aktaramıyor.
- ()Okuma çalışması yaptırmıyor.
- ()Yazma çalışması yaptırmıyor.
- ()Konuşma çalışması yaptırmıyor.
- ()Diksiyonu düzgün değil.
- ()Dilbilgisi konusunda bilgisi yetersiz.
- ()Bizlere rehberlik yapmıyor.

Diğer:.....

.....

10.Siz bir Türkçe öğretmeni olsaydınız nasıl bir Türkçe öğretmeni olurdunuz? -Birden fazla seçenek seçebilirsiniz.-

- ()Okutan
- ()Yazdıran
- ()Konuşturan
- ()Dilbilgisine çokça yer veren
- ()Rehberlik yapan
- ()Kültürümüzü aktaran

Diğer:.....

.....

11.Türkçe öğretmeninin sizinle iletişimi nasıl olmalı?

- ()Disiplinli ()Arkadaş gibi ()Yerine göre arkadaşça yerine göre disiplinli ()Yol gösterici-rehberlikçi

Diğer:.....

.....

12.Türkçe öğretmeninin ailenizle iletişimi nasıl olmalı?

- ()Mesafeli ()Yol gösterici-rehberlikçi ()Aile dostu gibi ()Yerine göre aile dostu yerine göre mesafeli

Diğer:.....

.....

13.Türkçe öğretmeninin kültürel birikim düzeyi nasıl olmalı?

- ()Çok kültürlü ()Kültürlü ()Az kültürlü () Kültürsüz

14.Bir Türkçe öğretmenini diğer öğretmenlerden ayıran temel üç özelliğini yazınız... 1.....

2.....

3.....

Velilerin Türkçe öğretmeninden beklentilerini saptama anketi:

- 1.Yaşınız: ()20 yaş ve altı ()20-25 ()25-30 ()30 ve üzeri
- 2.Cinsiyetiniz: ()Bayan ()Erkek
- 3.Eğitim Durumunuz:
() Okur-yazar()İlköğretim ()Ortaöğretim ()Üniversite
- 4.Kaç çocuğunuz var:
()1 ()2 ()3 ()4 ve üzeri sayıda
- 5.Aylık ortalama geliriniz:
()500 Lira ve altı ()500-1000 Lira arası ()1000-1500 Lira arası ()1500Lira ve üzeri
- 6.Okulun çocuğunuza neler kazandırmasını bekliyorsunuz?-Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.-
()Sosyal yönden gelişim
()Bilgi birikimi
()Kendini ifade becerisi
()Sanatsal beceri
()Meslek
Bunların dışında:.....
- 7.Türkçe dersinde çocuğunuza nelerin kazandırılmasını istiyorsunuz?-Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.-
()Okuma becerisi
()Yazma becerisi
()Konuşma becerisi
()Dilbilgisi becerisi
()Milli kültür bilinci
()Kendini ifade edebilme yeteneği
()Sosyal yönden gelişim
Bunların dışında:.....
- 8.Bir Türkçe öğretmeninden beklentilerinizi işaretleyiniz.-Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.-
()Öğrencilere bol bol kitap okutması
()Öğrencilere bol bol yazı yazdırması
()Öğrencilere bolca dilbilgisi konusu anlatması
()Öğrencileri bolca konuşturması
()Öğrencilere ve size eğitim konusunda rehberlik etmesi
()Öğrencisini ve sizi tanınması
()Tüm sorunlarınızla ilgilenmesi
()Öğrencilere karşı disiplini esas alması
()Derslerinde slayt,tepegöz gibi araç-gereçler kullanması
()Milli kültürü yeni nesillere aşılması
Bunların dışında varsa belirtiniz :
.....
- 9.Tercih etmeniz gerekse, aşağıdaki Türkçe öğretmenlerinden hangisini seçerdiniz?
()1 Yıllık ()2 Yıllık ()3 Yıllık ()4 Yıllık ve üzeri
Neden:.....

10.Türkçe öğretmeninde olmazsa olmaz üç unsur yazınız.

.....

11.Türkçe öğretmenlerini diğer öğretmenlerden ayıran en önemli özellikleri yazınız.

.....

.....

12. Size göre Türkçe dersi nasıl işlenmeli?-Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz-

()Slayt,tepegöz gibi materyallerden yararlanarak

()Düz anlatımla

()Eğitici oyunlarla

()Sadece yazdırarak

Diğer:

.....

.....

13.Çocuğunuzun Türkçe öğretmenine karşı tutum ve davranışları nasıl?

.....

.....

.....

14.Çocuğunuzun Türkçe öğretmenine karşı tutum ve davranışları diğer öğretmenlerine karşı tutum ve davranışlarından farklı mı?Neden?

.....

.....

Okul Müdürlerinin Türkçe Öğretmeninden Beklentilerini Saptama Anketi

Okulunuzda çalışan toplam öğretmen sayısı:	
Okulunuzda çalışan Türkçe öğretmeni sayısı:	
Okulun ismi:	
Adres :	

Lütfen her bir soru için aşağıdaki değerlendirme ölçütünü kullanınız.

4- Çok memnun	3- Memnun	2- Ortalama	1- Memnun değil	0- Kararsızım
---------------	-----------	-------------	-----------------	---------------

TÜRKÇE ÖĞRETMENİNİN YETERLİLİĞİ :	
Elindeki imkanları, eğitim-öğretim problemlerini çözmede kullanabilme becerisi	
Bir planı tasarlayıp yürütebilme becerisi	
Bir planın sonuçlarını analiz edip yorumlama becerisi	
Modern eğitim teknik, araç ve gereçlerini kullanabilme becerisi	
Öğretmenlik bilgisini uygulayabilme becerisi	
Türkçe konusundaki bilgisini uygulama becerisi	
İLETİŞİM VE MESLEKİ GELİŞME :	
Sözlü sunum hazırlama ve sunma becerisi	
Yazılı rapor hazırlama becerisi	
Mesleki olarak kendini geliştirebilme becerisi	
Mesleki etik ve sorumluluk bilincine sahip olması	
Öğrencilerin becerilerini değerlendirebilme yeteneği	
YAŞAM BOYU ÖĞRENME İSTEĞİ :	
Çok disiplinli (değişik düzeyde öğrencilerden oluşturulan) sınıflarda çalışabilme becerisi	
Yeni yetenekler edinme ve yeni yöntemleri öğrenme becerisi	
Problemleri çözmede yaratıcılık ve yenilikler getirebilme becerisi	
Pedagojik bilgisini uygun alanlarda gösterebilme becerisi	
İşin gerektirdiği değişimlere uyabilme becerisi	

Türkçe öğretmen adaylarının daha yararlı olması için eğitim ve öğretimleri sırasında edinmeleri gereken en önemli üç hususu belirtiniz (*) :

- 1-.....
- 2-.....
- 3-.....

Türkçe Eğitimi Bölümü mezunlarının sizce en kuvvetli yönü/yönleri nedir?

Türkçe Eğitimi Bölümü mezunlarının sizce en zayıf yönü/yönleri nedir?

Varsa eklemek istediğiniz düşünceleriniz:

Türkçe Öğretmenliği Bölümünün Misyonu (Görevi):

Türkçe Öğretmenliği Bölümünün Misyonu hakkındaki düşünceleriniz:

Ekleme istediğiniz düşünceler:

Kişisel Bilgi ve Kültürel Düzey Belirleme Anketi

Sevgili Arkadaşlar,

Bu ankette bölümünüz , öğrenciliğiniz , eğitim süreciniz ve gelecekle ilgili beklentileriniz hakkında düşüncelerinizi öğrenmek üzere hazırlanmıştır.

Kişisel bilgiler

1.Yaşınız: 18-24 () 25-34 () 35-44 () 45 ve daha yukarısı()

2.Cinsiyetiniz:Bay () Bayan()

3.Fakülteye giriş yılınız::

4.Mezun olduğunuz lise türü :

A)Genel lise B)Meslek lisesi C)Anadolu Lisesi D)Anadolu Öğretmen Lisesi
E)Fen Lisesi F)Yabancı Dil Ağırlıklı Lise G)Diğer-Belirtiniz:

.....

5.Bu bölümü kaçınıcı tercih olarak seçtiniz?

A-Birinci

B-İkinci

C-Üçüncü

D-Diğer

Belirtiniz:.....

Üniversite ile ilgili bilgiler

6.Fakültenizin adı:

7.Lütfen bölümünüzdeki öğretim elemanlarının sayısını ünvanların karşısındaki boşluğa belirtiniz:

Prof Dr.() Doç.Dr () Yrd.Doç.Dr () Dr () Öğr.Gör () Araş.Gör.()

Fakülte ile ilgili sorular

8.Türkçe Öğretmenliği Bölümü beklentilerinizi karşıladı mı?

() Evet

() Hayır

Cevabınız “Hayır” ise nedenleri nelerdir?

.....

9.Aldığınız derslerden hangilerinin daha yararlı olduğunu düşünüyorsunuz?
Aşağıya önem sırasına göre yazınız?

a) b) c)

d) e)

10.Aldığınız derslerden gereksiz olduğunu düşündüğünüz dersler var mıdır? Varsa isimlerini yazınız.

a) b) c)

d) e)

11.Aldığınız dersler dışında gerekli olduğuna inandığınız dersler var mıdır? Varsa isimlerini yazınız.

a) b) c) d)

12.Okul hayatınızda almış olduğunuz derslerin öğretmenlik hayatınıza uygun olarak verildiğine inanıyor musunuz.

() Evet () Hayır

Cevabınız hayır ise 13'ncü soruyu cevaplayınız.

13.Aldığınız derslerin görevinizi yerine getirmeye uygun olması için sizce neler yapılmalıdır?

a) Uygulamalı eğitime önem verilmeli b) Uygulama alanları geniş tutulmalı
c) Ders içerikleri geliştirilmeli d) Okul fakülte işbirliği verimli kılınmalı
e) Diğer-Belirtiniz:

14.Okul döneminde yapmış olduğunuz uygulamaya yönelik öğrenim (Staj) çalışmaları görevinize katkısı ne ölçüdedir?

a) Çok iyi b) İyi c) Orta
d) Yetersiz

e) Diğer-Belirtiniz:

15.Okul döneminde yapılan Staj çalışmalarının daha verimli kullanılabilmesi için neler yapılmalıdır?

.....

16.Uygulama çalışmalarındaki yetersizlikler nelerden kaynaklanmaktadır (1 ile 10 arasında puanlayınız).

a) Araç-gereç ve malzeme eksikliği ()
b) Öğrenci sayısının fazlalığı ()
c) Öğretim elemanının uygulamadaki eksikliği ()
d) Uygulama ortamındaki tekniklerin yetersizliği ()
e) Teori-pratik uyumsuzluğu ()

17.Gelecekte , yapacağınız işle ilgili bilgi ve becerilerinizi yeterli buluyor musunuz?

a) Bilgi ve becerimi yeterli buluyorum Evet () Hayır ()
b) Eğitime ihtiyaç duyuyorum Evet () Hayır ()

18. Eğitim teknolojilerini kullanmakta güçlük çektiniz mi / çekiyor musunuz?

() Evet

() Hayır

Cevabınız (Evet) ise 19'uncu soruyu cevaplandırınız.

19.Eğitim teknolojisi kullanmakta güçlük çekme neden / nedenlerinizi belirtiniz.

a) Teçhizatın ileri teknoloji olması ()

b) Kullanıma yönelik pratik uygulama yetersizliği ()

c) Teçhizata yönelik teorik bilgilerin yetersizliği ()

Diğer (Belirtiniz)

20.-Fakültenizde değişen program hakkında sizlere bilgiler veriliyor mu?

A-Evet

B-Hayır

21.Öğretmenlik mesleği gerekli prestije sahip midir?

A-Evet

B-Hayır

Cevabınız hayır ise nedenini belirtiniz: hayır ise nedenlerini belirtiniz:.....

22.Öğretmenlik mesleğinin size göre gerektirdiği ilk üç vasıf nedir?

1-.....2-.....3-.....

23.Türkçe Öğretmeni olarak farklı branşlarda çalışmak ister misiniz?

() Evet

() Hayır

24.Mesleğinizi seviyor musunuz?

A-Evet

B-Hayır

Cevabınız hayır ise nedenini belirtiniz:

25.Mezun olduğunuzda sizden beklentilerin farkında mısınız?

a-Evet

b-Hayır

26.Fakültede hangi kulübe üyesiniz:

27.Eğitimde kültür aktarımı önemli midir?

A-Evet

B-Hayır

Cevabınız hayır ise nedenini belirtiniz:

28.Okul dışındaki zamanlarda neler yaparsınız?

A-Kitap okurum

B-Çalışırım

C-Panel,toplantı,sempozyum vs.'ye giderim

D-Hiç bir şey yapmam.

29.Aşağıdakilerden hangisini daha çok okursunuz?

A-Gazete

B-Meslekle ilgili yayın

C-Edebi eser

D-Magazin-mizah

NOT:Geçerlik Düzeyi Uzman Değerlendirme Formu'nun aynıdır.

Güvenirlilik Düzeyi Belirleme Uzman Değerlendirme Formu

1:Çok yetersiz,2:Yetersiz,3:Kısmen Yeterli,4:Yeterli,5:Çok yeterli.

SEÇTİĞİNİZ KUTUCUĞU KARALAYINIZ.

EĞİTİM BİLİMLERİ İLE İLGİLİ SORULAR

1. Olgunlaşma kavramı aşağıdaki süreçlerden hangisini anlatmak için kullanılır?

- A) Sosyal normlara uygun davranışların öğrenilmesi ve sergilenmesi
 B) Genetik olarak belirlenen bir plan çerçevesinde yaşantılardan bağımsız olarak gerçekleşen biyolojik gelişmeler
 C) İlk ergenlik döneminde başlayan ve yetişkinlik çağına kadar süren fiziksel ve cinsel değişimler
 D) Büyüme ve gelişmeye eşlik eden öğrenilmiş davranış örüntülerinin kazanılması

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

2. Hangisi kalıtım ve çevrenin zekâ üzerindeki etkisini inceleyen araştırma sonuçlarını en iyi özetler?

- A) Zekâ, tümüyle kalıtsal etkenler tarafından belirlenir.
 B) Zekâ, tümüyle çevresel etkenler tarafından belirlenir.
 C) Zekâ üzerinde kalıtsal etkenlerin payı olup olmadığı henüz tam olarak belirlenememiştir.
 D) Zekâ, kalıtsal ve çevresel etkenlerin ortak etkileriyle belirlenmektedir

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

3.Dersin başında öğrencilerin, öğrenmeye istekli hale getirilmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Kullanılacak yöntem ve teknikleri tanıtmak
 B)Öğrenciler arasında etkileşim sağlama
 C)Dersin içeriği hakkında bilgi verme
 D)Hedeflenen davranışı öğrenmeye güdüleme

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

4.Hangisinde, öğrenmeyle ilgili bir olgu söz konusu değildir?

- A) Bisiklete binmeyi bir kez öğrenen bir çocuğun bunu hiç unutmaması
 B) Daktiloda yazı yazan birinin bilgisayarla yazı yazmayı daha kolay öğrenmesi
 C) Çarpım tablosunu ezbere bilen bir çocuğun çarpmada başarılı olması
 D) Bisikletten düşen bir çocuğun ayağını incitip pedal çevirememesi

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

5. İki yaşındaki Esra, annesi gözden kaybolduğunda huzursuzluk, gerginlik ve benzeri tepkiler vermektedir.

Böyle tepkiler vermesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Henüz nesne devamlılığı kavramını kazanmamış olması
 B) Bu yaşlardaki çocuklarda görülen benmerkezci düşünme biçimine sahip olması
 C) Kayıtsız bağlanma stiline sahip olması
 D) Bu yaşlardaki çocuklarda benzer durumlarda ortaya çıkan ayrılık kaygısını yaşaması

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

6.Öğretmenin sınıf içi öğretim etkinliklerinde beden dilini etkili kullanmasının en önemli yararı, aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Öğrencilerin dersi sıkılmadan izlemesi
- B)Öğrenciler arasında etkileşimin artması
- C)Öğretmenin içeriği daha kısa sürede sunması
- D)Öğretmenin mesajı daha güçlü ve etkili iletmesi

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

7. Ali'nin annesi bir çikolatayı tam ortasından bölerek yarısını onun, diğer yarısını da küçük kardeşinin tabağına koyar. Ancak, küçük kardeşinin dişleri henüz tam olarak çıkmadığı için onun tabağındaki çikolatayı birkaç parçaya böler. Ali, kardeşinin tabağındaki çikolataları görünce annesine "Ona daha çok çikolata verdin." Der.

Bilişsel gelişim kuramına göre Ali aşağıdakilerden hangisini henüz kazanmamıştır?

- A) Nesne devamlılığı
- B) Korunum ilkesi
- C) Başkalarının bakış açısını anlama
- D) Davranışları niyete göre değerlendirme

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

8. Maslow'a göre, gelişim süreci boyunca bir üst düzeydeki ihtiyacın ortaya çıkabilmesi, bir alt düzeydeki ihtiyacın giderilme derecesine bağlıdır.

Aşağıdaki ihtiyaçlardan hangisinin diğerlerinin hepsinden sonra ortaya çıkması beklenir?

- A) Güvenlik
- B) Uyma
- C) Yeteneklerini geliştirme
- D) Kabul edilme

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

9.Programlı öğretim alanında, içeriğin basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene doğru bir sıra izleyecek biçimde düzenlenmesi beklenir. Böyle bir düzenleme, programlı öğretimin dayandığı temel dayanaklardan hangisinin uygulanmasını sağlamak içindir?

- A)Geribildirim sağlama
- B)Küçük adımlar
- C)Bireysel hıza göre ilerleme
- D)Etkin katılım

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

10. Anaokuluna başladığı ilk gün bir başka çocuk tarafından rahatsız edilen Ayşe'de bir okul korkusu oluşmuş, ancak ilerleyen günlerde benzer bir olayın meydana gelmemesi nedeniyle bu korku giderek azalmış ve sonuçta ortadan kalkmıştır.

Bu aşağıdakilerin hangisinde verilen süreçlerle açıklanabilir?

- A) Ceza / alışma
- B) Edimsel koşullanma / duyarsızlaşma
- C) Bilişsel öğrenme / karşıt tepki oluşturma
- D) Tepkisel koşullanma / sönme

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

11. I. Bilgisayarda bir saat oyun oynamasına izin verilen Muratcan kardeşiyle kavga ettiği için annesi tarafından oyun süresi yarım saate indirilmiştir.
II. Dersin dönem ödevini çok iyi yaptığı için, öğretmeni Okan'ın bir sonraki sözlü sınavdan muaf olmasına karar vermiştir.

Bu iki örneği açıklayan kavramlar aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) I. tip ceza Olumlu pekiştirme
B) II. tip ceza Olumsuz pekiştirme
C) I. tip ceza Olumsuz pekiştirme
D) II. tip ceza Olumlu pekiştirme

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

12. Kaçınma davranışının kazanılmasında, edimsel koşullanmayla ilgili,

- I. kademeli yaklaşma,
II. ayırt etme,
III. olumsuz pekiştirme,
IV. sönme

süreçlerinden hangileri rol oynar?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

13. Program geliştirme sürecinde toplumun ihtiyaçlarının dikkate alınmamasının yaratacağı en önemli güçlük hangisidir?

- A) Bireylerin topluma uyum sağlamasının zorlaşması
B) Toplumsal değişimin yavaşlaması
C) Eğitimde teknolojik imkânlardan yararlanılamaması
D) Öğretmenlerin uygun yöntem ve teknikleri seçmelerinin güçleşmesi

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

14. Hangisi, öğretim programında, kazanımlarla etkinlikler arasındaki ilişkileri göstermek, öğrenme yaşantılarının seçilmesine ve uygun ölçme aracının geliştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla hazırlanır?

- A) Spiral sistem B) Yaşantı konisi
C) Belirtke tablosu D) Gözlem formu

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

15. Sınıf içinde bir sorunla karşılaşan öğretmenin öncelikte aşağıdakilerden hangisini göz önüne alması gerekir?

- A) Sorunun niteliğini
B) İşlenen konunun özelliklerini
C) Öğrencilerin isteklerini
D) Okulun amaçlarını

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

16. Hangisi çağdaş anlayışa göre geliştirilen öğretim programının özelliklerinden biri değildir?

- A) Öğretimde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması
B) Öğrencilerin düşünmeye, paylaşmaya ve soru sormaya özendirilmesi
C) Millî değerleri kaybetmeden evrensel değerlerin benimsenmesi
D) Öğretim sürecinin merkezinde öğretmenin yer alması

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

17. Öğretim planlamasında yer alan,

- I. kazanımların belirlenmesi,
- II. ölçme araç ve yöntemlerinin belirlenmesi,
- III. etkinliklerin belirlenmesi,
- IV. öğretimin değerlendirilmesi

işlemleri aşağıdakilerin hangisinde gerçekleştirilme sırasına göre verilmiştir?

- A) I, II, III, IV B) I, III, II, IV
- C) II, III, IV, I D) III, II, IV, I

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

18. Bir lise öğretmeni, daha önce kullandığı dört seçenekli sorularını, seçenek sayısı artırarak beş seçeneğe çıkarmıştır. Öğretmenin, bu değişikliği aşağıdakilerden hangisini gerçekleştirmek amacıyla yapmış olabilir?

- A) Testin kapsamını zenginleştirmek
- B) Çeldiricilerin aynı derecede çalışmasını sağlamak
- C) Soruları güçleştirmek
- D) Şans başarısını azaltmak

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

19. Öğrencilerin, kazandıkları bilgi ve becerileri toplumsal yaşam becerilerini geliştirme amacıyla kullanmaları için hazırlanmış bir öğretim programında hangisinin öğrencilere kazandırılması beklenmez?

- A) Öz güven ve sorumluluk duygusu
- B) Yaşam boyunca öğrenme isteği
- C) Olumlu toplumsal beceriler
- D) Bireysel davranma

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

20. Bazı öğrencilerin diğerlerine göre daha sıkılgan ve utangaç olabildiği durumlarda sosyal kulüpler önemli bir işlevi yerine getirebilir.

Bu tür öğrencilerin ders dışı etkinliklere yönlendirilmesi,

- I. bilişsel,
- II. sayısal,
- III. kişisel,
- IV. pratik,
- V. kişiler arası

yeterliklerden özellikle hangilerini geliştirmeyi amaçlar?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
- D) III ve V

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

21. Bir öğretmenin derse gireceği sınıflar hakkında diğer öğretmenlerden, öğrenci dosyalarından ve rehber öğretmenden bilgi toplaması aşağıdakilerden özellikle hangisine bir örnek oluşturur?

- A) Ölçme-değerlendirme
- B) İhtiyaç analizine hazırlık
- C) Toplumsal değerlendirme
- D) Öğrenme ortamını belirleme

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

22. İlköğretim okullarında uygulanmaya başlayan yeni programlar; bilimin yol göstericiliğini öne çıkaran, dünyadaki gelişmeleri dikkate alan katılımcı bir model olmayı hedeflemektedir. Bu nedenle bu programlarda günlük hayattan kopuk olmayan, öğrenci merkezli yaklaşımların uygulanması beklenmektedir.

Yeni programların öğrencilere hangisinde beceri kazandırmayı hedeflemesi beklenmez?

- A) Öğretilenle yetinme
- B) Bilimsel araştırma yapma
- C) Problem çözme
- D) Bilgi teknolojilerini kullanma

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

23. Bir başarı testinden elde edilen puanların güvenliğinin bir tanımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Soruları, sadece yoklanan davranış öğrenmiş olanların cevaplayabilmesi
- B) Soruların konulara uygun şekilde dağıtılmış olması
- C) Test puanlarıyla, öğrencinin gelecekteki başarısının yordanabilmesi
- D) Test puanlarının tesadüfi hatalardan arınık olma derecesi

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

24. İnsan davranışlarının basit bir etki-tepki ilişkisinden çok daha karmaşık bir yapıya sahip olduğunu ileri süren temel program tasarımı hangisidir?

- A) Yaşantı merkezli
- B) Öğrenci merkezli
- C) Romantik
- D) Hümanistik

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

25. Mikro öğretimde,

- I. dersin video kayıtlarının izlenmesi,
- II. dersin tekrar hazırlanıp işlenmesi,
- III. ders planının hazırlanması,
- IV. dersin değerlendirilmesinin grup tarafından yapılması,
- V. dersin işlenmesi ve videoya kaydedilmesi

Basamaklarının sırası nedir?

- A) I, III, IV, II, V B) III, IV, V, I, II
- C) III, V, I, IV, II D) IV, III, V, I, II

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

26. Bir bebek acıktığı için, doğal olarak ağlamakta ve sut biberonunu görünce susmaktadır. **Bu durum aşağıdakilerin hangisiyle açıklanabilir?**

- A) Edimsel koşullarına
- B) Gözlem yoluyla öğrenme
- C) Klasik koşullanma
- D) Bilişsel öğrenme

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

27. Öğrencilerin bireysel farklılıklarının belirlenmesinde izlenebilecek en etkili yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gözlem yapmak
B) Anket uygulamak
C) Velilerle görüşmek
D) Akran değerlendirmesi yaptırmak

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

28. “Çevremiz” konusunda sırayla “Bölgemiz, İlimiz, Yurdumuz, İlçemiz” ile ilgili çalışmalar yaptıran bir öğretmen, bu dersin içeriğinin düzenlenmesinde hangi ilkeye aykırı davranmıştır?

- A) Somuttan soyuta
B) Yakından uzağa
C) Günümüzden geçmişe
D) Bütünden parçaya

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

29. Bir ilköğretim okulu öğretmeni, öğrencilerinden birinin ödevlerini düzenli bir biçimde yapmadığını fark etmiştir. Öğretmenin bu öğrenciye düzenli olarak ödev yapma alışkanlığı kazandırmak için başvurabileceği aşağıdaki yollardan hangisi etkisizdir?

- A) Öğrenciye sevdiği ve ödevlerini düzenli olarak yapan bir arkadaşıyla çalışmasını söylemek
B) Öğrenciyi her ödev yapışında ödüllendirmek
C) Ödevini düzenli olarak yapan öğrencileri sınıfın önünde ödüllendirmek
D) Düzenli olarak ödev yapmanın yararlarını sınıfta tekrar tekrar anlatmak

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

30. Hangisi, karşısında belirtilen becerinin kazandırılması için etkili bir yöntem değildir?

- A) Örnek olay incelemeye Problem çözmeye dayalı öğretim
B) Sunuş yoluyla öğretim İş birlikli öğrenme
C) Bilimsel araştırma Eleştirel düşünme yoluyla öğrenme
D) Buluş yoluyla öğretim Yansıtıcı düşünme

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

31. Televizyondaki reklamları hiçbir zaman dikkatle izlemeyen bir kişi, bir gün durup dururken bir reklam müziğini sözleriyle birlikte tekrarlamaya başlamıştır. Bir kişinin reklam müziğini sözleriyle birlikte tekrarlayabilmesi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Bazı öğrenmelerin, bilinçli bir çaba gösterilmeden gerçekleşmesiyle
B) Bazı reklam filmlerinin birçok kanalda yayınlanmasıyla
C) Yetişkinlikte öğrenmenin çok hızlı bir biçimde gerçekleşebilmesiyle
D) Reklamların çoğunun müzikli olmasıyla

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

32. Problem çözme becerisini geliştirmede hangisi başlangıçtır?

- A) Çözüm önerileri üretilmesi
B) Çözüm önerilerinden en uygun olanın denenmesi
C) Problemlle ilgili bilgi toplanması
D) Problemin tanımlanması

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

33. Öğrenmelerin etkili olmasını sağlamak isteyen bir öğretmenin hangisini yapması uygun değildir?

- A) Konuyu olabildiğince kısa ve öz olarak sunması
- B) Olabildiğince fazla duyu organına hitap etmesi
- C) Konuyu güncel yaşamdan örneklerle desteklemesi
- D) Öğrenilecek davranışa uygun etkinlikler seçmesi

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

34. Öğretmen, öğrencilerin psiko-motor alandaki öğrenmelerini gerçekleştirmek amacıyla aşağıdaki yöntem veya tekniklerden hangisini kullanmalıdır?

- A) Soru-cevap
- B) Gösterip yaptırma
- C) Örnek olay
- D) Proje

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

35. Öğretmen öğrencilerinden, “Nasıl bir okul düşlerdiniz?” sorusuna karşılık olarak özgün ve yaratıcı fikir, öneri ve değerlendirmeleri açıkça ve akıllarına ilk geldiği şekilde söylemelerini ister. Öğretmen, öğrencilerin birbirlerinin söylediklerinden çağrışım yaparak buldukları çok sayıda fikri tahtaya listeler ve dersine bu şekilde devam eder.

Öğretmen, aşağıdaki yöntem veya tekniklerin hangisinden yararlanmaktadır?

- A) Yaratıcı drama
- B) Örnek olay incelemesi
- C) Beyin fırtınası
- D) Problem çözme

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

36. 8 aylıktan beri lazımlığa alıştırmak istenen çocuk, bu alışkanlığı bir buçuk yaşında kazanmıştır. Bu davranışın bir buçuk yaşında kazanılması, hareket gelişiminde aşağıdakilerden hangisinin önemini yansıtmaktadır?

- A) Çevresel tepkinin
- B) Çevrenin
- C) Olgunlaşmanın
- D) Zekânın

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

37. Sınıfta matematikte başarılı olan bir öğrenci bakkaldan yaptığı alışverişlerde para üstünü hesaplamada güçlük çekmektedir.

Hangisi bu öğrencinin durumunu en iyi açıklamaktadır?

- A) Sınıfta edinilen bilgilerin günlük yaşama taşınmaması
- B) Sınıf-içi etkinliklerin öğrencinin düzeyine uygun olmaması
- C) Öğrencinin sayısal becerilerinin yetersiz olması
- D) Sınıf-içi etkinliklerde öğrenci farklılıklarının dikkate alınmaması

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

38. Hangisi doğrudan ölçülebilir?

- A) Zekâ puanı
- B) Boy uzunluğu
- C) Derse karşı tutum
- D) Yetenek

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

39. Türkçe sınavında Duru 80, Berke 40 puan almıştır.

Duru'nun Türkçe bilgisinin Berke'nin yabancı dil bilgisinin iki katı kadar olduğunu öne süren bir kişi, bu ölçme sonuçlarının aşağıdaki ölçek türlerinin hangisiyle elde edildiğini kabul etmektedir?

- A) Eşit aralıklı B) Sıralama
C) Dereceleme
D) Eşit oranlı

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

40.

I. Türkçe sorularının %75'ini, tarih sorularının da %60'ını doğru cevaplayan öğrenciler bu dersleri başarmış sayılır.

II. İlk iki sorudan alınabilecek en yüksek puan 25'tir.

III. Sınavda 65'in altında puan alan öğrenciler dersi tekrar ederler.

IV. Türkçe ve matematik derslerinden başarısız olan öğrenciler bir sonraki döneme devam edemezler.

Yukarıdakilerden hangileri birer değerlendirme ölçütünü ifade etmektedir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III
D) I, III ve IV

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

41. Bir kişinin çeldiricileri eleyerek doğru cevaba ulaşmasında, aşağıdakilerden hangisi belirleyici olmalıdır?

- A) İfadelerin, kök ifadesiyle tutarlılığı
B) Seçeneklerin soyutluk-somutluk derecesi
C) Yoklanan davranışın öğrenilmiş olması
D) Seçeneklerin birbirini içerip içermemesi

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

42. Öğretme-öğrenme sürecinde, eleştirici ve yargılama olmaksızın bir konu üzerindeki düşüncelerin yüksek sesle dile getirilmesi esasına dayanır. Yaratıcı düşünmeyi geliştirmeye ve seçenek üretmeye yöneliktir. **Bu teknik aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Beyin fırtınası
B) Problem çözme
C) Rol yapma
D) Soru-cevap

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

43. Hangisi yazılı yoklamalarda puanlama güvenilirliğini artırmaya yönelik önlemlerden biri değildir?

- A) Puanlamayı birden fazla puanlayıcının yapması ve verilen puanların ortalamasının alınması
B) Bir soruya öğrencilerin tümünün verdiği cevaplar puanlandıktan sonra diğer soruya geçilmesi
C) Cevabın değişik bölümlerine verilecek puanların ayrı ayrı belirlenmesi
D) Öğrencinin sınıf-içi etkileşimiyle ilgili puanının sınav puanlarına katılması

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

44. "Geçerli bir sınav yapıldı." diyen bir uzman sınavın hangi özelliğini ifade etmektedir?

- A) Zor olduğunu
B) Adayların yeteneklerine uygun olduğunu
C) İşteki başarıyı yansıtacak yapıda olduğunu
D) Kolay olduğunu

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

45. Rubrikler, süreç ya da ürün değerlendirmede, çeşitli becerileri tanımlayan dereceli puanlama anahtarlarıdır.

Hangisi rubrikler oluşturulurken dikkat edilmesi gereken özelliklerden biri değildir?

- A) Öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor gelişim düzeylerini belirlemek
- B) Değerlendirme sırasında öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate almak
- C) Her konu ve alan için standart bir form geliştirmek
- D) Geliştirirken alanda birden fazla uzman kişinin görüşünü almak

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

46. Öğrencinin belirli bir süreçteki gelişimini incelemek amacıyla geliştirilen bireysel gelişim dosyalarının değerlendirilmesine “Portfolyo Değerlendirme” adı verilir.

Portfolyo değerlendirme sürecinde öğrencilerden aşağıdakilerin hangisini yapmaları beklenmez?

- A) Süreç içerisindeki gelişimlerini yansıtacak günlükler oluşturmaları
- B) Dersle ilgili beklentilerini ortaya koydukları bir değerlendirme raporu hazırlamaları
- C) Kendi kendilerini değerlendirdikleri öz değerlendirme formunu doldurmaları
- D) Derste işlenen konularla ilgili sorular yazmaları

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

47. Bir öğretmen Türkçe öğretiminde performans değerlendirme yaklaşımını kullanmanın öğrencilerin bilimsel yöntem süreç becerilerine etkisini incelemektedir.

Bu araştırmadaki bağımlı değişken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilimsel yöntem süreç becerileri
- B) Türkçe dersi
- C) Öğretmen
- D) Performans değerlendirme

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

48. Okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleriyle ilgili yıllık program ve yürütme planının hazırlanmasını sağlamak hangisinin görevidir?

- A) Okul müdürü
- B) Müdür yardımcısı
- C) Koordinatör psikolojik danışman
- D) Psikolojik danışman

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

49. Aşağıdaki yöntem veya tekniklerin hangisinden yararlanıldığında öğrencilerin öğretim sürecine aktif katılımı en aza iner?

- A) Düz anlatım
- B) Beyin fırtınası
- C) Tartışma
- D) Soru-cevap

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

50. Hangisi rehberlik anlayışının temelini oluşturan ilkelerden biri değildir?

- A) Öğrenci merkezlilik
- B) Profesyonellik
- C) Kurum amaç ve ihtiyaçlarına uygunluk
- D) Koruyuculuk

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

51. Yeteneklerinin altında ve üstünde başarı gösteren öğrencileri belirlemek hangisinin görevidir?

- A) Mesleki rehberlik
- B) Eğitsel rehberlik
- C) Grup rehberliği
- D) Kişisel rehberlik

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

52. Ece, lise son sınıfta okuyan başarılı bir öğrencidir. İlgi duyduğu meslekler hakkında bazı bilgiler edinmiştir, ancak hangi mesleği seçmek istediğinden emin olamamakta ve kararsızlık yaşamaktadır. Örneğin, bir gün doktor olmaya karar vermekte, bir süre sonra vazgeçip mimar olmayı düşünmektedir.

Buna göre, Ece'ye sağlanması gereken rehberlik hizmeti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mesleki danışma
- B) Eğitsel rehberlik
- C) Bilgi verme
- D) Oryantasyon

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

53. Sınıf İçi öğretim etkinliklerinde gösteri (demonstrasyon) yönteminden yararlanmayı düşünen öğretmen öncelikle aşağıdakilerden hangisini göz önünde bulundurmalıdır?

- A) Gösterinin öğrencilerin ilgisini çekip çekmeyeceğini
- B) Öğrencilerin gösteriyi nasıl izleyeceklerini
- C) Gösteri için gerekli sürenin bir ders saatine sığıp sığmayacağını
- D) Yöntemin öğrenci seviyesine uygun olup olmadığı

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

54. Dersleri dinlemeyen Ali'ye öğretmenin gösterebileceği davranışlardan hangisi rehberlik anlayışına uygun olur?

- A) Ali'yi disiplin kuruluna bildirmek
- B) Sınıftaki diğer öğrencilerin Ali'yle konuşmasını yasaklamak
- C) Ali'yi okul idaresine şikâyet etmek
- D) Okulun psikolojik danışmanıya, Ali için ne yapılabileceğini görüşmek

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

55. Son yıllarda uygulamalara bakıldığında, ev ödevlerinin en çok hangi amaçla kullanıldığı görülmektedir?

- A) Öğrencilerin yardımlaşma duygularının geliştirilmesi
- B) Öğrencinin evdeki zamanını boşa geçirmemesinin sağlanması
- C) Okulda kazanılan bilgi, beceri ve davranışların pekiştirilmesi
- D) Öğretmenin bireysel başarıları değerlendirmesinin kolaylaştırılması

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

56. Sınıfta sürekli olarak üzgün görünen bir öğrenciye yardım etmek için öğretmenin hangisini yapması en uygun olur?

- A) Ders sırasında, üzüntüsünün nedenini sormak
- B) Doktora gitmesi gerektiğini söylemek
- C) Anne-babasını görüşmeye çağırmak
- D) Rehberlik ve psikolojik danışma uzmanıyla görüşmesini sağlamak

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

57. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin en genel amacı bireyin kendini gerçekleştirmesine yardım etmektir. Kendini gerçekleştirme ise bireyin tüm gizil gücünü kullanabilmesi anlamına gelmektedir.

Kendini gerçekleştirmede başarılı olmuş bir bireyde,

- I. girdiği tüm işlerde başarılı olma,
- II. insanlarla ve yaşadığı çevreyle ilgili olma,
- III. daima mutlu olma,
- IV. zamanını iyi kullanma,
- V. geçmişten çok geleceğe dönük olma

özelliklerinden hangilerinin bulunması beklenir?

- A) I, II, IV B) I, IV, V C) II, III, V
- D) II, IV, V

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

58. Arkadaşından aldığı kalemle girdiği bir sınavda çok yüksek puan alan bir öğrenci, daha sonra girdiği sınavlarda aynı kalemi kullanmıştır. **Öğrencinin daha sonraki sınavlarda aynı kalemi kullanması aşağıdakilerden hangisiyle nitelendirilebilir?**

- A) Öğrenmenin aktarılması
- B) Koşullu tepki
- C) Genelleme
- D) Batıl davranış

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

59. Hangisi, öğrencilere verilen psikolojik yardımların etkililiğini artırmak üzere yönetici, öğretmen ve velilerle yürütülen rehberlik hizmetidir?

- A) Çevreyle ilişkiler
- B) Müşavirlik (konsültasyon)
- C) İzleme
- D) Psikolojik danışma

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

60. Hangisi rehberliğin ilköğretim düzeyindeki öğrencilerde geliştirmeyi amaçladığı özelliklerden biri değildir?

- A) Yeterlik duygusu
- B) Yüksek not alma
- C) Sorumluluk duygusu
- D) Sosyal beceriler

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

EĞİTİM BİLİMLERİ SORULARI

1. Olgunlaşma kavramı aşağıdaki süreçlerden hangisini anlatmak için kullanılır?

- A) Sosyal normlara uygun davranışların öğrenilmesi ve sergilenmesi
- B) Genetik olarak belirlenen bir plan çerçevesinde yaşantılardan bağımsız olarak gerçekleşen biyolojik gelişmeler
- C) İlk ergenlik döneminde başlayan ve yetişkinlik çağına kadar süren fiziksel ve cinsel değişimler
- D) Büyüme ve gelişmeye eşlik eden öğrenilmiş davranış örüntülerinin kazanılması

2. Hangisi kalıtım ve çevrenin zekâ üzerindeki etkisini inceleyen araştırma sonuçlarını en iyi özetler?

- A) Zekâ, tümüyle kalıtsal etkenler tarafından belirlenir.
- B) Zekâ, tümüyle çevresel etkenler tarafından belirlenir.
- C) Zekâ üzerinde kalıtsal etkenlerin payı olup olmadığı henüz tam olarak belirlenememiştir.
- D) Zekâ, kalıtsal ve çevresel etkenlerin ortak etkileriyle belirlenmektedir

3. Hangisinde, öğrenmeyle ilgili bir olgu söz konusu değildir?

- A) Bisiklete binmeyi bir kez öğrenen bir çocuğun bunu hiç unutmaması
- B) Daktiloda yazı yazan birinin bilgisayarla yazı yazmayı daha kolay öğrenmesi
- C) Çarpım tablosunu ezbere bilen bir çocuğun çarpmada başarılı olması
- D) Bisikletten düşen bir çocuğun ayağını incitip pedal çevirememesi

4. İki yaşındaki Esra, annesi gözden kaybolduğunda huzursuzluk, gerginlik ve benzeri tepkiler vermektedir.

Böyle tepkiler vermesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Henüz nesne devamlılığı kavramını kazanmamış olması
 - B) Bu yaşlardaki çocuklarda görülen benmerkezci düşünme biçimine sahip olması
 - C) Kayıtsız bağlanma stiline sahip olması
 - D) Bu yaşlardaki çocuklarda benzer durumlarda ortaya çıkan ayrılık kaygısını yaşaması
5. Ali'nin annesi bir çikolatayı tam ortasından bölerek yarısını onun, diğer yarısını da küçük kardeşinin tabağına koyar. Ancak, küçük kardeşinin dişleri henüz tam olarak çıkmadığı için onun tabağındaki çikolatayı birkaç parçaya böler. Ali, kardeşinin tabağındaki çikolataları görünce annesine "Ona daha çok çikolata verdin." Der.

Bilişsel gelişim kuramına göre Ali aşağıdakilerden hangisini henüz kazanmamıştır?

- A) Nesne devamlılığı
 - B) Korunum ilkesi
 - C) Başkalarının bakış açısını anlama
 - D) Davranışları niyete göre değerlendirme
6. Maslow'a göre, gelişim süreci boyunca bir üst düzeydeki ihtiyacın ortaya çıkabilmesi, bir alt düzeydeki ihtiyacın giderilme derecesine bağlıdır.

Aşağıdaki ihtiyaçlardan hangisinin diğerlerinin hepsinden sonra ortaya çıkması beklenir?

- A) Güvenlik
 - B) Uyuma
 - C) Yeteneklerini geliştirme
 - D) Kabul edilme
7. Anaokuluna başladığı ilk gün bir başka çocuk tarafından rahatsız edilen Ayşe'de bir okul korkusu oluşmuş, ancak ilerleyen günlerde benzer bir olayın meydana gelmemesi nedeniyle bu korku giderek azalmış ve sonuçta ortadan kalkmıştır.

Bu aşağıdakilerin hangisinde verilen süreçlerle açıklanabilir?

- A) Ceza / alışma
- B) Edimsel koşullanma / duyarsızlaşma
- C) Bilişsel öğrenme / karşıt tepki oluşturma
- D) Tepkisel koşullanma / sönme

8. I. Bilgisayarda bir saat oyun oynamasına izin verilen Muratcan kardeşiyle kavga ettiği için annesi tarafından oyun süresi yarım saate indirilmiştir.

II. Dersin dönem ödevini çok iyi yaptığı için, öğretmeni Okan'ın bir sonraki sözlü sınavdan muaf olmasına karar vermiştir.

Bu iki örneği açıklayan kavramlar aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) I. tip ceza Olumlu pekiştirme
- B) II. tip ceza Olumsuz pekiştirme
- C) I. tip ceza Olumsuz pekiştirme
- D) II. tip ceza Olumlu pekiştirme

9. Kaçınma davranışının kazanılmasında, edimsel koşullanmayla ilgili,

- I. kademeli yaklaşma,
- II. ayırt etme,
- III. olumsuz pekiştirme,
- IV. sönme

süreçlerinden hangileri rol oynar?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
- D) II ve IV

10. Program geliştirme sürecinde toplumun ihtiyaçlarının dikkate alınmamasının yaratacağı en önemli güçlük hangisidir?

- A) Bireylerin topluma uyum sağlamasının zorlaşması
- B) Toplumsal değişimin yavaşlaması
- C) Eğitimde teknolojik imkânlardan yararlanılamaması
- D) Öğretmenlerin uygun yöntem ve teknikleri seçmelerinin güçleşmesi

11. Hangisi, öğretim programında, kazanımlarla etkinlikler arasındaki ilişkileri göstermek, öğrenme yaşantılarının seçilmesine ve uygun ölçme aracının geliştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla hazırlanır?

- A) Spiral sistem B) Yaşantı konisi
- C) Belirtke tablosu D) Gözlem formu

12. Hangisi çağdaş anlayışa göre geliştirilen öğretim programının özelliklerinden biri değildir?

- A) Öğretimde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması
- B) Öğrencilerin düşünmeye, paylaşmaya ve soru sormaya özendirilmesi
- C) Millî değerleri kaybetmeden evrensel değerlerin benimsenmesi
- D) Öğretim sürecinin merkezinde öğretmenin yer alması

13. Öğretim planlamasında yer alan,

- I. kazanımların belirlenmesi,
- II. ölçme araç ve yöntemlerinin belirlenmesi,
- III. etkinliklerin belirlenmesi,
- IV. öğretimin değerlendirilmesi

işlemleri aşağıdakilerin hangisinde gerçekleştirilme sırasına göre verilmiştir?

- A) I, II, III, IV B) I, III, II, IV
- C) II, III, IV, I D) III, II, IV, I

14. Öğrencilerin, kazandıkları bilgi ve becerileri toplumsal yaşam becerilerini geliştirme amacıyla kullanmaları için hazırlanmış bir öğretim programında hangisinin öğrencilere kazandırılması beklenmez?

- A) Öz güven ve sorumluluk duygusu
- B) Yaşam boyunca öğrenme isteği
- C) Olumlu toplumsal beceriler
- D) Bireysel davranma

15. Bazı öğrencilerin diğerlerine göre daha sıkılgan ve utangaç olabildiği durumlarda sosyal kulüpler önemli bir işlevi yerine getirebilir.

Bu tür öğrencilerin ders dışı etkinliklere yönlendirilmesi,

- I. bilişsel,
- II. sayısal,
- III. kişisel,
- IV. pratik,
- V. kişiler arası

yeterliklerden özellikle hangilerini geliştirmeyi amaçlar?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
- D) III ve V

16. Bir öğretmenin derse gireceği sınıflar hakkında diğer öğretmenlerden, öğrenci dosyalarından ve rehber öğretmenden bilgi toplaması aşağıdakilerden özellikle hangisine bir örnek oluşturur?

- A) Ölçme-değerlendirme
- B) İhtiyaç analizine hazırlık
- C) Toplumsal değerlendirme
- D) Öğrenme ortamını belirleme

17. İlköğretim okullarında uygulanmaya başlayan yeni programlar; bilimin yol göstericiliğini öne çıkaran, dünyadaki gelişmeleri dikkate alan katılımcı bir model olmayı hedeflemektedir. Bu nedenle bu programlarda günlük hayattan kopuk olmayan, öğrenci merkezli yaklaşımların uygulanması beklenmektedir.

Yeni programların öğrencilere hangisinde beceri kazandırmayı hedeflemesi beklenmez?

- A) Öğretilenle yetinme
- B) Bilimsel araştırma yapma
- C) Problem çözme
- D) Bilgi teknolojilerini kullanma

18. İnsan davranışlarının basit bir etki-tepki ilişkisinden çok daha karmaşık bir yapıya sahip olduğunu ileri süren temel program tasarımı hangisidir?

- A) Yaşantı merkezli
- B) Öğrenci merkezli
- C) Romantik
- D) Hümanistik

19. Mikro öğretimde,

- I. dersin video kayıtlarının izlenmesi,
- II. dersin tekrar hazırlanıp işlenmesi,
- III. ders planının hazırlanması,
- IV. dersin değerlendirilmesinin grup tarafından yapılması,
- V. dersin işlenmesi ve videoya kaydedilmesi

Basamaklarının sırası nedir?

- A) I, III, IV, II, V B) III, IV, V, I, II
- C) III, V, I, IV, II D) IV, III, V, I, II

20. Öğrencilerin bireysel farklılıklarının belirlenmesinde izlenebilecek en etkili yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gözlem yapmak
- B) Anket uygulamak
- C) Velilerle görüşmek
- D) Akran değerlendirmesi yaptırmak

21. "Çevremiz" konusunda sırayla "Bölgemiz, İlimiz, Yurdumuz, İlçemiz" ile ilgili çalışmalar yaptıran bir öğretmen, bu dersin içeriğinin düzenlenmesinde hangi ilkeye aykırı davranmıştır?

- A) Somuttan soyuta
- B) Yakından uzağa
- C) Günümüzden geçmişe
- D) Bütünden parçaya

22. Hangisi, karşısında belirtilen becerinin kazandırılması için etkili bir yöntem değildir?

- A) Örnek olay incelemeye Problem çözmede alı öğretme
- B) Sunuş yoluyla öğretme İş birlikli öğrenme
- C) Bilimsel araştırma Eleştirel düşünme yoluyla öğrenme
- D) Buluş yoluyla öğretme Yansıtıcı düşünme

23. Problem çözme becerisini geliştirmede hangisi başlangıçtır?

- A) Çözüm önerileri üretilmesi
- B) Çözüm önerilerinden en uygun olanın denenmesi
- C) Problemlerle ilgili bilgi toplanması
- D) Problemin tanımlanması

24. Öğrenmelerin etkili olmasını sağlamak isteyen bir öğretmenin hangisini yapması uygun değildir?

- A) Konuyu olabildiğince kısa ve öz olarak sunması
- B) Olabildiğince fazla duyu organına hitap etmesi
- C) Konuyu güncel yaşamdan örneklerle desteklemesi
- D) Öğrenilecek davranışa uygun etkinlikler seçmesi

25. Öğretmen, öğrencilerin psiko-motor alandaki öğrenmelerini gerçekleştirmek amacıyla aşağıdaki yöntem veya tekniklerden hangisini kullanmalıdır?

- A) Soru-cevap
- B) Gösterip yaptırma
- C) Örnek olay
- D) Proje

26. Öğretmen öğrencilerinden, "Nasıl bir okul düşlerdiniz?" sorusuna karşılık olarak özgün ve yaratıcı fikir, öneri ve değerlendirmeleri açıkça ve akıllarına ilk geldiği şekilde söylemelerini ister. Öğretmen, öğrencilerin birbirlerinin söylediklerinden çağrışım yaparak buldukları çok sayıda fikri tahtaya listeler ve dersine bu şekilde devam eder.

Öğretmen, aşağıdaki yöntem veya tekniklerin hangisinden yararlanmaktadır?

- A) Yaratıcı drama
- B) Örnek olay incelemesi
- C) Beyin fırtınası
- D) Problem çözme

27. Sınıfta matematikte başarılı olan bir öğrenci bakkaldan yaptığı alışverişlerde para üstünü hesaplamada güçlük çekmektedir.

Hangisi bu öğrencinin durumunu en iyi açıklamaktadır?

- A) Sınıfta edinilen bilgilerin günlük yaşama taşınamaması
- B) Sınıf-içi etkinliklerin öğrencinin düzeyine uygun olmaması
- C) Öğrencinin sayısal becerilerinin yetersiz olması
- D) Sınıf-içi etkinliklerde öğrenci farklılıklarının dikkate alınmaması

28. Hangisi doğrudan ölçülebilir?

- A) Zekâ puanı
- B) Boy uzunluğu
- C) Derse karşı tutum
- D) Yetenek

29. Türkçe sınavında Duru 80, Berke 40 puan almıştır.

Duru'nun Türkçe bilgisinin Berke'nin yabancı dil bilgisinin iki katı kadar olduğunu öne süren bir kişi, bu ölçme sonuçlarının aşağıdaki ölçek türlerinin hangisiyle elde edildiğini kabul etmektedir?

- A) Eşit aralıklı B) Sıralama C) Dereceleme D) Eşit oranlı

30.

I. Türkçe sorularının %75'ini, tarih sorularının da %60'ını doğru cevaplayan öğrenciler bu dersleri başarmış sayılır.

II. İlk iki sorudan alınabilecek en yüksek puan 25'tir.

III. Sınavda 65'in altında puan alan öğrenciler dersti tekrar ederler.

IV. Türkçe ve matematik derslerinden başarısız olan öğrenciler bir sonraki döneme devam edemezler.

Yukarıdakilerden hangileri birer değerlendirme ölçütünü ifade etmektedir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III
- D) I, III ve IV

31. Bir kişinin çeldiricileri eleyerek doğru cevaba ulaşmasında, aşağıdakilerden hangisi belirleyici olmalıdır?

- A) İfadelerin, kök ifadesiyle tutarlılığı
- B) Seçeneklerin soyutluk-somutluk derecesi
- C) Yoklanan davranışın öğrenilmiş olması
- D) Seçeneklerin birbirini içerip içermemesi

32. Hangisi yazılı yoklamalarda puanlama güvenilirliğini artırmaya yönelik önlemlerden biri değildir?

- A) Puanlamayı birden fazla puanlayıcının yapması ve verilen puanların ortalamasının alınması
- B) Bir soruya öğrencilerin tümünün verdiği cevaplar puanlandıktan sonra diğer soruya geçilmesi
- C) Cevabın değişik bölümlerine verilecek puanların ayrı ayrı belirlenmesi
- D) Öğrencinin sınıf-içi etkileşimiyle ilgili puanının sınav puanlarına katılması

33. "Geçerli bir sınav yapıldı." Diyen bir uzman sınavın hangi özelliğini ifade etmektedir?

- A) Zor olduğunu
- B) Adayların yeteneklerine uygun olduğunu
- C) İşteki başarıyı yansıtacak yapıda olduğunu
- D) Kolay olduğunu

34. Rubrikler, süreç ya da ürün değerlendirmede, çeşitli becerileri tanımlayan dereceli puanlama anahtarlarıdır.

Hangisi rubrikler oluşturulurken dikkat edilmesi gereken özelliklerden biri değildir?

- A) Öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor gelişim düzeylerini belirlemek
- B) Değerlendirme sırasında öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate almak
- C) Her konu ve alan için standart bir form geliştirmek
- D) Geliştirirken alanda birden fazla uzman kişinin görüşünü almak

35. Öğrencinin belirli bir süreçteki gelişimini incelemek amacıyla geliştirilen bireysel gelişim dosyalarının değerlendirilmesine "Portfolyo Değerlendirme" adı verilir.

Portfolyo değerlendirme sürecinde öğrencilerden aşağıdakilerin hangisini yapmaları beklenmez?

- A) Süreç içerisindeki gelişimlerini yansıtacak günlükler oluşturmaları
- B) Dersle ilgili beklentilerini ortaya koydukları bir değerlendirme raporu hazırlamaları
- C) Kendi kendilerini değerlendirdikleri öz değerlendirme formunu doldurmaları
- D) Derste işlenen konularla ilgili sorular yazmaları

36. Bir öğretmen Türkçe öğretiminde performans değerlendirme yaklaşımını kullanmanın öğrencilerin bilimsel yöntem süreç becerilerine etkisini incelemektedir.

Bu araştırmadaki bağımlı değişken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilimsel yöntem süreç becerileri
- B) Türkçe dersi
- C) Öğretmen
- D) Performans değerlendirme

37. Okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleriyle ilgili yıllık program ve yürütme planının hazırlanmasını sağlamak hangisinin görevidir?

- A) Okul müdürü
- B) Müdür yardımcısı
- C) Koordinatör psikolojik danışman
- D) Psikolojik danışman

38. Hangisi rehberlik anlayışının temelini oluşturan ilkelerden biri değildir?

- A) Öğrenci merkezlik
- B) Profesyonellik
- C) Kurum amaç ve ihtiyaçlarına uygunluk
- D) Koruyuculuk

39. Yeteneklerinin altında ve üstünde başarı gösteren öğrencileri belirlemek hangisinin görevidir?

- A) Mesleki rehberlik
- B) Eğitsel rehberlik
- C) Grup rehberliği
- D) Kişisel rehberlik

40. Ece, lise son sınıfta okuyan başarılı bir öğrencidir. İlgi duyduğu meslekler hakkında bazı bilgiler edinmiştir, ancak hangi mesleği seçmek istediğinden emin olamamakta ve kararsızlık yaşamaktadır. Örneğin, bir gün doktor olmaya karar vermekte, bir süre sonra vazgeçip mimar olmayı düşünmektedir.

Buna göre, Ece'ye sağlanması gereken rehberlik hizmeti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mesleki danışma
- B) Eğitsel rehberlik
- C) Bilgi verme
- D) Oryantasyon

41. Dersleri dinlemeyen Ali'ye öğretmenin gösterebileceği davranışlardan hangisi rehberlik anlayışına uygun olur?

- A) Ali'yi disiplin kuruluna bildirmek
- B) Sınıftaki diğer öğrencilerin Ali'yle konuşmasını yasaklamak
- C) Ali'yi okul idaresine şikâyet etmek
- D) Okulun psikolojik danışmanıya, Ali için ne yapılabileceğini görüşmek

42. Sınıfta sürekli olarak üzgün görünen bir öğrenciye yardım etmek için öğretmenin hangisini yapması en uygun olur?

- A) Ders sırasında, üzüntüsünün nedenini sormak
- B) Doktora gitmesi gerektiğini söylemek
- C) Anne-babasını görüşmeye çağırmak
- D) Rehberlik ve psikolojik danışma uzmanıyla görüşmesini sağlamak

43. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin en genel amacı bireyin kendini gerçekleştirmesine yardım etmektir. Kendini gerçekleştirme ise bireyin tüm gizil gücünü kullanabilmesi anlamına gelmektedir.

Kendini gerçekleştirmede başarılı olmuş bir bireyde,

- I. giriştiği tüm işlerde başarılı olma,
- II. insanlarla ve yaşadığı çevreyle ilgili olma,
- III. daima mutlu olma,
- IV. zamanını iyi kullanma,
- V. geçmişten çok geleceğe dönük olma

özelliklerinden hangilerinin bulunması beklenir?

- A) I, II, IV B) I, IV, V C) II, III, V D) II, IV, V

44. Hangisi, öğrencilere verilen psikolojik yardımların etkililiğini artırmak üzere yönetici, öğretmen ve velilerle yürütülen rehberlik hizmetidir?

- A) Çevreyle ilişkiler
- B) Müşavirlik (konsültasyon)
- C) İzleme
- D) Psikolojik danışma

45. Hangisi rehberliğin ilköğretim düzeyindeki öğrencilerde geliştirmeyi amaçladığı özelliklerden biri değildir?

- A) Yeterlik duygusu
- B) Yüksek not alma
- C) Sorumluluk duygusu
- D) Sosyal beceriler

NOT:Geçerlik Düzeyi Uzman Değerlendirme Formu'nun aynıdır.

Güvenirlilik Düzeyi Belirleme Uzman Değerlendirme Formu

1:Çok yetersiz,2:Yetersiz,3:Kısmen Yeterli,4:Yeterli,5:Çok yeterli.

SEÇTİĞİNİZ KUTUCUĞU KARALAYINIZ.

ALAN BİLGİSİ SORULARI

1.Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde yazım yanlış vardır?

- A) Albümündeki fotoğraflara sık sık bakardı.
 B) Sokaktaki elektrik direkleri kaldırılacak.
 C) Caddenin kışın bozulan asfaltı yazın yenilenecek.
 D) Bu konuda bilgi edinmek için ansiklopediye bakmamız gerekecek..

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

2. Aşağıdakilerden hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Söylediklerim doğru çıkmadı mı?
 B) Biz seninle hepsini ortak paylaşmadık mı?
 C) Sıkıntılı günlerimde seni aramadım mı?
 D) Zor günlerde birbirimize destek olmadık mı?

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

3. Demokrasi , bir katılım , özgürlüğe, insan haklarına

I

II

dayalı bir yönetim biçimi olup aynı zamanda bir kül-
 III

tür, kişilik ve anlayış biçimi olarak da tanımlanabilir.

IV V

Yukarıdaki cümledeki numaralanmış sözler arasında aşağıdaki seçeneklerden hangisi atılırsa anlatımda bir daralma olmaz?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

4.Aşağıdaki cümlelerin hangisinde beğenme, taktir etme söz konusudur?

- A)Çocuk dediğin söz dinler.
 B)Köy dediğin ağaçlı olur.
 C)Okul dediğin böyle olur.
 D)Arkadaş dediğin yardım eder.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

5.. (I) Şiir antolojileri hazırlanırken şiir seçiminin tartışma konusu yapılmasından yana değilim. (II) Çünkü her antolojide seçilen şiirler öznel ölçütlerle belirlenir. (III) Ben de bir antoloji hazırlayacak olsam, canımın istediği şairden şiir alırım antolojime. (IV) Seçimimden dolayı da kimseye hesap vermem gerekmez. (V) Antolojilerin değerlendirme bölümlerinde estetiğin nesnel ve evrensel ölçütleri geçerlidir. (VI) Bu nedenle, hazırlayıcının yeteneği, zekâsı, yanlılığı ve yansızlığı bu bölümde ortaya çıkar.

Yukarıdaki parça iki paragrafa ayrılmak istenirse ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

A) II. B) III. C) IV. D) V.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

6. Cumhuriyet Meydanı'na geldiğinizde, cıvıl cıvıl Kor-

I

donboyu'na adınızı atmış sayılırsınız. Kordonboyu'nun tadı, İzmir'in ünlü rüzgârı imbatın hafif serin-

II

liğinde gezinerek, kıyı kahvelerinde tatlı tatlı sohbet

III

ederek yaz akşamının keyfini sürmekle çıkar.İzmir'in

o yumuşacık tropikal rahatlığını bundan daha iyi ne

IV

anlatabilir?

Yukarıdaki parçada numaralandırılmış sözlerden hangisi niteleme görevinde kullanılmamıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

7.Aşağıdaki cümlelerden hangisinin anlatımı nesnel bir nitelik taşımaktadır?

A)Güneşin batışını izlemek insana mutluluk verir.

B)Kentlere göç edenlerin sayısı yıldan yıla artmaktadır.

C)Resim sergileri önemli bir sanat etkinliğidir.

D)Tiyatro sinemaya göre daha eğlendiricidir.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

8. Çehov diyor ki: “At hırsızlarını anlattığım zaman, at çalmanın kötü olduğunu da mutlaka belirtmemi isteyen kimseler oluyor; bunlar düşünmüyorlar ki bu benim değil, mahkemelerin işidir.”

Yukarıdaki parçada ifade edilmek istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Okuyucuya ders vermek yazarın görevleri arasında değildir.

B) Yazarlar, ele aldıkları konuyu istedikleri biçimde yazabilirler.

C) Başarılı yapıtlar değişik yorumlara açıktır.

D) Okuyucu okuduğu yapıtta, yaşanan gerçekleri arar.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

9. Hâlâ dolmakalemle yazıyorum. Defalarca yazdıktan sonra, artık bu sayfa oldu, dediğimde bilgisayara aktarıyorum. Her gün aksatmadan çalışıyorum. Ne var ki elimden çok iş çıkmıyor. Hastalık derecesindeki hassasiyetlerim yüzünden oldukça yavaş yazıyorum.

Bu sanatçı aşağıdakilerden hangisiyle nitelendirilemez?

- A) Kendine özgü bir çalışma yöntemine uyan
- B) Yazdıklarını yayımlamayan
- C) Titiz çalışan
- D) İşine saygı duyan

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

10. Aşağıdaki seçeneklerde bulunan ozanlardan hangisi Aşık tarzı edebiyat içerisinde incelenemez?

- A) Karacaoğlan
- B) Pir Sultan Abdal
- C) Erzurumlu Emrah
- D) Aşık Veysel

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

11. "Kesme işareti, kişi adlarından sonra konur. Gerektiğinde, bütün özel adlardan sonra da konabilir." Bu kurala göre, aşağıdaki cümlelerden hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Bahar`ı görmeden yaz geldi.
- B) Bahar`ı okula başlattık.
- C) Bahar`la Sevim birlikte gelecekler.
- D) Bahar`da bu kitap var.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

12. "15. yy da Çağatay Lehçesi ile yazılmıştır. Türkçe ile Farsça'nın karşılaştırılması yapılmıştır. Farsça'ya karşı Türkçe'nin üstünlüğü savunulmuştur:"

Sözü edilen eser ve yazarı aşağıdaki seçeneklerden hangisidir?

- A) Divan-ı Hikmet- Ahmet Yesevi
- B) Divan-ı Lugati-it Türk - Kaşgarlı Mahmut
- C) Muhakemetül-ül Lügatayn - Ali Şir Nevai
- D) Kutadgu Bilig - Yusuf Hac Hacip

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

13. Aşağıda yer verilen Divan ve halk edebiyatı karşılaştırmalarından hangisi yanlıştır?

- A) Divan edebiyatından genellikle yarım ve cinaslı uyak kullanılır, uyak kulağa göredir. Halk edebiyatında tam ve zengin uyak kullanılır. Uyak göze göredir.
- B) Divan edebiyatında aruz ölçüsü, halk edebiyatında hece ölçüsü kullanılır
- C) Her ikisinde de şiir egemen türdür.
- D) Divan edebiyatında dil, yabancı sözcük ve kurallarla doludur, halk edebiyatında dil halkın kullandığı günlük konuşma dilidir

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

14. Aşağıdaki cümlelerden hangisi, öğelerinin sayısı bakımından ötekilerden farklıdır?

- A) Herkesi duygulandıran, soylu bir davranıştı.
 B) Altmış yıllık arkadaşımdı.
 C) Sabırlı ve titiz bir araştırmacıydı.
 D) Bütün gün kitaplarıyla baş başaydı.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

15. "11. yüzyıllarda Araplara Türkçe'yi öğretmek amacı ile yazılmış, Türkçe sözcüklerin Arapça karşılığı verilmiş, İçinde sav, sagu, koşuk örnekleri verilmiş, kitabın başındaki haritada o günkü Türk boylarının yerleşim alanları gösterilmiştir."

Sözü edilen eser ve yazarı aşağıdaki seçeneklerden hangisindedir?

- A) Divan-ı Lügat-it Türk - Kaşgarlı Mahmut
 B) Divan-ı Hikmet - Ahmet Yesevi
 C) Kutadgu Bilig - Yusuf Has Hacıp
 D) Atabet-ül Hakayık - Edip Ahmet Yesevi

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

16. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin hangisinde ses türemesi bulunmaktadır?

- A) Minicik elleriyle kardeşine dokundu.
 B) Deyimler genellikle mecaz anlamlı kalıplaşmış söz gruplarıdır.
 C) Liseli genç ömrünün baharını yaşıyor.
 D) Bebekler tatlı gülücükleriyle annelerini mutlu eder.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

17. Türemiş sıfatlar, adlarla fiillerin kök ya da gövdelerine yapım ekleri getirilerek oluşturulur. Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde bu yolla yapılmış bir sıfat vardır?

- A) Korkunun ecele faydası yoktur.
 B) İşleyen demir pas tutmaz.
 C) Güneş balçıkla sıvanmaz.
 D) Her ağacın meyvesi olmaz

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

18. Aşağıdaki seçeneklerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi hem büyük hem de küçük ünlü uyumuna uymaz?

- A) Denize düşen yılana sarılır.
 B) Apartmana başka kimse kiracı olarak gelmemişti.
 C) Kabuklarını soymadan elmayı bana vermiş.
 D) Eşyaları kamyonetle yeni taşındıkları eve götürmüşler.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

19. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru, özneyi buldurmaya yöneliktir?

- A) Aşağı mı ineceğiz?
 B) Beni mi aradılar?
 C) Çok mu yoruldun?
 D) Yağmur mu yağıyor?

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

20. "Ağacı, karnı" sözcüklerindeki ses olaylarının ikisinin de örneklendiği cümle aşağıdaki seçeneklerden hangisinde bulunmaktadır?

- A) Bu sabah ağzım kurudu.
 B) Çoğu boksörün alnında çatlama vardı.
 C) Yeliz babasına oyuncak aldırmişti.
 D) Topa vurmaktan Onur'un elbisesi eskimişti.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

21. Aşağıdaki seçeneklerden hangisi özne yüklem ilişkisi yönüyle diğerlerinden farklı bir özellik göstermektedir?

- A) Boşaltılan koliler bir köşeye atıldı.
 B) Boş bardağı almak için atıldı.
 C) Saldırılara cevap vermek için ileri atıldı.
 D) Şimşek gibi atıldık, yedi koldan.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

22. Aşağıdaki seçeneklerde bulunan cümlelerin yüklemelerinden hangisi bileşik zamanlı bir fiildir?

- A) Ağlasam sesimi duyar mısınız?
 B) Dokunabilir misiniz gözyaşlarıma ellerinizle?
 C) Ormanlar ve çiçekler hülyamızı doldurmuş.
 D) Kimse bilmezdi aklımdan geçenleri.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

23. Aşağıdaki seçeneklerden hangisi diğerlerinden farklı bir yapım eki almıştır?

- A) Onun da bu kasabalı olduğunu öğrenince çok şaşırmış.
 B) Adam uykulu gözlerle dışarıya baktı.
 C) Meraklı bakışlarla babasını seyreder dururdu.
 D) Kapalı yerlerde sigara içmek yasaktır.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

24. Hayat dediğimiz şey küçük olaylardan, günlük yaşantılardan, çabalardan düşüp kalkmalardan kurulmuştur. Renkli küçük taş parçalarının birleşerek bir şekil meydana getirdikleri gibi, bu günlük olaylar da birleşince bir insan ömrünü canlandırırlar.

Yukarıdaki parçanın anlatımında özellikle aşağıdakilerden hangisinden yararlanılmıştır?

- A) Karşılaştırma B) Örneklendirme C) Açıklama D) Betimleme

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

25.Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde Anonim Halk edebiyatına dair nazım biçimleri bir arada verilmiştir?

- A) Türkü, mani, bilmece, semai
 B) Koşma, semai, varsağı, destan
 C) Mani, ninni, tekerleme, türkü
 D) Kıt'a, destan, koçaklama, güzelleme

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

26.Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde ölümü anlatan şiir türleri bir aradadır?

- A) Ağıt, ilahi, nefes
 B) Mersiye, ağıt, sagu
 C) Ağıt, kaside, terakib-i bend
 D) Mersiye,- nutuk, devriye

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

27. Aşağıdaki alfabelerden hangisi Türklere özgüdür?

- A) Sogd B) Kiril C) Orhon D) Latin

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

28.Türkçe’de yazı dili ile konuşma dili arasındaki uyumsuzluk ,

I. Türk Tarih Kurumu’nun kurulması,

II. Harf İnkılabı’nın yapılması,

III. Medreselerin kapatılması

gelişmelerinden hangileriyle giderilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

29.Aşağıdakilerin hangisi ilk Türkçe tiyatro eserinin yazarıdır?

A-Ahmet Mithat B-Namık Kemal

C-Tevfik Fikret D-Şinasi

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

30.Aşağıdakilerden hangisi ilk edebi romanımızdır?

A-Vatan yahut Silistre B-Araba Sevdası

C-İntibah

D-Mai ve Siyah

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

31.Aşağıdakilerden hangisi Garipçiler akımından değildir?

A-Melih Cevdet Anday B-Ziya Osman Saba

C-Oktay Rıfat D-Orhan Veli Kanık

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

32. Bu, son bir yıl içinde okuduğum romanlar arasında etkisinden uzun süre kurtulamadığım bir çeviri roman. Yazar, bu romanında öncekilerden farklı bir yol izlemiş. Bir kahramanın çevresinde gelişen bir öykü kurgulamış. Abartıyla yalınlığı, komediyle trajedinin özelliklerini bir arada kullanmış. Bir yıl gibi bir zaman dilimini çok az geri dönüşlerle anlatmış. Haftalarca “çok satanlar” listesinde yer alan bu çeviri yapıt, Türk okurundan gördüğü ilgiyi Fransız ve İngiliz okurlardan görmemiş. Bu durum, çevirmenin başarısı olarak değerlendirilebilir.

Parçada aşağıdaki yazı türlerinden hangisine ait özellikler daha ağır basmaktadır?

A) Makale B) Deneme C) Eleştiri D) Fıkra

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

33. ----, Türk edebiyatında ---- tarzda yazılmış ---- tiyatrodur. Yapıtın ---- (1859) ve ---- (1860) yıllarda Türkiye’de Türkçe oyunlar oynanan tiyatro yoktu. Boşluklara aşağıdaki seçeneklerden hangisinin getirilmesi gerekir?

- A) Zavallı Çocuk – özgün – bir – beğenildiği – yayıldığı
 B) Afife Anjelik – yeni – son – bilinmediği – tanınmadığı
 C) Şair Evlenmesi – batılı – ilk – yazıldığı – basıldığı
 D) Hasan Mellah – bilinen – gerçek – övüldüğü – yerildiği

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

34. Tanzimat edebiyatıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Makale, fıkra, deneme gibi batıdan alınmış yazı türleri bu dönemde gazeteler aracılığıyla edebiyatımıza girdi.
 B) Yeni nazım şekilleriyle birlikte divan edebiyatı nazım şekilleri de kullanıldı.
 C) Bu dönemde çıkan resmi gazeteler, Tercümân-ı Ahvâl ve Tasvîr-i Efkâr’dır.
 D) Vatan, millet, adalet, hürriyet gibi kavramlar bu dönemde kullanılmaya başlandı.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

35. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir “karşılaştırma” söz konusu değildir?

- A) Öğretmen, sınıfın en çok konuşanını öne oturttu.
 B) O, sanatçılar arasında eşi az bulunur bir insandı.
 C) Ona aldığım kalem daha çok benim işime yaradı.
 D) Çocukların en beceriklisini bulup getirmişti.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

36.Aşkın ikinci plana atıldığı bu romanda toplumsal hayata yer verilmiş olması, bu yapıtın en önemli özelliğidir. Romanda Ahmet Cemil, yalnız iç dünyasıyla değil, bağlı bulunduğu toplumsal çevreyle birlikte verilmiştir. Okurken onun, çocukluğundan bu yana hangi toplumsal çevrede yetiştiğini, aile ve okul hayatını, karşılaştığı sıkıntıları bütün ayrıntılarıyla öğreniyoruz. Bu genç şairin yeni bir şiir yaratmak için neler düşündüğünü, verdiği mücadeleleri, düşmanı olan eski edebiyat taraftarlarının ve o devir basın hayatının iç yüzünü görüyoruz. Bu bakımdan yapıtı, o dönemin ve Doğu ile Batı edebiyatları arasındaki düşünce çatışmasının romanı olarak da kabul edebiliriz.

Yukarıdaki parçada bahsi geçen roman ve yazarı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Eylül – Mehmet Rauf
B) Şipsevdi – Hüseyin Rahmi Gürpınar
C) Pariste Bir Türk – Ahmet Mithat
D) Mai ve Siyah – Halit Ziya Uşaklıgil

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

37.Bir dergi çevresinde toplanan, yeni bir duyarlığı, yeni bir şiir dilini yerleştirmeye çalışan bu şairlerin şiirleri, bir arayış döneminin bütün karışık etkilerini içermektedir. Romantik ve simgecidirler. Onların şiirlerinde,düşle gerçek çatışması, karamsarlık, kaçış temaları egemendir. Hem dönemin siyasal koşulları hem de benimsedikleri sanat anlayışı, onların içine kapalı, bireyci bir şiire yönelmelerine yol açmıştır.

Yukarıdaki parçada tanıtılan şairler aşağıdaki edebi akımlardan hangisi içerisinde yer alırlar?

- A) Tanzimatçılar B) Edebiyat-ı Cedîdeciler C) Fecr-i Âticiler D) Yedi Meşaleciler

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

38.Aşağıdakilerden hangisi bir “tanım” cümlesidir?

- A)Lirik şiirde yıllar yılı aşk, ölüm, din gibi belirli temalar işlenmiştir.
B)Lirik şiir, akıldan çok düş gücüne, düşünceden çok duyguya yaslanır.
C)Lirik şiir, duyguların, çok etkili ve coşkulu bir biçimde dile getirildiği şiir türüdür.
D)Lirik şiirde şair, sözcükleri seçerken, onların ses ahengine bakar.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

39. Cumhuriyetin ilanından 1940'lara kadar şiirimizin dört yöneliminden biri olan Beş Hececiler, halk şiirinin dış yapısını, özellikle ölçü ve uyak düzenini benimsediler. Böylelikle halk şiirinin dünyasına ulaşabileceklerini sandılar. Dil açısından arı, açık bir söyleyişe yöneldiler. Ürettikleri şiirler ise kalıplaşmış bir yapı içinde kaldı.

Aşağıdakilerden hangisi bu anlayışa bağlı kalarak şiir yazarlar arasında sayılamaz?

- A) Faruk Nafiz Çamlıbel B) Orhan Seyfi Orhon
C) Ceyhun Atuf Kansu D) Enis Behiç Koryürek

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

40. Divan edebiyatı diye adlandırdığımız düşünüş ve yazış biçiminin tam anlamıyla başlaması, Türklerin Anadolu'ya egemen oldukları 13. yüzyıl sonlarına rastlar. Bu edebiyat, ---- etkisi altında yeni edebiyatın doğduğu 19. yüzyılın ortalarına kadar sürer. İlk divan şairi diyebileceğimiz şair ise 13. yüzyılda yaşamış olan ----.

Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Fransa – Sultan Veled'dir
- B) Batı – Hoca Dehhânî'dir
- C) Avrupa – Yusuf Has Hâcib'dir
- D) Tanzimat – Ahmet Yesevî'dir

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

41. Üleştirme sayı sıfatı eki, -er (-ar), ünlüyle biten sayılara eklendiğinde araya “ş” kaynaştırma harfi girer. Aşağıdakilerin hangisinde bu kurala örnek oluşturmayan bir sözcük vardır?

- A) Beşer kişilik gruplara ayırdılar.
- B) Defterinize ikişer cümle yazın.
- C) Masalara yedişer tabak koyalım.
- D) Üyelerden ellişer milyon lira toplayalım.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

42. Türk öykücülüğünün özelliklerini kavramak istiyorsak öncelikle bu üç yazarımızı çok iyi tanımamız gerekir. Abdullah Efendinin Rüyaları'yla ----, Ekmek Kavgası'yla ----, Şişhane'ye Yağmur Yağıyordu'yla ----, Cumhuriyet Dönemi öykücülüğünde önemli yeri olan sanatçılar arasında sayılır.

Parçada boşluklara getirilmesi gereken yazar adları aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Ahmet Hamdi Tanpınar – Orhan Kemal – Haldun Taner
- B) Haldun Taner – Ahmet Hamdi Tanpınar – Orhan Kemal
- C) Orhan Kemal – Ahmet Hamdi Tanpınar – Haldun Taner
- D) Haldun Taner – Orhan Kemal – Ahmet Hamdi Tanpınar.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

43- Kaman civarına bahar gelince
Yıkılır ovadan yörük çadırları,
Yücesinde pare pare duman tutmuş
Düldül Dağ'ın yaylasında mekân kurulur.
Hoş gelmişsin ilkbahar!
Nisan ayı içinde donanır dağlar,
Donanır yeşilinden, alından

Yukarıdaki şiir aşağıdaki şiir türlerinden hangisi içerisine girer?

- A) Lirik B) Pastoral C) Epik D) Didaktik

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

44. “Gerçeği olduğu gibi yansıtmak benim işim değildir.Dış dünyayı duygu ve hayal gücüyle zenginleştirerek vermek, tabiatın güzelliklerini dile getirmek sanatın görevi olmalıdır.” görüşünü ileri sürenler aşağıdaki edebi akımlardan hangisinin savunucusudur?

A)Klasisizm B) Romantizm C) Natüralizm D) Sürrealizm

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

45.Aşağıdakilerin hangisinde birinci cümlecik ikincinin nedeni durumundadır?

- A)Biraz daha yaklaşıncı onu kıyafetlerinden tanıdı.
 B)Ana caddeyi geçtikten sonra okul yoluna girdiler.
 C)Gelir gelmez beni arayacağımı söylemişti ama aramadı.
 D)Fazla ılık gözlerime dokunduğundan perdeyi kapattım.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

46. I-DENİZE

II-ALÜVYON TAŞIYOR

III-AKARSULAR

IV-GELEN

V-İÇ KISIMLARDAN KIVRILARAK

Numaralanmış sözlerin anlamlı-kurallı bir cümle oluşturan sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

A-1-II-III-IV-V

B-II-III-I-IV-V

C-III-IV-V-I-II

D-V-IV-III-I-II

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

47. I.O,buraya bir hayli uzaktır.

II.Buralar epeyce değişmiş.

III.Herkes toplantıya gelmiş.

IV.En büyük elmayı bana verdi.

V-Hastanın durumu giderek düzeliyor.

Numaralanmış cümlelerin hangilerindeki altı çizili sözler anlamca birbirine en yakındır?

A-1-II

B-II-III

C-III-IV

D-IV-V

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

48.Aşağıdaki cümlelerde bulunan –ce eklerinden hangisi eklendiği sözcüğe farklı bir anlam katmıştır?

A-Yeni öğretmen uzunca boyluydu.

B-Loşça bir mekanda durdu.

C-Büyükçe bir kitap getirdi.

D-İyice düşünmüştü.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

49. Aşağıdakilerden hangisinde "biri ötekinin açıklayıcısı olarak birbirine bağlanan" iki yargı verilmiştir?

- A) Dersini bilmedi, demek ki yeterince çalışmamış.
 B) Akşama bizde buluşalım ya da biz size gelelim.
 C) Fransızca'yı öğrendi, şimdi İngilizce'ye çalışıyor.
 D) Okulu bitirdi, hem de işe girdi.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

50. Tür özellikleri bakımından aşağıdakilerden hangisinin diğerlerinden farklı olduğunu söyleyebiliriz?

- A- Biyografi
 B- Deneme
 C- Anı
 D- Otobiyografi

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

51. Her sabah öğretmenimiz () "Çocuklar () oyun hakkınızdır () ama çalışmak da görevinizdir ()" derdi. Boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdaki seçeneklerde bulunan hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

- A) (:) (!) (,) (!)
 B) (:) (,) (,) (.)
 C) (;) (!) (,) (:)
 D) (,) (,) (;) (!)

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

ALAN BİLGİSİ SORULARI

1. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde yazım yanlışları vardır?
 A) Albümündeki fotoğraflara sık sık bakardı.
 B) Sokaktaki elektrik direkleri kaldırılacak.
 C) Caddenin kışın bozulan asfaltı yazın yenilenecek.
 D) Bu konuda bilgi edinmek için ansiklopediye bakmamız gerekecek..
2. Aşağıdakilerden hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?
 A) Söylediklerim doğru çıkmadı mı?
 B) Biz seninle hepsini ortak paylaşmadık mı?
 C) Sıkıntılı günlerimde seni aramadım mı?
 D) Zor günlerde birbirimize destek olmadık mı?
3. Demokrasi , bir katılım , özgürlüğe, insan haklarına

I II
dayalı bir yönetim biçimi olup aynı zamanda bir kül-
 III
tür, kişilik ve anlayış biçimi olarak da tanımlanabilir.
 IV V

Yukarıdaki cümledeki numaralanmış sözler arasında aşağıdaki seçeneklerden hangisi

atılırsa anlatımda bir daralma olmaz?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

4. (I) Şiir antolojileri hazırlanırken şiir seçiminin tartışma konusu yapılmasından yana değişim. (II) Çünkü her antolojide seçilen şiirler öznel ölçütlerle belirlenir. (III) Ben de bir antoloji hazırlayacak olsam, canımın istediği şairden şiir alırım antolojime. (IV) Seçimimden dolayı da kimseye hesap vermem gerekmez. (V) Antolojilerin değerlendirme bölümlerinde estetiğin nesnel ve evrensel ölçütleri geçerlidir. (VI) Bu nedenle, hazırlayıcının yeteneği, zekâsı, yanlışlığı ve yansızlığı bu bölümde ortaya çıkar.

Yukarıdaki parça iki paragrafa ayrılmak istenirse ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

A) II. B) III. C) IV. D) V.

5. Cumhuriyet Meydanı'na geldiğinizde, cıvıl cıvıl Kor-

I
 donboyu'na adınızı atmış sayılırsınız. Kordonboyu'nun
tadı, İzmir'in ünlü rüzgârı imbatın hafif serin-

II
 liğinde gezinerek, kıyı kahvelerinde tatlı tatlı sohbet

III
 ederek yaz akşamının keyfini sürmekle çıkar. İzmir'in

IV
 o yumuşacık tropikal rahatlığını bundan daha iyi ne

anlatılabilir?

Yukarıdaki parçada numaralandırılmış sözlerden hangisi niteleme görevinde kullanılmamıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

6. Çehov diyor ki: "At hırsızlarını anlattığım zaman, at çalmanın kötü olduğunu da mutlaka belirtmemi isteyen kimseler oluyor; bunlar düşünmüyorlar ki bu benim değil, mahkemelerin işidir."

Yukarıdaki parçada ifade edilmek istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okuyucuya ders vermek yazarın görevleri arasında değildir.
- B) Yazarlar, ele aldıkları konuyu istedikleri biçimde yazabilirler.
- C) Başarılı yapıtlar değişik yorumlara açıktır.
- D) Okuyucu okuduğu yapıtta, yaşanan gerçekleri arar.

7. Hâlâ dolmakalemler yazıyorum. Defalarca yazdıktan sonra, artık bu sayfa oldu, dediğimde bilgisayara aktarıyorum. Her gün aksatmadan çalışıyorum. Ne var ki elimden çok iş çıkmıyor. Hastalık derecesindeki hassasiyetlerim yüzünden oldukça yavaş yazıyorum.

Bu sanatçı aşağıdakilerden hangisiyle nitelendirilemez?

- A) Kendine özgü bir çalışma yöntemine uyan
- B) Yazdıklarını yayımlamayan
- C) Titiz çalışan
- D) İşine saygı duyan

8. Aşağıdaki seçeneklerde bulunan ozanlardan hangisi Aşık tarzı edebiyat içerisinde incelenemez?

- A) Karacaoğlan
- B) Pir Sultan Abdal
- C) Erzurumlu Emrah
- D) Aşık Veysel

9. "15. yy da Çağatay Lehçesi ile yazılmıştır. Türkçe ile Farsça'nın karşılaştırılması yapılmıştır. Farsça'ya karşı Türkçe'nin üstünlüğü savunulmuştur:"

Sözü edilen eser ve yazarı aşağıdaki seçeneklerden hangisidir?

- A) Divan-ı Hikmet- Ahmet Yesevi
- B) Divan-ı Lugati-it Türk - Kaşgarlı Mahmut
- C) Muhakemetül-ül Lügatayn - Ali Şir Nevai
- D) Kutadgu Bilig - Yusuf Hac Hacip

10. Aşağıda yer verilen Divan ve halk edebiyatı karşılaştırmalarından hangisi yanlıştır?

- A) Divan edebiyatından genellikle yarım ve cinaslı uyak kullanılır, uyak kulağa göredir. Halk edebiyatında tam ve zengin uyak kullanılır. Uyak göze göredir.
- B) Divan edebiyatında aruz ölçüsü, halk edebiyatında hece ölçüsü kullanılır
- C) Her ikisinde de şiir egemen türdür.
- D) Divan edebiyatında dil, yabancı sözcük ve kurallarla doludur, halk edebiyatında dil halkın kullandığı günlük konuşma dilidir

11."11. yüzyıllarda Araplara Türkçe'yi öğretmek amacı ile yazılmış, Türkçe sözcüklerin Arapça karşılığı verilmiş, İçinde sav, sagu, koşuk örnekleri verilmiş, kitabın başındaki haritada o günkü Türk boylarının yerleşim alanları gösterilmiştir."

Sözü edilen eser ve yazarı aşağıdaki seçeneklerden hangisindedir?

- A) Divan-ı Lugat-it Türk - Kaşgarlı Mahmut
- B) Divan-ı Hikmet - Ahmet Yesevi
- C) Kutadgu Bilig - Yusuf Has Hacıp
- D) Atabet-ül Hakayık - Edip Ahmet Yesevi

12.Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin hangisinde ses türemesi bulunmaktadır?

- A) Minicik elleriyle kardeşine dokundu.
- B) Deyimler genellikle mecaz anlamalı kalıplaşmış söz gruplarıdır.
- C) Liseli genç ömrünün baharını yaşıyor.
- D) Bebekler tatlı gülücükleriyle annelerini mutlu eder.

13.Aşağıdaki seçeneklerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi hem büyük hem de küçük ünlü uyumuna uymaz?

- A) Denize düşen yılana sarılır.
- B) Apartmana başka kimse kiracı olarak gelmemiştir.
- C) Kabuklarını soymadan elmayı bana vermiş.
- D) Eşyaları kamyonetle yeni taşındıkları eve götürmüşler.

14."Ağacı, karnı" sözcüklerindeki ses olaylarının ikisinin de örneklediği cümle aşağıdaki seçeneklerden hangisinde bulunmaktadır?

- A) Bu sabah ağzım kurudu.
- B) Çoğu boksörün alnında çatlama vardı.
- C) Yeliz babasına oyuncak aldırması.
- D) Topa vurmaktan Onur'un elbisesi eskimiştir.

15. Aşağıdaki seçeneklerden hangisi özne yüklem ilişkisi yönüyle diğerlerinden farklı bir özellik göstermektedir?

- A) Boşaltılan koliler bir köşeye atıldı.
- B) Boş bardağı almak için atıldı.
- C) Saldırılara cevap vermek için ileri atıldı.
- D) Şimşek gibi atıldık, yedi koldan.

16. Aşağıdaki seçeneklerde bulunan cümlelerin yüklemelerinden hangisi bileşik zamanlı bir fiildir?

- A) Ağlasam sesimi duyar mısınız?
- B) Dokunabilir misiniz gözyaşlarıma ellerinizle?
- C) Ormanlar ve çiçekler hülyamızı doldurmuş.
- D) Kimse bilmezdi aklımdan geçenleri.

17.Aşağıdaki seçeneklerden hangisi diğerlerinden farklı bir yapım eki almıştır?

- A) Onun da bu kasabalı olduğunu öğrenince çok şaşırmış.
- B) Adam uykulu gözlerle dışarıya baktı.
- C) Meraklı bakışlarla babasını seyrederek dururdu.
- D) Kapalı yerlerde sigara içmek yasaktır.

18. Hayat dediğimiz şey küçük olaylardan, günlük yaşantılardan, çabalardan düşüp kalkmalardan kurulmuştur. Renkli küçük taş parçalarının birleşerek bir şekil meydana getirdikleri gibi, bu günlük olaylar da birleşince bir insan ömrünü canlandırırlar.

Yukarıdaki parçanın anlatımında özellikle aşağıdakilerden hangisinden yararlanılmıştır?

A) Karşılaştırma B) Örneklendirme C) Açıklama D) Betimleme

19. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde Anonim Halk edebiyatına dair nazım biçimleri bir arada verilmiştir?

A) Türkü, mani, bilmece, semai
B) Koşma, semai, varsağı, destan
C) Mani, ninni, tekerleme, türkü
D) Kıt'a, destan, koçaklama, güzelleme

20. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde ölümü anlatan şiir türleri bir aradadır?

A) Ağıt, ilahi, nefes
B) Mersiye, ağıt, sagu
C) Ağıt, kaside, terki-i bend
D) Mersiye, - nutuk, devriye

21. Aşağıdaki alfabelerden hangisi Türklere özgüdür?

A) Sogd B) Kiril C) Orhon D) Latin

22. Türkçe'de yazı dili ile konuşma dili arasındaki uyumsuzluk ,

I. Türk Tarih Kurumu'nun kurulması,

II. Harf İnkılabı'nın yapılması,

III. Medreselerin kapatılması

gelişmelerinden hangileriyle giderilmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III

23. Aşağıdakilerin hangisi ilk Türkçe tiyatro eserinin yazarıdır?

A- Ahmet Mithat B- Namık Kemal

C- Tefik Fikret D- Şinasi

24. Aşağıdakilerden hangisi ilk edebi romanımızdır?

A- Vatan yahut Silistre B- Araba Sevdası

C- İntibah D- Mai ve Siyah

25. Aşağıdakilerden hangisi Garipçiler akımından değildir?

A- Melih Cevdet Anday B- Ziya Osman Saba

C- Oktay Rıfat D- Orhan Veli Kanık

26. Bu , son bir yıl içinde okuduğum romanlar arasında etkisinden uzun süre kurtulamadığım bir çeviri roman. Yazar, bu romanında öncekilerden farklı bir yol izlemiş. Bir kahramanın çevresinde gelişen bir öykü kurgulamış. Abartıyla yalınlığı, komediyle trajedinin özelliklerini bir arada kullanmış. Bir yıl gibi bir zaman dilimini çok az geri dönüşlerle anlatmış. Haftalarca “çok satanlar” listesinde yer alan bu çeviri yapıt, Türk okurundan gördüğü ilgiyi Fransız ve İngiliz okurlardan görmemiş. Bu durum, çevirmenin başarısı olarak değerlendirilebilir.

Parçada aşağıdaki yazı türlerinden hangisine ait özellikler daha ağır basmaktadır?

A) Makale B) Deneme

C) Eleştiri D) Fıkra

27. ----, Türk edebiyatında ---- tarzda yazılmış ---- tiyatrodur. Yapıtın ---- (1859) ve ---- (1860) yıllarda Türkiye’de Türkçe oyunlar oynanan tiyatro yoktu.

Boşluklara aşağıdaki seçeneklerden hangisinin getirilmesi gerekir?

- A) Zavallı Çocuk – özgün – bir – beğenildiği – yayıldığı
- B) Afife Anjelik – yeni – son – bilinmediği – tanınmadığı
- C) Şair Evlenmesi – batılı – ilk – yazıldığı – basıldığı
- D) Hasan Mellah – bilinen – gerçek – övüldüğü – yerildiği

28. Tanzimat edebiyatıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Makale, fıkra, deneme gibi batıdan alınmış yazı türleri bu dönemde gazeteler aracılığıyla edebiyatımıza girdi.
- B) Yeni nazım şekilleriyle birlikte divan edebiyatı nazım şekilleri de kullanıldı.
- C) Bu dönemde çıkan resmi gazeteler, Tercümân-ı Ahvâl ve Tasvîr-i Efkâr’dır.
- D) Vatan, millet, adalet, hürriyet gibi kavramlar bu dönemde kullanılmaya başlandı.

29. Aşkın ikinci plana atıldığı bu romanda toplumsal hayata yer verilmiş olması, bu yapıtın en önemli özelliğidir. Romanda Ahmet Cemil, yalnız iç dünyasıyla değil, bağlı bulunduğu toplumsal çevreyle birlikte verilmiştir. Okurken onun, çocukluğundan bu yana hangi toplumsal çevrede yetiştiğini, aile ve okul hayatını, karşılaştığı sıkıntıları bütün ayrıntılarıyla öğreniyoruz. Bu genç şairin yeni bir şiir yaratmak için neler düşündüğünü, verdiği mücadeleleri, düşmanı olan eski edebiyat taraftarlarının ve o devir basın hayatının iç yüzünü görüyoruz. Bu bakımdan yapıtı, o dönemin ve Doğu ile Batı edebiyatları arasındaki düşünce çatışmasının romanı olarak da kabul edebiliriz.

Yukarıdaki parçada bahsi geçen roman ve yazarı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Eylül – Mehmet Rauf B) Şipsevdî – Hüseyin Rahmi Gürpınar
- C) Pariste Bir Türk – Ahmet Mithat D) Mai ve Siyah – Halit Ziya Uşaklıgil

30. Bir dergi çevresinde toplanan, yeni bir duyarlılığı, yeni bir şiir dilini yerleştirmeye çalışan bu şairlerin şiirleri, bir arayış döneminin bütün karışık etkilerini içermektedir. Romantik ve simgecidirler. Onların şiirlerinde, düşle gerçek çatışması, karamsarlık, kaçış temaları egemendir. Hem dönemin siyasal koşulları hem de benimsedikleri sanat anlayışı, onların içine kapalı, bireyci bir şiire yönelmelerine yol açmıştır.

Yukarıdaki parçada tanıtılan şairler aşağıdaki edebi akımlardan hangisi içerisinde yer alırlar?

- A) Tanzimatçılar B) Edebiyat-ı Cedîdeciler C) Fecr-i Âticiler D) Yedi Meşaleciler

31. Cumhuriyetin ilanından 1940’lara kadar şiirimizin dört yöneliminden biri olan Beş Hececiler, halk şiirinin dış yapısını, özellikle ölçü ve uyak düzenini benimsediler. Böylelikle halk şiirinin dünyasına ulaşabileceklerini sandılar. Dil açısından arı, açık bir söyleyişe yöneldiler. Ürettikleri şiirler ise kalıplaşmış bir yapı içinde kaldı.

Aşağıdakilerden hangisi bu anlayışa bağlı kalarak şiir yazarlar arasında sayılamaz?

- A) Faruk Nafiz Çamlıbel B) Orhan Seyfi Orhon
- C) Ceyhan Atuf Kansu D) Enis Behiç Koryürek

32. Divan edebiyatı diye adlandırdığımız düşünüş ve yazış biçiminin tam anlamıyla başlaması, Türklerin Anadolu'ya egemen oldukları 13. yüzyıl sonlarına rastlar. Bu edebiyat, ---- etkisi altında yeni edebiyatın doğduğu 19. yüzyılın ortalarına kadar sürer. İlk divan şairi diyebileceğimiz şair ise 13. yüzyılda yaşamış olan ----.

Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Fransa – Sultan Veled'dir
- B) Batı – Hoca Dehhânî'dir
- C) Avrupa – Yusuf Has Hâcib'dir
- D) Tanzimat – Ahmet Yesevî'dir

33. Türk öykücülüğünün özelliklerini kavramak istiyorsak öncelikle bu üç yazarımızı çok iyi tanımamız gerekir. Abdullah Efendinin Rüyalari'yla ----, Ekmek Kavgası'yla ----, Şişhane'ye Yağmur Yağıyordu'yla ----, Cumhuriyet Dönemi öykücülüğünde önemli yeri olan sanatçılar arasında sayılır. Parçada boşluklara getirilmesi gereken yazar adları aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Ahmet Hamdi Tanpınar – Orhan Kemal – Haldun Taner
- B) Haldun Taner – Ahmet Hamdi Tanpınar – Orhan Kemal
- C) Orhan Kemal – Ahmet Hamdi Tanpınar – Haldun Taner
- D) Haldun Taner – Orhan Kemal – Ahmet Hamdi Tanpınar.

34- Kaman civarına bahar gelince

Yıkılır ovadan yörük çadırları,
Yücesinde pare pare duman tutmuş
Düldül Dağ'ın yaylasında mekân kurulur.
Hoş gelmişsin ilkbahar!
Nisan ayı içinde donanır dağlar,
Donanır yeşilinden, alından

Yukarıdaki şiir aşağıdaki şiir türlerinden hangisi içerisine girer?

- A) Lirik B) Pastoral C) Epik D) Didaktik

35. “Gerçeği olduğu gibi yansıtmak benim işim değildir. Dış dünyayı duygu ve hayal gücüyle zenginleştirerek vermek, tabiatın güzelliklerini dile getirmek sanatın görevi olmalıdır.” görüşünü ileri sürenler aşağıdaki edebi akımlardan hangisinin savunucusudur?

- A)Klasisizm B) Romantizm C) Natüralizm D) Sürrealizm

36. I-DENİZE

II-ALÜVYON TAŞIYOR

III-AKARSULAR

IV-GELEN

V-İÇ KISIMLARDAN KIVRILARAK

Numaralanmış sözlerin anlamlı-kurallı bir cümle oluşturan sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A-I-II-III-IV-V
- B-II-III-I-IV-V
- C-III-IV-V-I-II
- D-V-IV-III-I-II

37. I.O,buraya bir hayli uzaktır.

II.Buralar epeyce değişmiş.

III.Herkes toplantıya gelmiş.

IV.En büyük elmayı bana verdi.

V-Hastanın durumu giderek düzeliyor.

Numaralanmış cümlelerin hangilerindeki altı çizili sözler anlamca birbirine en yakındır?

A-I-II B-II-III C-III-IV D-IV-V

38.Aşağıdaki cümlelerde bulunan –ce eklerinden hangisi eklendiği sözcüğe farklı bir anlam katmıştır?

A-Yeni öğretmen uzunca boyluydu.

B-Loşça bir mekanda durdu.

C-Büyükçe bir kitap getirdi.

D-İyice düşünmüştü.

39.Tür özellikleri bakımından aşağıdakilerden hangisinin diğerlerinden farklı olduğunu söyleyebiliriz?

A-Biyografi

B-Deneme

C-Anı

D-Otobiyografi

40.Her sabah öğretmenimiz () "Çocuklar () oyun hakkınızdır () ama çalışmak da görevinizdir ()" derdi.

Boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdaki seçeneklerde bulunan hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

A) (;) (!) (,) (!)

B) (;) (,) (,) (,)

C) (;) (!) (,) (;)

D) (,) (,) (;) (!)

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BÖLÜM BAŞKANLIĞI

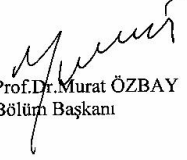
SAYI : B.30.2.GÜN.0.36.00.00.14/7-1163
KONU :

ANKARA
08.01.2007

İLGİLİ MAKAMA

Gazi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 048171103 numaralı Bilge BAĞCI'ya ait "Türkçe Öğretmenliği Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Yeterlilik Düzeyleri" konulu yüksek lisans bitirme tezi için gerekli anketler Üniversitemiz Türkçe Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerine uygulanmıştır.

Bilgilerinize arz/rica olunur.

Prof. Dr. Murat ÖZBAY
Bölüm Başkanı

İLGİLİ MAKAMA

Gazi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 048171103 numaralı Bilge Bağcı'ya ait "Türkçe Öğretmenliği Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Yeterlilik Düzeyleri" konulu yüksek lisans bitirme tezi için gereken anketler üniversitemiz Türkçe Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerine uygulanmıştır.

Bilgilerinize arz/rica olunur.

İmza

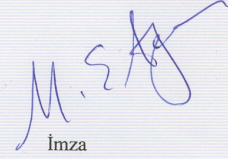
Doç. Dr. Ahmet Gürsey

Mhi İbrahim.....Üniversitesi
Türkçe Eğitimi A.B.D.
Bölüm Başkanı

İLGİLİ MAKAMA

Gazi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 048171103 numaralı Bilge Bağcı'ya ait "Türkçe Öğretmenliği Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Yeterlilik Düzeyleri" konulu yüksek lisans bitirme tezi için gereken anketler üniversitemiz Türkçe Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerine uygulanmıştır.

Bilgilerinize arz/rica olunur.

İmza

Sakarya Üniversitesi
Türkçe Eğitimi A.B.D.
Bölüm Başkanı

T.C.
YERKÖY KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.66.13.05-510/27
Konu : Anket Uygulaması

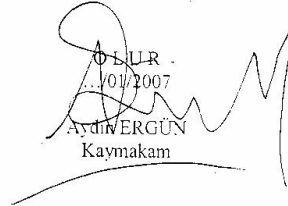
08./01/2007

KAYMAKAMLIK MAKAMINA

İzmirde Türkçe Öğretmeni olan Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesinde yüksek lisans yapan Bilge BAĞCI' nın ilçemiz okullarında " Okul Müdürlerinin Türkçe Öğretmenlerinden Beklentileri" konusunda anket çalışması yapmak isteği hakkındaki 05.01.2007 tarihli dilekçesi ilişikte sunulmuş olup,İlgilinin İlçemiz İlköğretim okullarımızda görevli okul müdürleriyle anket yapması müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Olurlarınıza arz ederim.

Mesut YAZICI
Müdür Vekili

OLUR -
01/2007
Aydın ERGÜN
Kaymakam

T.C.
YERKÖY KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.66.13.03.10.510/28
Konu : Anket Uygulaması.

08/01/2007

İLGİLİ MAKAMA

“Okul Müdürlerinin Türkçe Öğretmenlerinden Beklentileri “ konusunda anket uygulaması hakkında Müdürlüğümüze dilekçe veren Bilge BAĞCI' nın Kaymakamlık Makamının 08.01.2007 tarih ve 027 sayılı onayına istinaden Yozgat ili Yerköy ilçesi İlköğretim okul müdürleriyle yaptığı anket çalışmaları ilişiktir

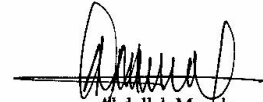
Bilgilerinizi arz ederim

Y. Durak
Yaşar DURAK
Şb.Md.
Müd. A.

İLGİLİ MAKAMA

Bilge Bağcı'ya ait 100'er adet öğrenci ve velilerin Türkçe Öğretmeni'nden beklentilerini belirleme anketleri okulumuzda uygulanmıştır.

Abdullah Muçık
İzmir Menemen Atatürk İ.Ö.O
Okul Müdürü

